

Södertälje
kommun

Års redo visning 2019

Årsredovisning 2019, Södertälje kommun

Utgåva: Maj 2020, svenska.

Grafisk produktion: Ryter kommunikationsbyrå.

Inledning	4
Kommunstyrelsens ordförande har ordet	4
Om årsredovisningen	6
Förvaltningsberättelse	7
Vart gick skattepengarna	8
Kommunkoncernen	10
Kommunen	11
Den kommunala koncernen	12
Viktiga förhållanden för resultat och ekonomisk ställning	16
Händelser av väsentlig betydelse	24
Styrning och uppföljning av den kommunala verksamheten	26
God ekonomisk hushållning och ekonomisk ställning	27
Uppföljning av mål och särskilda uppdrag	29
Balanskravsresultat	41
Väsentliga personalförhållanden	42
Förväntad utveckling	46
Resultaträkning kommun/koncernen	47
Balansräkning kommun/koncernen	49
Kassaflödesanalys kommun/koncernen	52
Driftredovisning kommun/koncernen	54
Ekonomisk analys för kommunen	56
Nämndernas resultat och bolagens resultat	58
Investeringar	69
Verksamhetslokaler	74
Exploateringsverksamheten	76
Noter	78
Redovisningsprinciper	79
Noter	82
Verksamhetsberättelse	95
Kommunledning och överförmyndarnämnd	96
Utbildning	97
Arbete och försörjning	101
Individ- och familjeomsorg	103
Stöd och service för personer med funktionsnedsättning	105
Äldreomsorg	108
Kultur och fritid	111
Miljö och hälsa	113
Samhällsbyggnad och offentlig miljö	116
Revisionsberättelse för år 2019	120

Kommunstyrelsens ordförande har ordet

Södertälje befinner sig i en stark utvecklingsfas. De senaste årens ekonomiska tillväxt har bidragit positivt till kommunens utveckling. Arbetet med att amortera på skulder, öka resultat och investera i personals utbildningsmöjligheter har stärkt den grund kommunen står på.

När 2019 ska sammanfattas kan vi konstatera att vi under året fattat flera avgörande beslut för Södertäljes fortsatta utveckling. Planeringen för två nya äldreboenden inom de närmsta åren är igång, beslut om utbyggnad av VA-nätet i de södra kommundelarna genom anslutning till Himmelfjärdsverket har fattats och vi har avsatt ytterligare 50 miljoner kronor till kommunens kompetensförsörjningsfond.

I slutet av året fattades beslut om kommunens budget för kommande år. Budgeten är vårt främsta styrmedel och bestämmer vilka prioriteringar som ska göras, vad som ska byggas och åt vilket håll Södertälje ska utvecklas.

Under höstens budgetarbete var det tydligt att vi går en tid tillmötes med ekonomisk avmattning. Därför har väl avvägda prioriteringar gjorts och alla verksamheter, med undantag av skolan och äldreomsorgen, har fått ett effektiviseringskrav på 1 procent.

Vi behöver även framåt stärka skolan och äldreomsorgen liksom Södertäljes attraktivitet som företags-, besöks- och bostadsort. Vår kommun växer och den positiva utvecklingen fortsätter. Det kommer att krävas investeringar som gör att det inte kommer att bli lika stora amorteringar kommande år. Kommunens låneskuld har pressats ned under en tid, men inriktningen går nu från minskad till stabil skuldnivå.

Trots att den ekonomiska situationen väntas bli mer ansträngd än de senaste åren, står Södertälje kommun väl rustad att möta framtidens behov. Detta mycket tack vare de senaste årens medvetna och ihärdiga arbete med att hålla ordning och reda i ekonomin. Men också tack vare att vi genom historien lärt oss att hantera förändringar.

I takt med att vi de senaste åren vänt utvecklingen vad gäller skolresultat, ekonomi, kriminella strukturer och högt försörjningsstödsberoende, har framtidstron börjat växa igen i Södertälje. Detta behöver hållas i. Det finns inga projekt eller mirakel som kan leda till bestående framgångar. Det är ihärdigt arbete, stabilitet och ordning och reda som är nyckeln.

Vi fortsätter arbetet genom att bland annat stärka våra fältassistenter som en del i öka tryggheten. Vidare görs stora investeringar i centrum, bostäder byggs, investerar i vägbeläggning och cykelbanor, planering för nya förskolor pågår och antalet platser på äldreboenden utökas.

I Södertälje finns ambitioner om att göra vår kommun till en ännu bättre plats att bo på och en gemenskap som är svår att finna någon annanstans. Södertäljebor är stolta över sin kommun. Här lever och verkar vi tillsammans oavsett var vi kommer från eller vilket skede i livet vi befinner oss i.

Vi värnar den goda stämning som råder i Södertälje. Samtidigt är vi ödmjuka inför framtidens utmaningar. Södertälje kommuns ekonomi ska även fortsättningsvis präglas av ordning och reda, hög effektivitet och långsiktighet.

Boel Godner

Kommunstyrelsens ordförande (S)

**“Vi värnar den
goda stämning
som råder i
Södertälje”**

Om årsredovisningen

Årsredovisningen ska tillsammans med nämndernas årsrapporter och revisionsberättelser ligga till grund för fullmäktiges prövning av nämndernas ansvarsfrihet för det gångna årets förvaltning. Den ska ge fullmäktige en rättvisande bild över kommunens samlade finansiella ställning och utveckling och utgöra underlag för kommunfullmäktiges beslut om hur nämndernas resultat skall regleras.

Årsredovisningen är ett analyserande, politiskt beslutsunderlag för kommunfullmäktige. Utvecklingen mot resultatstyrning ökar kraven att informera om hur nämnderna fullföljt delegerat uppdrag. Redovisningen ska också ge en bild av kommunens finansiella ställning och vara en grund för fullmäktiges prövning av nämndledamöternas ansvar. Genom årsredovisningen kan kommunfullmäktige få information om hur nämnderna följt fullmäktiges riktlinjer för verksamheten, om de mål som fastställt i budgeten uppnåtts och hur effektivt anvisade resurser använts. Årsredovisningen är i sin utformning analyserande men också framåtsyftande och utgör därför underlag för planering och utveckling av verksamheten. Detta framåtsyftande motiv ställer krav på att det i verksamhetsanalyserna redovisas problem och utvecklingstendenser, som bland annat kan beaktas i kommande budgetarbete.

Årsredovisningen har ett viktigt syfte i att ge kommunfullmäktige en rättvisande bild över kommunens finansiella ställning och utveckling. Med kommunen avses i detta sammanhang inte bara den verksamhet som drivs under så kallad offentligrättsliga former, även sådan verksamhet som bedrivs i form av aktiebolag, stiftelser, ekonomiska föreningar, ideella föreningar eller handelsbolag skall

ingå i redovisningen. Kommunen och dess bolag ska ses som en ekonomisk beslutsenhet, för vilken kommunfullmäktige har det yttersta ansvaret, såväl ekonomiskt som politiskt. I förvaltningsberättelsen beskrivs samhällsutvecklingen i kommunen ur ett omvärldsperspektiv, här redovisar kommunen också de viktigaste händelserna för Södertälje under året som gått. Därefter beskrivs hur Södertälje kommun arbetar med god ekonomisk hushållning, i denna del redovisas även måluppfyllelsen för kommunfullmäktigemålen. I personalavsnittet ges en separat redovisning av kommunen som arbetsgivare och efter den följer en beskrivning av förväntad utveckling de närmaste åren. Förvaltningsberättelsen avslutas med en kort samlad beskrivning av året för kommunkoncernen som helhet samt vilka utförare som ingår i kommunens verksamhet.

Därefter redogörs för det ekonomiska resultatet av kommunens och kommunkoncernens verksamhet i resultaträkningen, den ekonomiska ställningen vid årets slut redovisas i balansräkning och kommunens finansiering i kassaflödesanalysen. I driftsredovisningen beskrivs mer ingående kommunens ekonomiska och finansiella situation. Nämndernas resultat redogör för hur nämnderna följt budget och vad aktuella avvikelser beror på. Därefter beskrivs hur kommunen arbetat med investeringar.

Sist i rapporten beskrivs verksamheterna mer utförligt. Här redovisas hur organisationen för kommunen och kommunkoncernen ser ut. I verksamhetsberättelsen finns en kort beskrivning av verksamheten, redovisning av det ekonomiska resultatet, nyckeltal, en sammanfattning av årets insatser och framtida utveckling.

Förvaltnings- berättelse

Vart gick skattepengarna

Fördelning av hundra kronor

Grundskola **20,95 kr**

Verksamhet för funktionshindrade **14,33 kr**

Vård och omsorg om äldre **13,64 kr**

Barnomsorg **13,10 kr**

Sociala insatser **7,30 kr**

Gymnasieutbildning **7,29 kr**

Övrig verksamhet **6,90 kr**

Bibliotek, kultur & fritidsverksamhet **4,36 kr**

Ekonomiskt bistånd **3,52 kr**

Infrastruktur och skydd **3,41 kr**

Vuxenutbildning **1,61 kr**

Särskolan **1,48 kr**

Årets överskott **1,11 kr**

Arbetsmarknadsåtgärder **0,82 kr**

Miljö- och hälsoskydd **0,18 kr**

Fem år i siffror	2019	2018	2017	2016	2015
Kommunens/koncernens finanser					
Verksamhetens nettokostnader (mnkr)	5 830	5 511	5 193	4 927	4 947
	5 358	4 942	4 590	4 251	4 221
- i kronor per invånare	58 901	56 589	54 076	52 061	53 074
	54 133	50 749	47 797	44 922	45 289
Ekonomiskt resultat (mnkr)	65	235	428	416	153
	299	677	805	1 071	548
- i kronor per invånare	655	2 413	4 457	4 395	1 638
	3 021	6 957	8 384	11 322	5 879
Investeringsutgifter (netto, mnkr)	229	221	232	142	130
	1 532	1 587	1 340	839	927
- i kronor per invånare	3 022	2 269	2 416	1 500	1 390
	15 478	16 297	13 954	8 863	9 946
Egenfinansieringsgrad av investeringar (%)	60	100	100	100	100
	61	80	100	100	100
Soliditet (%)	30,9	31,5	30,3	27	22,1
	32,5	32,5	29,9	25,9	18,2
Total låneskuld (mkr)	8 140	7 749	7 935	8 548	10 099
- varav vidareutlånat till bolagen (mnkr)	10 102	9 947	10 047	10 121	11 970
Borgensåtaganden (mnkr)	808	829	868	906	1 689
	949	971	1 060	1 097	1 680
- i kronor per invånare	8 161	8 513	9 039	9 579	18 122
	9 590	9 971	11 039	11 592	18 025
Skatteintäkter					
Utdebitering kommunen (kr/skr)	20,13	20,13	20,13	20,13	20,13
Utdebitering totalt (kr/skr)	32,23	32,23	32,23	32,23	32,23
Skatteintäkter och utjämning (mnkr)	5 846	5 680	5 554	5 275	5 043
- i kronor per invånare	59 061	58 328	57 834	55 744	54 113
Befolkning 31/12					
Antal invånare totalt	98 979	97 381	96 032	94 631	93 202
varav 0–6 år	8 414	8 387	7 149	8 322	8 185
varav 7–15 år	11 094	10 863	10 635	10 339	10 277
varav 16–18 år	3 482	3 407	3 411	3 350	3 249
varav 19–64 år	60 199	59 159	59 457	57 427	56 429
varav 65 < år	15 790	15 565	15 380	15 193	15 062

Kommunkoncernen

Översikt över verksamhetens utveckling		2019	2018	2017	2016	2015
Verksamhetens intäkter		4 564	4 773	4 405	5 923	5 888
Verksamhetens kostnader		9 199	8 979	8 291	9 475	9 414
Årets resultat		299	677	805	1 071	548
Soliditet %	1	32,5	32,5	29,9	25,9	18,2
Soliditet inklusive pensionsåtaganden %		23,0	22,5	19,1	14,4	7,0
Investeringar (netto)	2	1 532	1 576	1 362	818	927
Självfinansieringsgrad %	3	63	98	100	100	100
Låneskuld		8 140	7 749	7 935	8 548	10 099
Antal anställda		7 112	6 885	6 728	6 781	6 678

1. Soliditet definieras som eget kapital dividerat med balansomslutningen.
2. Nettoinvesteringar definieras som bruttoinvesteringar med avdrag för investeringsbidrag
3. Självfinansieringsgrad definieras som Årets resultat + avskrivningar bokfört värde sålda. anläggningstillgångar dividerat med investeringar.

Kommunkoncernen redovisar ett resultat på 299 mnkr för verksamhetsåret 2019, vilket är 378 mnkr sämre än föregående år då resultatet var 677 mnkr. Kommunens resultat har minskat med 170 mnkr och bolagskoncernens resultat med 220 mnkr. Det försämrade resultatet i kommunen för 2019 kan förklaras av att skatter och statsbidrag ökade med 2,9 procent medan nettokostnaderna ökade med 5,8 procent. Det försämrade resultatet i bolagskoncernen år 2019 beror framförallt på att mindre nettoreaförluster om 34 mnkr ingår i resultatet i stället för större nettoreavinster om tillsammans 181 mnkr som ingick år 2018. Under 2018 såldes både dotterbolag och anläggningstillgångar som påverkade resultatet positivt. Telge äger 42 procent av Söderenergi som hade ett positivt resultat år 2018 men år 2019 ett negativt. Det påverkar också resultatförändringen negativt för Telgekoncernen. I tabellen ovan lämnas en översikt över verksamhetens utveckling under de senaste fem åren.

Kommunen

Kommunens redovisar ett resultat på 65 mnkr för verksamhetsåret 2019, i tabellen nedan lämnas en översikt över verksamhetens utveckling.

Översikt över verksamhetens utveckling		2019	2018	2017	2016	2015
Folkmängd		98 979	97 381	96 032	94 631	93 202
Kommunal skattesats		20	20	20	20	20
Verksamhetens intäkter		1 088	1 149	1 106	1 141	1 002
Verksamhetens kostnader		6 798	6 556	6 207	5 969	5 853
Årets resultat	1	65	235	429	416	153
Soliditet %		30,9	31,5	30,3	27	22,1
Soliditet inklusive pensionsåtaganden %	2	18,7	19	17	13	9
Investeringar (netto)	3	299	210	232	121	108
Självfinansieringsgrad %		60	100	100	100	100
Låneskuld		8 140	7 749	7 935	8 548	10 099

1. Soliditet definieras som eget kapital dividerat med balansomslutningen.
2. Nettoinvesteringar definieras som bruttoinvesteringar med avdrag för investeringsbidrag.
3. Självfinansieringsgrad definieras som Årets resultat + avskrivningar bokfört värde sålda anläggningstillgångar dividerat med investeringar.

Årets resultat är sämre än tidigare år även om skatteintäkterna ökat med 2,9 procent mot föregående år. Det svagare resultatet kan förklaras av ökade kostnader inom flera områden i kombination med lägre verksamhetsintäkter. Kostnader för äldreomsorgen har ökat markant då behoven av flera boenden och mer hemtjänst ökat. Även kostnader för LSS och vård- och omsorgsboenden har ökat. Flera av nämnderna gör underskott för 2019, vilket överlag drivs av mer personal och därmed ökade lönekostnader. Andra orsaker till ett försämrat resultat är lägre exploateringsintäkter än budgeterat.

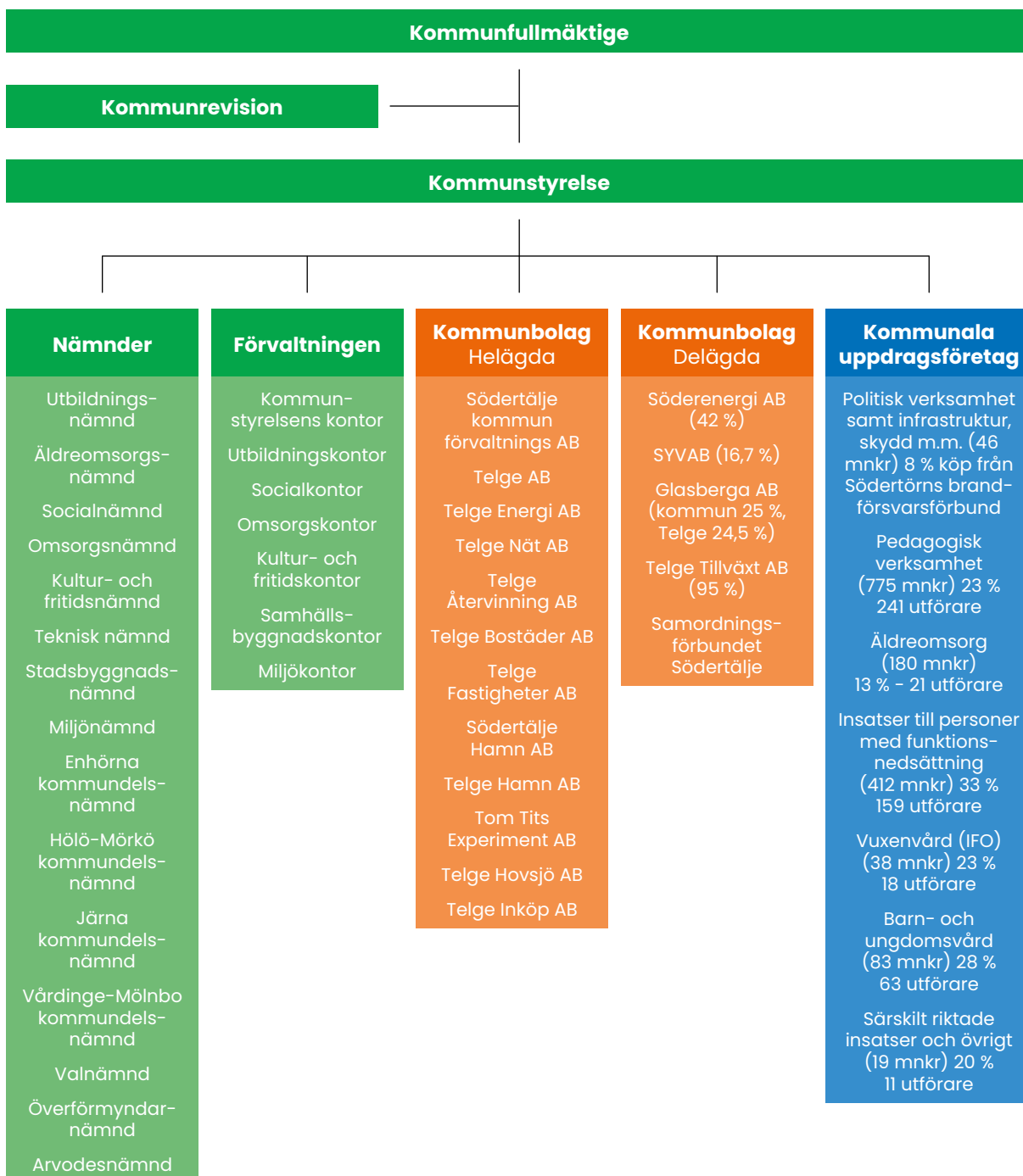
Trots det sämre resultatet är den finansiella ställningen stabil. Soliditeten (med hänsyn till totala pensionsförpliktelser) är 18,7 procent. Omfattande investeringar har skett under 2019 och har finansierats genom att kommunen vidareutlånat mindre av egna medel till våra bolag. Den externa låneskulden har därmed ökat med 555 mnkr.

I denna förvaltningsberättelse lämnar Södertälje kommun information om förvaltningen av kommunen och den kommunala koncernen i enlighet med Lag (2018:597) om kommunal bokföring och redovisning 11 kapitlet och RKR R15 Förvaltningsberättelse.

Den kommunala koncernen

Kommunkoncernens organisation

Den samlade kommunala verksamheten bedrivs i kommunens nämnds- och förvaltningsorganisation samt i helägda respektive delägda bolag med olika verksamhetsområden.

Nämnder

Kommundelsnämnder	Verksamhet
Järna kommundelsnämnd	Omfattar Ytterjärna och Överjärna församlingar utom Däderö – ansvarar i sina områden för de verksamheter som, med vissa undantag, facknämnderna har inom Södertäljes tätort.
Hölö/Mörkö kommundelsnämnd	Omfattar Hölö och Mörkö församlingar samt Däderö – ansvarar i sina områden för de verksamheter som, med vissa undantag, facknämnderna har inom Södertäljes tätort.
Vårdinge kommundelsnämnd	Omfattar Vårdinge församling – ansvarar i sina områden för de verksamheter som, med vissa undantag, facknämnderna har inom Södertäljes tätort.
Enhörna kommundelsnämnd	Omfattar Enhörna församling utan Vattubrinken och Dammkärr – ansvarar i sina områden för de verksamheter som, med vissa undantag, facknämnderna har inom Södertäljes tätort.
Facknämnder	Verksamhet
Omsorgsnämnd	Nämnden leder kommunens verksamhet enligt Lagen om stöd och service till vissa funktionshindrade (LSS) och de uppgifter som ankommer på kommunen för funktionshindrade enligt socialtjänstlagen (SoL). Nämnden fullgör också kommunens uppgifter enligt lagen om assistansersättning (LASS).
Socialnämnd	Socialnämnden har det övergripande ansvaret för individ- och familjeomsorg för barn och ungdomar, vuxna och andra sociala frågor.
Äldreomsorgsnämnd	Äldreomsorgsnämnden jobbar med att hjälpa personer över 65 år med åldersrelaterade behov, såsom hemtjänst, vård- & omsorgsboende, mm.
Överförmyndarnämnd	Nämnd har som huvuduppgift att utöva tillsyn över förmyndares, förvaltare och gode mäns förvaltning.
Utbildningsnämnd	Nämnden ansvarar för förskolan, skolbarnomsorgen, grundskolan, gymnasieskolan samt särskolan med ett tydligt gemensamt uppdrag att arbeta utifrån och ta ansvar för en helhetssyn på lärande 1–19 år.
Kultur- och fritidsnämnd	Kultur- och fritidsnämnden jobbar med kultur, fritid och idrott med fokus på barn och ungdomar.
Stadsbyggnadsnämnd	Stadsbyggnadsnämnden jobbar med plan- och byggnadsfrågor, en samhällsplanering för en hållbar utveckling.
Miljönämnd	Miljönämnden utför kommunens uppgifter inom miljö- och hälsoskyddsområdet. Nämndens största uppgift är att som myndighet utöva lagstiftad tillsyn.
Teknisk nämnd	Tekniska nämnden jobbar med miljö för alla trafikanter, trafiksäkerhetsfrågor och parkeringsövervakning.
Kommunstyrelsens kontor	Kommunstyrelsens kontors huvuduppgift är dels att stödja alla verksamhetskontors administrativa processer, framförallt inom områdena ekonomi och personal, dels att stödja stadsdirektörens ledningsgrupp i dess arbete.

Telges bolagsorganisation

Facknämnder	Verksamhet
Moderbolaget Telge AB	Telge AB:s uppgift att bedriva ett aktivt ledarskap av Södertälje kommuns bolag med utgångspunkt i ägardirektiv, mål och budget och andra styrande inriktningsdokument. Telge AB ska därmed förvalta kommunens dotter- och intressebolag med krav på effektivitet, ordning och reda, god ekonomisk avkastning och uppfyllelse av de mål som åläggs bolagen. Telge AB har även koncerngemensamma stöd- och servicefunktioner – Telge affärsstöd.
Telge Bostäder och Telge Hovsjö	Telge Bostäder och Telge Hovsjö förvaltar, förädlar och bygger bostadsfastigheter samt ger kunderna bra boende i sunda bostäder och miljöer. Ambitionen är att utveckla sociala och ekonomiska värden för att skapa attraktiva och levande stadsdelar.
Telge Återvinning	Telge Återvinning arbetar för att alla i Södertälje kommun ska kunna återanvända, återvinna och spara miljö på ett så enkelt och effektivt sätt som möjligt.
Telge Nät	Telge Nät erbjuder rena, enkla och trygga leveranser av vatten och avlopp, energi- och kommunikationslösningar.
Telge Energi	Telge Energi är en oberoende elleverantör som jobbar för en fri och fungerande konkurrens på elmarknaden. All el som säljs produceras av sol, vind och vattenkraft.
Telge Fastigheter	Telge Fastigheter äger, utvecklar och förvaltar företrädesvis kommunala fastigheter inom Södertälje kommun
Södertälje Hamn	Södertälje Hamn är en effektiv och flexibel länk mellan sjö-, land- och järnvägstransporter i Mälardalsregionen.
Tom Tits Experiment	Tom Tits Experiments är ett av Sveriges största science center med lärande upplevelse baserad på tekniska och naturvetenskapliga experiment och fenomen.
Telge Inköp	Telge Inköp ska genom en samordnad och utvecklad inköpsprocess bidra till kostnadseffektiva inköp i kommunförvaltningen och Telgekoncernen.
Telge Tillväxt	Telge Tillväxt ger unga utanför arbetsmarknaden arbetslivserfarenhet, nätverk och utbildning så att de kan gå vidare till egen försörjning. Telge Tillväxt är ett delägt dotterbolag och ägs till 95 % av Telge AB.
Söderenergi	Söderenergi är ett bolag som producerar fjärrvärme och el. Det ägs tillsammans med Botkyrka och Huddinge kommuner. Telge AB äger 42 % av Söderenergi.
Syvab	Syvab är ett gemensamt ägt bolag (Stockholm, Huddinge, Botkyrka, Salem, Södertälje och Nykvarn) med uppgift att rena avloppsvatten från ägar kommunerna. Ägs till ca 17 % av Telge AB.

Externa utförare

Kommunen köper från externa utförare för att komplettera sin egen kapacitet. De externa köpen av verksamhet har ökat med 97 mnkr, (6,7 procent). Köpen av verksamhet fortsätter att växa och svarar nu för 22 procent av kommunens totala kostnader och har ökat successivt under åren. Det är framförallt köpen från privata företag, men även köpen från andra kommuner som ökat.

Den största ökningen har skett inom arbetsmarknadsåtgärder med en ökning på 141 procent, men motsvarar dock endast 4 mnkr. Därefter följer köp inom vuxenvården, 133 procent (22 mnkr) där den största ökningen avser köp av missbruksvård samt att en anpassning till ett nytt lagförslag avseende skyddat boende, som fått HVB-status, medfört ökade kostnader för köp av platser på skyddat boende.

Det verksamhetsområde som ökat mest i kronor räknat är äldreomsorgen, som ökat med 24 mnkr (15,7 procent). Det är framförallt köp av hemtjänst i ordinärt boende med en ökning på 28,6 procent (15 mnkr), ökade vård och omsorgsplatser 6 mnkr (7,7 procent) samt ökade kostnader för köp av dagverksamhet inom äldreomsorgen, 2 mnkr (27,3 procent).

Den pedagogiska verksamhetens kostnader för köp har ökat totalt med 43 mnkr (5,8 procent) där grundskoleplatserna står för en ökning med 27 mnkr (9,0 procent). Elevantalet har ökat med 205 (2,0 procent) grundskolebarn varav 35 procent valt andra skolor än kommunens egna. Gymnasieskolans kostnader för köp av platser har ökat med 14 mnkr (5,1 procent). Antalet gymnasieelever har ökat med 80 personer. Andelen elever som går i annan gymnasieskola än kommunens egna är 73 procent.

Kostnaderna för köp av institutionsplaceringar har för ensamkommande flyktningbarn minskat med 3 mnkr (22,3 procent).

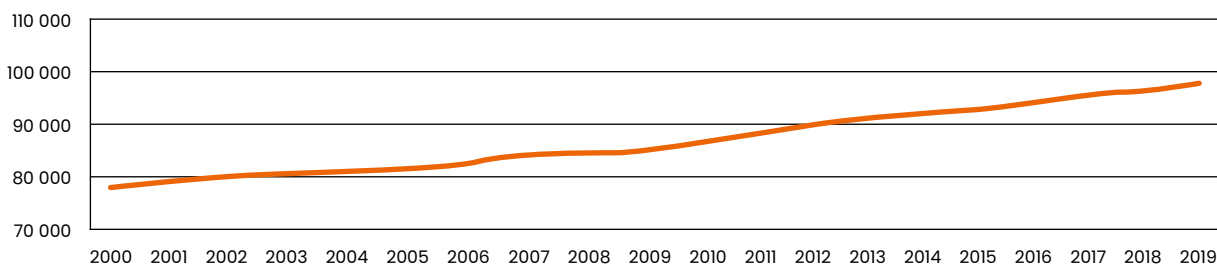
Viktiga förhållanden för resultat och ekonomisk ställning

Omvärldsanalys

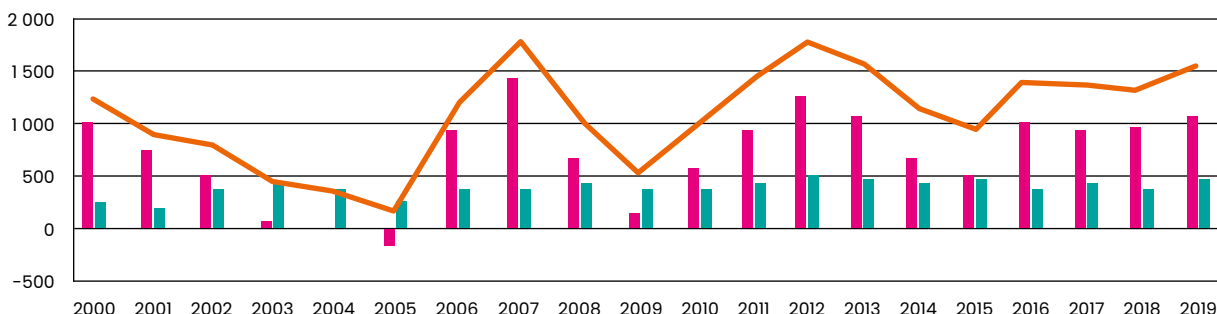
Sveriges befolkning uppgick vid årets slut till 10 327 589 personer, vilket är en ökning med 97 404 personer eller 0,95 procent. Ökningen var något lägre än under 2018. Av befolkningsökningen står invandringsöverskottet för 70 procent och resterande av ett födelseöverskott. Av Sveriges befolkningsökning står region Stockholm för 34 procent. De kommande tio åren beräknas Sveriges befolkning öka med ytterligare cirka 720 000 invånare och med en växande befolkning kommer både ökade krav och behov att ställas på landets kommuner men även ge goda möjligheter.

Befolkningen 2019

Den 31 december 2019 uppgick antalet Södertäljebor till 98 979 personer. Detta innebär att folkmängden ökade med 1 598 personer, eller med 1,6 procent, under året.

Befolkningsökningen i Södertälje kommun kan härledas till både en naturlig befolkningsökning, det vill säga fler personer föds än avlider och till ett positivt flyttnetto, det vill säga fler personer flyttar in till kommunen än flyttar ut. 70 procent av ökningen kommer från ett positivt inflyttningsnetto.

Kommunen har ett födelseöverskott på 371 personer. Antalet levandefödda barn i Södertälje uppgick under 2019 till 857 personer och antalet avlidna till 486 personer. Kommunen har ett positivt flyttningsnetto på 1025 personer. Antalet inflyttare uppgick till 6 015 personer och antalet utflyttare till 4 990 personer.

Befolkningssammansättning

Befolkningen i Södertälje kommun är yngre i jämförelse med riket. År 2019 låg medelåldern i Södertälje på 38,13 år bland männen och 39,71 år bland kvinnorna samt totalt för män och kvinnor på 38,9 år.

I riket låg medelåldern på 39,90 år bland männen, 41,71 år bland kvinnorna och totalt 40,0.

Vid årsskiftet 2019 hade 55 procent av södertäljeborna utländsk bakgrund, vilket definieras som personer födda utomlands eller personer födda i Sverige vars båda föräldrar är födda utomlands. Personer med ursprung i Irak utgör den största enskilda gruppen av personer med utländsk bakgrund följt av personer med bakgrund i Syrien.

Ekonomiska förutsättningar

Kommunernas utgifter påverkas mycket av förändringar i demografin då behoven av vård, skola och omsorg framförallt beror på antalet barn och äldre.

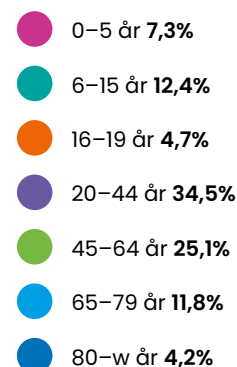
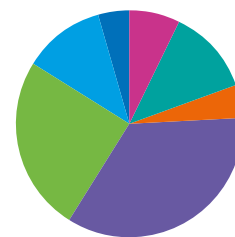
Under de gångna åren har en stark ekonomisk tillväxt i svensk ekonomi och i världsekonomin givit goda förutsättningar för Södertälje och företag verksamma i kommunen. Under 2018 mattades dock tillväxten av, något och har fortsatt under 2019. Mot bakgrund av detta kan man anta att högkonjunkturen nu har nått sin slutpunkt för denna gång, vilket leder till en svagare utveckling av BNP än normalt. Dämpade investeringar är ett viktigt skäl till den lägre tillväxten. Inbromsningen märks även på arbetsmarknaden där arbetslösheten spås stiga under de närmaste åren.

Kommunernas ekonomi är konjunkturkänslig genom att skatteintäkterna bygger på sysselsättningen i landet och Södertälje kommun är känslig både på intäkt- och kostnadssidan. Bland annat har Södertälje en högre arbetslöshet än både länet och riket, trots att kommunen geografiskt ingår i en stark arbetsmarknadsregion. En ökad arbetslöshet kommer att medföra högre kostnader för försörjningsstöd. En ökning av antalet kommuninvånare som har stort behov av kommunens tjänster och insatser ställer större krav på kommunens ekonomi och kommunen behöver därför en resultatnivå som är långsiktigt hållbar. Detta för att kunna garantera nuvarande servicenivå för kommande generationer utan att behöva öka skatteuttaget genom höjd kommunalskatt.

Bostadsmarknaden

Trots att konjunkturen mattas så fortsätter Södertälje att växa och befolkningsprognosen visar att kommunen år 2028 kommer att ha nästan 14 000 fler invånare än idag. Befolkningsökningen i kombination med brist på bostäder i Södertälje och i Storstockholm innebär ett fortsatt starkt behov av nya hyresbostäder i kommunen. Vid ingången av 2019 fanns det 19 997 hyresrätter i Södertälje och den genomsnittliga kötiden för att få en hyresrätt i Telge Bostäders bestånd var sju och ett halvt år. I de mest attraktiva kommundelarna så som Pershagen och Mariekälla är kötiden över femton år. År 2010 ställde sig drygt 1 500 personer i bostadskö. Samma siffra 2019 var nästan 8 500 personer, det innebär att Telge Bostäders bostadskö vuxit med drygt fyrahundra procent på nio år.

Ålders- fördelning 2019

Under 2019 genomfördes en marknadsanalys som pekade på att efterfrågan på nybyggda hyresrätter i Södertälje i hög grad är beroende av hyresnivån på de framtida bostäderna. Mellan 70 och 77 procent av befolkningen i Södertälje har enligt marknadsanalysen råd att hyra en hyresrätt och därmed finns även en betydande andel som inte har råd. Som allmännyttigt bostadsbolag behöver Telge Bostäder därför ta hänsyn till att en stor del av befolkningen i Södertälje består av grupper med relativt låg betalningsförmåga när de bygger och renoverar. För att underlätta inträdet på bostadsmarknaden och för att underlätta för hushåll med lägre köpkraft har Telge Bostäder sedan 2019 förändrat sina inkomstkrav och övergått till att använda en "kvar att leva på"-beräkning vid uthyrning. Det innebär lägre krav på hur hög inkomst en hyresgäst måste ha.

Telge Bostäder ska genom nybyggnation möta den långsiktiga efterfrågan på bostäder i enlighet med den fastslagna strategin. För att kunna fullfölja bolagets åtagande krävs tillgång till byggbar mark och gällande detaljplaner. En förutsättning för att arbetet ska fortskrida enligt plan är att det finns en god samverkan mellan Södertälje kommun och Telge Bostäder.

Arbetsmarknad

Södertälje var med sina 51 484 arbetstillfällen, varav 49 868 utgörs av anställda och 1 616 av egenföretagare, den tredje största arbetsmarknaden i Stockholms län år 2017. Arbetslösheten i kommunen är dock hög jämfört med övriga riket. Den totala arbetslösheten i Södertälje låg i slutet av 2019 på 10,8 procent, att jämföra med Stockholms kommun på 5,9 procent eller 7 procent för hela riket. Man kan se en positiv trend eftersom arbetslösheten i Södertälje minskade jämfört med 2018, då den låg på 11,8 procent.

Kommunens två stora exportföretag, Scania och Astra Zeneca, är avgörande för arbetsmarknadens goda hälsa. Beroendet av Scania och Astra Zeneca gör Södertälje mer konjunkturberoende än den genomsnittliga svenska kommunen och de kommer givetvis att vara fortsatt viktiga under 2020 och framåt.

Framtidsbedömningar

I och med konjunkturavmattningen och de demografiska förändringarna står Södertälje kommun inför flera utmaningar under de kommande åren. En lägre tillväxt i ekonomin kommer att innebära en sämre

utveckling av skatteintäkter för kommunen, samtidigt som en ökad befolkning och förändrad demografi innebär en ökad efterfrågan på kommunal service. Detta kommer att kräva nya och smartare arbetsätt.

Utöver det så drabbades världen av Covid-19 viruset i början av 2020. Det är i dagsläget svårt att veta under hur lång tid Covid-19 kommer att få väsentliga effekter på verksamheterna. Vi ser att det redan har och kommer fortsätta ha effekter inte minst utifrån ett finansiellt perspektiv. Ökad arbetslöshet, minskade skatteintäkter, ökade kostnader för försörjningsstöd, ökad sjukfrånvaro och ökad bemanning är några exempel. Osäkerheten kring hur stora konsekvenserna blir och vilka eventuella kompensationer som kommer från staten gör prognoserna väldigt osäkra.

Kommunen fortsätter sin satsning på utbildning. Både avseende utbildning som kommunen ansvarar för – grund- och gymnasieskola – och avseende den utbildning där kommunen är delaktig – utvecklingen av högre utbildningar – är det en inriktning som kommer att stärka Södertälje och skapa förutsättningar för utveckling, forskning, innovationer och företags-etableringar och en fortsatt stark exportindustri.

Arbetet med utbyggnadsstrategin fortsätter för att Södertälje ska kunna möta en expansiv framtid. 2020 kommer kommunen att passera 100 000 invånare och ambitionen är att under de kommande 17 åren bygga 20 000 nya bostäder. Detta kommer att kräva att en sammanbyggnad av stadens olika delar, förtätning och att bygga en hållbar och modern stadsmiljö.

Med dessa ambitioner krävs en fortsatt god ekonomisk hushållning med ordning och reda i ekonomin. Under de senaste åren har den ekonomiska utvecklingen varit god för kommunen men framöver kommer den ekonomiska miljön inte att vara lika förlåtande. Nu gäller det alltså att se till att verksamheterna bedrivs så effektivt som möjligt.

Hållbarhet är ett brett verksamhetsområde som berör kommunens hela organisation. Det innefattar tre dimensioner – social, ekologisk och ekonomisk hållbarhet. Genom en helhetssyn i arbetet främjas långsiktighet och utveckling av samtliga dimensioner. Kommunens hållbarhetsarbete utgår från Agenda 2030, där kommunkoncernen har tagit flera initiativ. Bland annat har Telge Återvinning tagit beslut om att bygga en anläggning för att omvandla avfall till

biokol. Biokol kan fungera som kolsänka, där kol binds i marken istället för att spridas som koldioxid i atmosfären. Biokolet ska användas som jordförbättringsmedel, som ökar bördigheten i marken. Även arbete med att genomföra kommunens vattenplan har tagit fart, med syfte att förbättra status i sjöar och vattendrag. I dagsläget har 26 procent av kommunens vattenförekomster god status och skyddade mark- och vattenområden utgör nu 9,1 procent av kommunens yta. Kommunen har dessutom underlättat för medborgare och företag att odla mer hållbart genom aktiviteter kopplade till kommunens odlingsstrategi. Här märks aktiviteter som har genomförts för odlare inom småskalig grönsaksproduktion, för koloniföreningar och för lantbruk med ekologisk odling.

Andelen förnybart bränsle i kommunens fordonsflotta har ökat från 60 procent 2018 till 84 procent 2019; detta genom bränslebyte till HVO100 för dieselfordon. Antalet elbilar har ökat med 15 stycken. Kommunen har nu totalt 35 elbilar och 18 hybridbilar för el/bensin.

Andelen ekologiska livsmedel i hela kommunens verksamhet har ökat från 57 procent 2018 till 63 procent 2019. Ekologiska livsmedel inom skola/förskola ökade från 63 till 72 procent. Köttkonsumtionen inom skola/förskola i genomsnitt per barn och dag minskade till 46 gram inom skolan och 38 gram inom förskolan.

Verksamhetsrisker

Kompetensförsörjningen, såväl på kort och lång sikt, är den enskilt största utmaningen för kommunen som arbetsgivare. Bristen på kompetens riskerar att bli påtaglig inom ett antal yrkesgrupper och verksamhetsområden, men orsakerna varierar. Inom skola finns en brist på legitimerade och behöriga lärare redan idag och prognosen är att den situationen kommer att kvarstå under många år framöver. Det blir därför särskilt viktigt att hålla i det arbetet vi har påbörjat för att det ska bli bra introduktion av nyanställda lärare och skolledare som till att ges möjlighet att utvecklas i sin yrkesprofession under sin anställning.

Även inom, exempelvis miljöverksamheten, har svårigheter att rekrytera redan påverkat måloppfyllelsen under 2019 och kommer vara den avgörande framgångsfaktorn framöver. Det är stor konkurrens om kompetens från andra kommuner, statliga myndigheter och konsultföretag. Därför

behöver kommunen fortsatt erbjuda bra arbetsförhållanden, konkurrenskraftiga löner och karriärmöjligheter, både för att rekrytera och även behålla rätt kompetenser.

En förutsättning för att få en långsiktig stabilitet och kostnadseffektiv verksamhet är en fortsatt satsning på arbetshälsa och delaktighet. Inom omsorgen ses schemaläggning och personalbehov över med fokus på att minska antalet övertidstimmar.

För att nyttja resurserna på bästa möjliga sätt, måste kommunen fortsätta att fokusera på samverkan både internt och externt för att tillsammans leverera bästa möjliga service, utifrån brukarnas förutsättningar.

För att kunna leva upp till de mål om tillväxt och bostadsbyggande som kommunen har, ställs det stora krav på långsiktig planering och en utvecklad samverkan både externt och internt. Detta är en framgångsfaktor i planerings- och genomförandeskedet för att skapa en levande kommun med bostäder, arbetsplatser, näringsliv och mötesplatser för medborgare och besökare.

Översiktsplanens mål innebär stora framtida behov av förskolor, grundskolor, idrottsytor, kontorslokaler och annan byggbar mark. Dessutom kommer en väl fungerande infrastruktur och bra transportsystem spela en viktig roll för ett attraktivt Södertälje. Här har dock kommunen mycket goda förutsättningar för att attrahera ytkrävande verksamheter att etablera sig i kommunen, tack vare den pågående strukturomvandlingen i Stockholmsregionen – som leder till utflytt av den här typen av verksamheter från de centrala delarna, samt tack vare Södertäljes strategiska läge med mycket goda kommunikationer. För att utnyttja de gynnsamma förutsättningarna krävs att arbetet med planering för nya verksamheter sker taktiskt och med långsiktigt god utveckling som målsättning.

En utmaning inom omsorgen framöver är de mycket komplexa barn och ungdomsärenden som genererar höga placeringskostnader. Förbättrad samverkan blir av yttersta vikt, då dessa ärenden ofta har behov av insatser från flera parter och individen får inte alltid rätt stöd från rätt instans. Under 2020 kommer verksamheten få medel från Socialstyrelsen som ska användas till att fortsätta utveckla samverkan mellan socialtjänsten och regionen.

Foto: Liza Simonsson

Tillgången till lägenheter och fler sociala boende-kontrakt är nödvändiga för att kunna slussa klienter mot en mer självständig tillvaro efter behandling. Risker är annars att dessa blir kvar för länge i boendeformer som egentligen skulle behöva frigöras för andra behov.

De demografiska förändringarna med allt fler invånare i de högre åldrarna ställer höga krav på kommunen både i form av tillgång och effektivitet inom äldreomsorgen.

Finansiella risker

Finansiell riskhantering

I syfte att på bästa sätt uppnå finansiell kontroll och en effektiv finansiering har Södertälje kommun en internbank, som hanterar all finansiering inom kommunkoncernen. Detta görs huvudsakligen genom att kommunen lånar upp pengar och vidareutlånar till koncernbolagen.

Södertälje kommun samarbetar sedan nio år tillbaka med Huddinge och Botkyrka kommuner genom att dela personella resurser och kostnader för den gemensamma internbanken. Vidareutlåning till kommunens bolag sker genom både lån och kontokrediter. Räntan sätts enligt en självkostnadsprincip med tillägg för borgens- och låneavgifter för att efterleva EU:s statsstödsregler, som syftar till att skapa konkurrensneutralitet mot privata aktörer.

Södertälje kommun har en rating av S&P Global och det näst högsta kreditbetyget AA+, med stabila utsikter.

Låneportfölj

Kommunkoncernens skuldportfölj ökade något under 2019, vilket delvis berodde på ökad utlåning till Söderenergi AB och till Telgekoncernen.

Extern skuld, utveckling (mnkr)

Internbanken hanterar en skuldportfölj på totalt 10 311 mnkr (10 073 mnkr). Av denna är 9 330 mnkr (9 313 mnkr) vidareutlånat till bolagskoncernen och 772 mnkr (634 mnkr) till Söderenergi

AB. Enligt särskilda beslut finns också en utlåning till Täljehallen på 28 mnkr (29 mnkr) samt tillfällig överskottslikviditet på 180 mnkr (97 mnkr).

Tillgångar (utlåning) mnkr	2019-12-31	2018-12-31
Placering Telge	9 330	9 313
Reverser Söderenergi	772	634
Reverser Täljehallen	28	29
Reverser andra kommuner	0	
Andra kortfristiga placeringar	0	
Saldo koncernkonto	180	97
Totalt	10 331	10 073

Skulder (finansiering) mnkr	2019-12-31	2018-12-31
Certifikat KC-programmet	1 335	1 745
Obligationer MTN-programmet	4 687	2 852
Övrig extern finansiering	2 001	3 083
Kommunens egen likviditet	2 238	2 393
Utnyttjad checkkredit	0	0
Totalt	10 331	10 073

Finansieringsrisk

Med finansieringsrisk menas risken för att finansieringen av kommunens kapitalbehov försvåras eller fördyras. De finansiella riskerna och dess hantering framgår i kommunens finanspolicy. Mätningen av riskerna mot policyns limiter sker på koncernnivå. Finansieringsrisken indelas i tre undergrupper: likviditetsrisk, upplåningsrisk och ränterisk.

I nedanstående tabell redovisas aktuella risker per den 2019-12-31 mot finanspolicyens limiter.

Kontroll mot Finanspolicy	Tillåtet intervall	Utfall
Kort upplåning (0-12 mån)	Max 50%	30%
Kapitalbindningstid (genomsnitt)	2-5 år	3,0 år
LCR	Min 80%	103%
Räntebindningstid (genomsnitt)	2-5 år	4,1 år
Ränteförfall inom 12 månader (nom skuld)	Max 60%	39%
Andel real skuld	Max 20%	17%
Valutarisk i finansverksamheten har säkrats enligt regler i Finanspolicy.		

Kreditrisk vid placering av eventuell överskottslikviditet och vid derivataffärer har hanterats enligt regler i Finanspolicy.

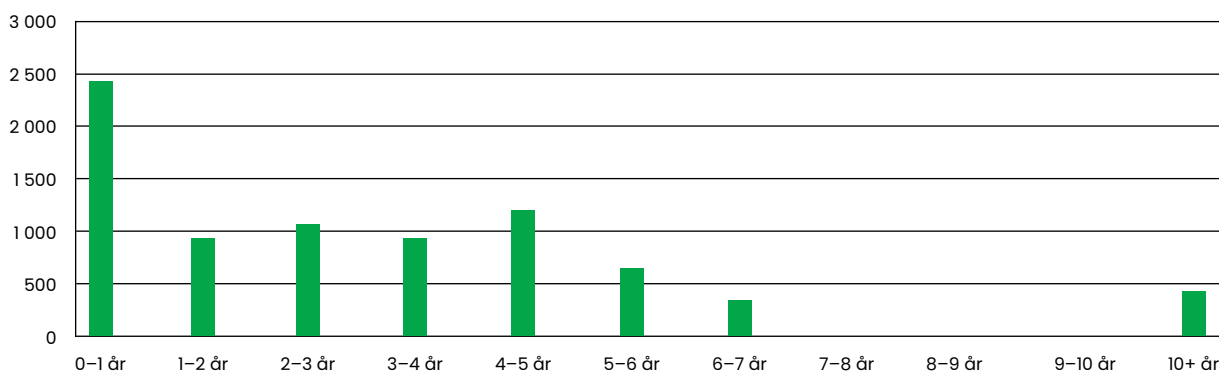
Likviditetsrisk

Likviditetsrisken hanteras genom att hålla betalningsberedskap i form av likvida medel eller kreditlöften till minst 80 procent av de finansiella betalningar som skall göras under de kommande 12 månaderna. Detta uttrycks i måttet Liquidity Coverage Ratio (LCR).

Upplåningsrisk

Upplåningsrisken hanteras genom att högst 50 procent av upplåningen får förfalla inom 12 månader, samt att den genomsnittliga löptiden för samtliga krediter hålls inom intervallet 2–5 år.

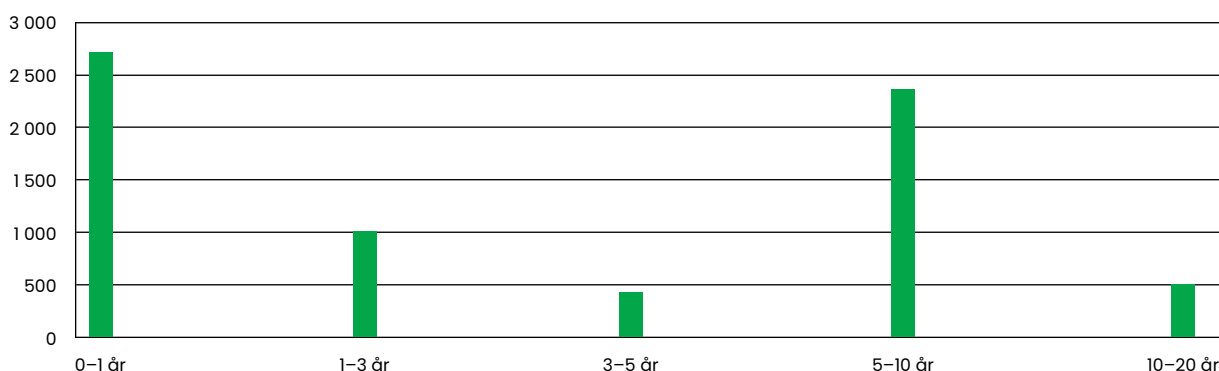
Låneförfall (mnkr)

Ränterisk

Ränterisken begränsas genom att andelen ränteomsättningar inom 12 månader får vara högst 60 procent av räntebärande finansiering samt att den genomsnittliga räntebindningstiden skall hållas inom intervallet 2–5 år.

Ränteförfall (mnkr)

Derivat

Kommunen använder olika typer av derivat för att hantera de finansiella riskerna. Nedan framgår vad det skulle kosta att stänga alla utestående kontrakt på bokslutsdagen. Negativa värden innebär att det inte föreligger någon kreditrisk. Det minskade negativa marknadsvärdet beror på högre marknadsräntor samt en svagare svensk krona.

Marknadsvärden derivat per motpart (mnkr)	2019-12-31	2018-12-31
Bank 1	-47,3	-51,3
Bank 2	4,3	6,2
Bank 3	85,8	-67,2
Bank 4	-20,9	-45,9
Bank 5	-36,4	-34,6
Bank 6	38,3	22,9
Bank 7	-129,8	-136,9
Totalt	-105,9	-306,8

Kreditrisk

Med kreditrisk menas risken att motparten eller låntagaren inte kan fullgöra sina åtaganden i ingångna derivatkontrakt och/eller finansiella placeringar. Motparter i derivatavtal måste lägst ha BBB+ i rating enligt S&P Global. Om rating ändras under denna limit eller om fordran på motparten överstiger limit så inträder stopp för att göra nya affärer med motparten. Kreditlöften måste vid tecknandet backas upp av en rating hos motparten på minst A. Finansiella placeringar skall spridas på flera motparter enligt gällande limiter.

Pensioner – förpliktelser

Pensionsförpliktelserna redovisas sedan 1998 enligt den s.k. blandmodellen där pensioner intjänade före 1998 inte skuldförts utan redovisas som ansvarsförbindelse. Förpliktelserna som redovisas som ansvarsförbindelse uppgår till 1 736 mnkr (1 771 mnkr).

Pensionsförpliktelser	Koncern		Kommunen	
	2019	2018	2019	2018
Total pensionsförpliktelse i balansräkningen				
a) Avsättning inkl särskild löneskatt	622	568	577	524
b) Ansvarsförbindelse inkl särskild löneskatt	1 736	1 771	1 736	1 771
Pensionsförpliktelser som tryggats i pensionsförsäkring	-	-	-	-
Pensionsförpliktelser som tryggats i pensionsstiftelse	-	-	-	-
Summa pensionsförpliktelser	2 377	2 352	2 313	2 295
Förvaltade medel-marknadsvärde				
Totalt pensionsförsäkringskapital	-	-	-	-
-varav överskottsmedel	-	-	-	-
Totalt kapital pensionsstiftelse	-	-	-	-
Finansiella placeringar avssende pensionsmedel (egen förvaltning)	-	-	-	-
Summa förvaltade pensionsmedel	-	-	-	-
Finansiering	-	-	-	-
Åter lånade medel	2 377	2 352	2 313	2 295
Konsolideringsgrad	0	0	0	0

Ur risksynpunkt är kommunens pensionsförpliktelser viktiga att beakta, eftersom skulden ska kunna finansieras i framtiden. Kommunens pensionsåtagande inkl. löneskatt uppgår till närmare 2 400 mnkr. Endast en mindre del av åtagandet, 702 mnkr, redovisas som skuld i balansräkningen.

Händelser av väsentlig betydelse

Södertäljehallen och Södertälje IP färdigställda

Under året har den nya gymnastik- och friidrotts-hallen Södertäljehallen färdigställts i Rosenlund tillsammans med den flyttade och upprustade Södertälje IP. Idrottsplatsen håller efter upprustningen SM-standard. Invigningen av Södertäljehallen skedde i januari 2020.

Digitala Södertälje

Södertälje kommun har tagit ett samlat grepp om digitalisering och under året identifierat behov av utveckling inom fyra övergripande och strategiskt viktiga områden kopplade till de lagkrav och förväntningar som finns på en kommun. Dessa är tillgänglighet, utveckling, kompetens och effektivitet.

I juni 2019 fastställdes kommunens digitaliseringsstrategi av kommunfullmäktige och under samma period blev Södertälje kommun nominerad till årets digitaliseringskommun, där kommunen gick vidare som en av fem slutnominerade kommuner.

Södertälje var också under 2019, tillsammans med Ekerö kommun, först i Sverige med att lansera chatboten Kim, en digital medarbetare (AI Chatbot) som svarar på medborgarnas vanligaste frågor på webben dygnet runt. Detta är en del i Södertälje kommuns digitala satsning för att skapa nya effektiva digitala arbetssätt och processer samt för att öka tillgängligheten och servicen till Södertäljes invånare, företag och besökare.

Tom Tits insamlingsstiftelse bildad

Tom Tits insamlingsstiftelse bildades med syfte och ändamål att främja och tillgängliggöra vetenskaplig forskning med inriktning mot naturvetenskap och teknik. Stiftelsens ändamål är att ekonomiskt stödja och informera om Tom Tits Experiments utställningsverksamhet som har till uppgift att stimulera till nyfikenhet och lustfyllt lärande.

Silvermedalj för Stockholms mest barnvänliga museum till Tom Tits Experiment

Inte mindre än 38 museer i Stockholms län har blivit bedömda av nära 1 800 stockholmare i olika kategorier. Tom Tits Experiment i Södertälje tilldelades silver-

medalj i kategorin "Stockholms mest barnvänliga museum". Undersökningen genomförs varje år och Tom Tits har kammat hem medaljer i olika kategorier de senaste sex åren.

Södertälje kommun får medalj för att sprida hållbart kostkoncept i Östersjöregionen

I juni startade Södertälje kommun ett 18 månader långt projekt för att etablera nätverk för spridning av kommunens måltidskoncept, Diet for a green planet, i Östersjöregionen. Kommunen tilldelades 500 000 kronor av Svenska institutet för att sprida sitt kostkoncept. Diet for a green planet är kommunens koncept för måltider och tillämpas inom alla verksamheter under kostenheten. Det är också grunden för Matlusts arbete. Konceptet innehåller riktlinjer för god och näringsriktig mat, användandet av fler ekologiska och vegetabiliska råvaror i säsong och ett minskat matsvinn.

Toppresultat i brukarundersökning

Resultaten i SKR:s (Sveriges Kommuner och Regioner) brukarundersökning inom funktionshinderområdet visar på positiv utveckling för Södertälje kommun. Brukarna rapporterar att så gott som alla områden som mäts visar högre resultat än tidigare år. Resultaten för kommunens verksamhet i egen regi visar bland annat att andelen brukare som upplever att de har inflytande över sin insats ökar. Brukarnas trivsel i sitt boende tilltar för flera typer av insatser och upplevelsen om de får rätt stöd i sitt boende är högt och ökar från tidigare år.

Unik gasbunkring i Södertälje Hamn

Södertälje Hamn genomförde en så kallad SIMOPS i hamnen för första gången i september. Det innebär att samtidigt som avlastning av gods i hamn sker så passade fartyget på att bunkra LNG från bunkerfartyget Kairos, något som tidigare aldrig hänt i Södertälje Hamn eller Östersjön.

Själva genomförandet av bunkringen vid kaj tog cirka fyra timmar men hade föregåtts av mycket arbete och ett långt planerande. I ungefär ett år har Södertälje Hamn förberett sig på att kunna bli en hamn där ship-to-ship-bunkringar kan ske.

Flytande naturgas, LNG, minskar utsläppet av flera miljöskadliga ämnen, speciellt svavel, kväve och koldioxid. LNG är idag det renaste marina bränslet som står till buds för den storskaliga sjöfarten.

Stockholmsberget och Wijbacken färdigställda

Telge Bostäder har under året färdigställt Stockholmsberget i Grusåsen och Wijbacken i Hölö, vilket bidragit till att fler Södertäljebor fått möjlighet att hyra en bostad i Södertälje.

Satsning på lekplatser och utegym

Under hösten påbörjades arbetet med flera lekplatser och parker i Södertälje. En ny lekplats i Ronna och Pershagen får ett nytt utegym. Dessutom byggs en ny spontanidrottsplats i Ritorp och lekplatserna i Brunnsäng och Östertälje rustas upp. Syftet med arbetena är att skapa en trevligare, tryggare och mer välbelyst mötesplats som också ger möjlighet till aktiviteter utomhus. Alla arbeten beräknas vara klara våren 2020.

Färre barnfamiljer drabbas vid vräkning

Södertälje har lyckats halvera antalet vräkningar, från 24 stycken under 2018 – till tolv under 2019. Det goda samarbetet i Södertälje mellan hyresvärdar, kronofogden och kommunens socialtjänst har lett till att färre barnfamiljer står utan bostad efter vräkning. Genom att hyresvärdarna numera flaggar upp obetalda hyror för socialtjänsten i tid, hittas en lösning på barnfamiljens bostadsproblem. Det kan röra sig om sociala aspekter, missbruk eller behov av ekonomiskt stöd. Det har även visat sig att det finns en del fusk och oegentligheter i det som uppmärksammas.

Försäljning av fastigheter i Hovsjö

Telge Hovsjö sålde under året halva sitt fastighetsbestånd i Hovsjö, 786 bostäder. En försäljning av dessa bostäder möjliggör kapital för att finansiera framtida nyproduktion och större investeringar i området samt chans att få in en kapitalstark fastighetsägare som tillsammans med Telge Hovsjö kan fortsätta med utvecklingen av området. Den nya ägaren tillträdde fastigheterna i början av 2020.

Omorganisation inom social- och omsorgskontoret

Under året har kontoren gällande social- och omsorg förändrats. Från och med 1 september har socialkontoret att delats upp i två kontor: ett omsorgskontor för omsorgsnämnden och äldreomsorgsnämnden och ett socialkontor för socialnämnden.

Gemensamt it-projekt för samordning och utveckling

Södertälje kommun och Telge AB stärkte samarbetet ytterligare under året i ett gemensamt it-projekt för att möta den allt snabbare digitala utvecklingen. Projektets fokus var utveckling via smart samordning av resurser, kompetens och system. Nu samarbetar Telges och kommunens it-enheter via en gemensam projektorganisation.

Södertäljelyftet avslutat

2019 avslutades den särskilda investeringssatsningen Södertäljelyftet. Under tre år har närmare 80 miljoner kronor investerats, bland annat i beläggningsarbeten av gator och vägar, upprustning av idrottsanläggningar samt uppförandet av en staty av århundrades södertäljebo, Christina Sandberg, på Storgatan.

Clarion ska driva hotellet vid Maren

I november meddelade Stadsrum Fastigheter, som köpt McDonalds-tomten vid Maren av kommunen, att hotellkedjan Clarion Hotel, med Winn Hotel Group i spetsen, ska driva hotellet vid Maren när det är färdigbyggt. Hotellet planeras öppna 2023. Håkan Buller (S), ordförande för stadsbyggnadsnämnden gläds över beskedet och säger att det här är en viktig länk i arbetet med att utveckla stadskärnan med nya bostäder, upplevelser, folkliv och en följd av den affär som gjordes 2018 mellan Stadsrum fastigheter och Södertälje kommun/Telge fastigheter.

Sjöfartsverket avbryter samarbetet med Züblin

I november meddelar också Sjöfartsverket och Züblin att de avslutar samarbetet kring Södertälje kanal och sluss. Anledningen är att bygget har visat sig vara svårare än vad någon kunde veta innan, vilket gör att båda parter är överens om att avsluta samarbetet. Prognosen är att projektet ska vara klart under 2022.

Styrning och uppföljning av den kommunala verksamheten

Kommunstyrelsens uppsiktsplikt

Enligt kommunallagen ska kommunstyrelsen leda och samordna förvaltningen av kommunens angelägenheter. Det innebär att kommunstyrelsen ansvarar för att hålla uppsikt över den samlade verksamheten. Det gäller såväl för kommunens nämnder som för kommunens hel- och delägda aktiebolag. Styrdokument som Mål- och budget, delårsrapport, intern kontroll och kommunens ekonomistyrningsprinciper utgör viktiga delar i arbetet med uppsikten.

Som en del i uppsikten har kommunstyrelsen granskat nämndernas verksamhetsplaner, delårs- och årsrapporter. Kommunstyrelsen ska årligen fatta beslut om de hel- och delägda aktiebolagen har bedrivit sin verksamhet i enlighet med det fastställda kommunala ändamålet och inom ramen för de kommunala befogenheterna. Kommunstyrelsens bedömning är att kommunens hel- och delägda bolag har bedrivit sina verksamheter i enlighet med gällande lag.

Under det gångna året har kommunstyrelsens uppsiktsplikt genomförts i enlighet med tidigare

fastlagda processer och rutiner, bland annat genom löpande månadsuppföljning inom förvaltningen som i sammanställd form utgör månadsrapport till kommunstyrelsen. Därutöver har uppsiktsplikten utförts genom den mera omfattande uppföljningen i samband med tertialrapporteringen samt årsrapporteringen, där uppföljning mot kommunfullmäktiges mål sker i samband med rapporteringen vid det andra tertialet samt för helåret. Ett ytterligare väsentligt arbete med uppsiktsplikten som skett under året är granskningen av den interna styrningen och kontrollen, som dels skett utifrån förvaltningsgemensamma internkontrollplaner, dels utifrån nämndspecifika internkontrollplaner. Resultatet av genomförda kontrollinsatser visar att den interna kontrollen är tillfredsställande.

Arbetet med utvecklingen av uppsiktsplikten och den interna kontrollen har fortsatt under det gångna året för att göra den ännu mera ändamålsenlig utifrån den nya målstruktur som kommunfullmäktige beslutat och som tillämpas från och med 2018.

God ekonomisk hushållning och ekonomisk ställning

Resultat

Resultatet exklusive jämförelsestörande poster uppgår till 313 mnkr jämfört med 462 mnkr föregående år, en minskning med 149 mnkr. Det minskade resultatet exklusive jämförelsestörande poster ligger främst i den kommunala verksamhetens utveckling. Kommunens försämrade resultat beror framför allt på att nettokostnaderna ökat i högre utsträckning än skatteintäkter och generella statsbidrag.

Resultat, mnkr	2019	2018	2017	2016	2015
Totalt	299	677	805	1 071	548
Exkl. jämförelsestörande	313	462	776	584	395

Finansnetto

Kommunkoncernens finansnetto uppgick till minus 189 mnkr, vilket är en försämring med 128 mnkr jämfört med föregående år, vilket framför allt beror på försäljning av finansiella anläggningstillgångar år 2018 i Telgekoncernen. Exklusive finansiella jämförelsestörande poster försämrades finansnettot med 9 mnkr.

Finansnetto, mnkr	2019	2018	2017	2016	2015
Totalt	- 189	- 61	-159	47	- 274
Exkl jämförelsestörande	- 191	- 182	- 179	- 234	- 274

Soliditet

Kommunkoncernens balansomslutning har sedan föregående årsskifte ökat med 954 mnkr till 18 541 mnkr. Ett minskat resultat och fortsatt höga investeringar har gjort att låneskulden ökat. Soliditeten på koncernen exklusive pensionsåtaganden har ökat i flera år men ligger nu på 32,5 procent precis som föregående år. Samma tendens gäller även inklusive pensionsåtaganden men där ligger soliditeten på knappt 23 procent.

Intäkter och kostnader

Verksamhetens intäkter inom kommunkoncernen har minskat med 4,6 procent mellan år 2018 och 2019. Detta samtidigt som verksamhetens kostnader har ökat med 2,3 procent. Både kommunen och Telekoncernens intäkter har minskat, samtidigt som kostnaderna har ökat. Kommunen står dock för den största delen både beloppsmässigt och procentuellt. Söderenergi har ökat sina intäkter, men dessvärre har deras kostnader ökat desto mer.

Kommunens resultat

Resultatet för kommunen blev 65 mnkr vilket är 170 mnkr sämre än föregående år. Resultatet exklusive jämförelsestörande poster, som i år var 20 mnkr (realisationsvinster, exploateringsvinster, avskrivning p-böter), slutar på 45 mnkr att jämföras med bokslutet 2018 där motsvarande resultat var 208 mnkr, alltså en försämring med 164 mnkr. Skatteutvecklingen under 2019 var 2,9 procent och 0,7 procent bättre än vad som budgeterats. Nettokostnadsutvecklingen slutade på

5,7 procent, medan den budgeterade nettokostnadsutvecklingen var något lägre på 5,0 procent i jämförelse med årsbokslutet 2018.

Investeringar i kommunen

Kommunen strävar efter en självfinansieringsgrad avseende investeringar på 100 procent, baserat på verksamhetens budgeterade kassaflöde och balanskravsresultat. Detta avspeglas också i den budgettram för investeringar som kommunfullmäktige lägger fast. För 2019 uppgick denna till 330 mnkr. Efter budgetjusteringar för projekt som flyttats fram i tiden, uppgick ramen till 307 mnkr.

Pensionsskuldutveckling i kommunen

Total pensionsskuld	2019	2018	2017	2016	2015
Pensionsförpliktelser, avsättning inkl. särskild löneskatt	577	525	508	412	403
Pensionsförpliktelser, ansvarsförbindelse inkl. särskild löneskatt	1 736	1 771	1 829	1 883	1 954
Pensionsförpliktelser som tryggats i pensionsförsäkring					
Total pensionsskuld	2 313	2 296	2 337	2 295	2 357
– Förändring	0,7	-1,7	1,8	-2,6	-6,8

Pensionsskulden redovisas enligt den så kallade blandmodellen. Det innebär att pension intjänad till och med 1997 redovisas som ansvarsförbindelse. Pensionsförmåner intjänade från och med 1998 redovisas som avsättning respektive kortfristig skuld i balansräkningen. Kommunen har den största pensionsskulden som en ansvarsförbindelse. Den minskar successivt för varje år samtidigt som ansvarsförbindelsen ökar.

Känslighetsanalys - marginaler behövs i ekonomin

En kommun påverkas av omvärldsfaktorer utanför dess egen kontroll, såsom konjunktursvängningar eller förändrade lagar och förordningar. Kommunen har ett ansvar för att ha beredskap för både externa oförutsedda händelser och förändringar i den egna kommunen. Därmed måste det finnas reserver och marginaler i ekonomin. Ett sätt att förstå vilken ekonomisk marginal som måste beaktas är att upprätta en känslighetsanalys som beskriver hur olika förändringar kan påverka kommunens finansiella situation. I tabellen nedan redovisas hur ett antal faktorer kan påverka kommunkoncernens ekonomi.

Känslighetsanalys	
1 krona i utdebitering ökad skatteintäkt	198 mnkr
Lönekostnadsförändring 1 % (inkl PO)	24,0 mnkr
10 nya tjänster inom vården	4,9 mnkr
1 % ränteförändring på lånen som förfaller på en 12-månadersperiod	18,8 mnkr
Personlig assistans SFB – kostnad för en person ett år	366,7 tkr
1 LSS-insats boende vuxna	926,7 tkr
Minskade stadsbidrag inom skola med 5%	6 mnkr
1 plats inom vård- och omsorgsboende	592 tkr
Om 100 flyktingar inte kommer ut i egen försörjning efter introduktion	13,6 mnkr
1 % ökat försörjningsstöd	1,7 mnkr
1 barn- och ungdomsplacering, institution 6 mån	785 tkr

Uppföljning av mål och särskilda uppdrag

Kommunfullmäktige har tagit fram åtta övergripande mål. Målen har kategoriserats i sex målområden som är viktiga för långsiktig hållbarhet.

Sammanställning av mål på kommunfullmäktigenivå

	Målområde	Mål
Kommunövergripande mål om vår gemensamma framtid	Kunskapskommunen Södertälje	<ul style="list-style-type: none"> Resultaten i förskolan, skolan och vuxenutbildningen ska förbättras
	Södertäljes medborgare	<ul style="list-style-type: none"> Medborgarna har inflytande och är delaktiga Medborgarna har goda livsvillkor Medborgarna får en god service, och hög tillgänglighet
	Attraktiva Södertälje	<ul style="list-style-type: none"> Södertälje är en attraktiv kommun att bo i, att driva företag i och är en plats som attraherar studenter och besökare
	Ekologiskt hållbara kommunen Södertälje	<ul style="list-style-type: none"> Södertälje kommun minskar sina utsläpp och sin miljöbelastning och ger förutsättningar till medborgare och företag att kunna leva hållbart
Mål för att säkerställa resurser som behövs för att uppnå mål om vår gemensamma framtid	God ekonomi och effektiv organisation	<ul style="list-style-type: none"> Södertälje kommun har en god ekonomisk hushållning
	Attraktiv arbetsgivare	<ul style="list-style-type: none"> Södertälje kommun kan rekrytera och behålla medarbetare med rätt kompetens. Södertälje kommun ska vara en arbetsgivare som kännetecknas av jämställdhet och likvärdighet.

Kommunfullmäktiges mål kompletterats i nämnderna med ett antal indikatorer som har olika uppföljningsintervall. Resultatet av uppföljningen av indikatorer redovisas i sin helhet i respektive nämnds årsrapport. Här nedan följer en sammanfattning av analysen som gjorts av nämnderna inom respektive mål.

Förutom uppföljningen av de åtta målen innehåller uppföljningen även särskilda satsningar och uppdrag i samband med årsrapporten. Den samlade bedömningen är att det övergripande resultatet är bra även om alla satsningar och uppdrag inte är helt uppnådda/genomförda.

Kunskapskommunen Södertälje

1. Resultaten i förskolan, skolan och vuxenutbildningen ska förbättras

Förskolan: I årets uppföljning av de prioriterade kunskapsområdena uppvisas ett högre resultat inom tre av fyra områden. I kunskapsområde matematik så ser vi en marginell sänkning på 0,1 procentenheter jämfört med föregående år.

I förskolans systematiska kvalitetsarbete har vi under året haft ett stort fokus på språk- och kunskapsutvecklande arbetssätt. Redan nu syns tydliga effekter av satsningen på förskolans målpåfyllelse, men behovet av att fortsätta med detta arbete är stort. Föregående år var första året som förskolan systematiskt och gemensamt följde upp pojkars och flickors resultat. Pojkarna hade då lägre resultat än flickorna inom samtliga prioriterade målområden, men särskilt inom språkutveckling samt lek och samspel. Ett särskilt uppmärksammande av pojkars respektive flickors lek har under året lett till förbättrade resultat generellt men även att skillnaden mellan pojkars och flickors resultat minskat.

Grundskolan: Inom grundskolans systematiska kvalitetsarbete i Södertälje kommun sker ett fortsatt arbete med utvecklingsområdena pedagogisk ledning, mål- och resultatstyrning, lärande organisation och kvalitet i undervisningen. Genom det systematiska kvalitetsarbetet i säkerställs en tydlig uppföljning av elevernas lärande och kunskapsutveckling och ger underlag för ett ständigt förbättringsarbete. Ett fortsatt arbete på huvudmannan- och enhetsnivå för att öka kvaliteten i analysen av resultaten ska genomföras. Genom detta ska vi bli bättre på att identifiera vilka arbetssätt som ger positiva resultat och vilka områden som behöver utvecklas ytterligare.

Att utveckla undervisningen så att elevers familjebakgrund får minskad betydelse är ett av våra uppdrag. I de kommunala grundskolorna har 56 procent av eleverna utländsk bakgrund och andelen nyinvandrade elever med okänd bakgrund ligger över riksnittet. Den faktor som har störst påverkan på elevernas resultat är dock föräldrarnas utbildningsnivå. Att fortsätta utveckla undervisningens kvalitet för att ge alla elever en likvärdig utbildning är därför ett måste. Detta gäller även för de skillnader som finns mellan pojkar och flickors resultat. Resultaten skiljer sig fortsatt genom att flickorna har ett högre meritvärde och behörighet till gymnasieskolan.

Resultaten på grundskolan visar på flera håll en positiv utveckling. De nationella provresultaten i årskurs 6 ökar och skillnaden mellan flickor och pojkars resultat minskar i flera årskurser. Resultaten för årskurs 9 sjunker något jämfört med föregående läsår och är likvärdiga med resultaten för läsåret 2016/2017. Undervisningen i matematik behöver utvecklas i alla årskurser då vikande resultat i ämnet har identifierats som en orsak till ett något lägre meritvärde och något lägre behörighet än föregående år. Ett riktat arbete är påbörjat kring detta; en kartläggning är genomförd och nu ska en handlingsplan tas fram för att förbättra matematikundervisningen.

Andelen invånare 25–64 år med eftergymnasial utbildning har ökat med 0,6 procent jämfört med år 2018 och har haft en positiv utveckling varje år sedan man började mäta år 2000. Jämfört med riksnittet så ligger Södertälje 1,2 procent högre.

0,6%

Så stor var ökningen för andelen invånare i åldern 25–64 med eftergymnasial utbildning jämfört med 2018

1,2%

Så mycket högre ligger Södertälje över riksnittet när det gäller invånare i åldern 25–64 med eftergymnasial utbildning.

Foto: Liza Simonsson

Särskilda satsningar/uppdrag/åtgärder 2019	Avrapporteras	Status
Stärka arbetet med språkutveckling	I plan för systematiskt kvalitetsarbete	Pågår

Kommentar: Under året har språk- och kunskapsutvecklande arbetssätt varit förskoleverksamhetens enda gemensamma förbättringsområde. Stort fokus har därför riktats mot detta område genom kompetensutveckling och återkommande uppföljningar. Inom grundskolan har det varit ett centralt utvecklingsarbete i det systematiska kvalitetsarbetet eftersom ett av förbättringsområdena varit att alla barn kan använda läsning och skrivande i sitt lärande. Förbättringsområdet har utvärderats kontinuerligt av verksamhetschef. Fokus har varit att utveckla undervisningen i de lägre årskurserna och att systematisera bra övergångar mellan stadier för eleverna. Inom gymnasieskolan fortsätter utvecklingen av språksupporten i alla ämnen. Mora-bergs studiecentrum utvecklar, tillsammans med Stockholms universitet och svenska akademien, en inlärningsmodell "intensiv svenska" för nyanlända elever i gymnasieålder. Torekällgymnasiet har framgångsrikt arbetat med värdeskapande lärande, vilket innebär att lärare arbetar tillsammans för ämnesgränserna. Genom att vår vuxenutbildning nu utbildar medarbetare inom förskolan till att bli barnskötare stärks grundkompetensen men även motivationen att utveckla det svenska språket hos medarbetare.

Ta ett samlat grepp för att stärka gymnasieskolan och vuxenutbildningen	I plan för systematiskt kvalitetsarbete	Pågår
---	---	-------

Kommentar: Gymnasieskolan och vuxenutbildningen är från och med årsskiftet organiserade under utbildningsnämnden och liksom tidigare med en gemensam verksamhetschef. Inom gymnasieskolan pågår ett arbete med att stärka kvaliteten och attraktionskraften hos våra gymnasieskolor. Vuxenutbildningen har fokuserat på kvaliteten i undervisningen som har stärkts genom fortsatt utveckling av arbetet med plan för systematiskt kvalitetsarbete, enligt samma modell som övriga pedagogiska verksamheter. Vidare finns ett uppdrag att öka andelen gymnasiala vuxenutbildningar i egen regi med målet att öka kvaliteten i utbildningen samt öka tillgängligheten för Södertäljes medborgare. Utöver ovan utveckling av den befintliga verksamheten har det även påbörjats ett arbete med hur gymnasieskolans och vuxenutbildningens verksamhet ska utvecklas på längre sikt. Där har målsättningen varit att stödja arbetsmarknadens behov av arbetskraft i kommunen och regionen och därigenom bidra till att fler kommunmedborgare får meningsfull sysselsättning och egen försörjning.

Södertäljes medborgare

2. Medborgarna har inflytande och är delaktiga

SCB:s medborgarenkät för Nöjd inflytande index (NII) genomfördes under hösten 2019. Det sammanfattade NII var 36, som var lägre än riksnittet 39. Värdet är ett sammanvägt index på skalan 0–100. Nästa enkät genomförs under 2021.

Kommunen har lägre värden inom samtliga mätområden jämfört med riksnittet, men störst avvikelse finns under kontakt, förtroende och information. För att få nöjdare invånare bör kommunen enligt undersökningen prioritera frågeområdena kontakt och förtroende/information.

Värdet för delaktighetsindex för 2019 uppgick till 59, precis som riksnittet. Dock en minskning sedan 2017 då värdet var 61. Möjligheten till att vara delaktig i och förstå en process, ett beslut och planering, även få kontakt med tjänstemän/politiker är frågeområden som kan höja värdet.

Särskilda satsningar/uppdrag/åtgärder 2019	Avrapporteras	Status
Arbeta för att förskolan och skolan ska stärka barnens och elevernas självkänsla, ge de framtidstro och en trygg miljö	I plan för systematiskt kvalitetsarbete	Pågår

Kommentar: Att stärka barnens och elevernas självkänsla och framtidstro handlar främst om att höja kvaliteten i undervisningen så att fler barn och elever får möjlighet att lyckas. Det är ett pågående arbete inom ramen för det systematiska kvalitetsarbetet och i detta ingår även att förskola och grundskola återkommande följer upp trygghet och arbetsro, som är förutsättningar för barns och elevers lärande.

Likabehandlingsplan kulturskolan	Bokslut	Genomfört
----------------------------------	---------	-----------

Kommentar: Kulturskolan har tagit fram och implementerat en plan för likabehandling. Planen gäller för åren 2019–2020.

Stärka förebyggande arbetet kring barn och unga	Årsbokslut 2019	Genomfört
---	-----------------	-----------

Kommentar: Sker inom ramen för familjecentralen.

Medverka till att klienter kommer ut i arbete och egen försörjning	Årsbokslut 2019	Pågår
--	-----------------	-------

Kommentar: Renodling av arbetsmarknads uppdrag med tydliga insatser och bättre samverkan mellan försörjningsstöd och arbetsmarknad ska leda till fler klienter i egen försörjning. För de som inte är arbetsföra finns en samverkan med Regionen som kontinuerligt utvecklas.

Beslut om samverkansöverenskommelse	Våren 2019	Genomfört
-------------------------------------	------------	-----------

Strategi för det systematiska demokratiarbetet	Hösten 2019	Pågår
--	-------------	-------

Särskilda satsningar/uppdrag/åtgärder 2019	Ansvarig	Avrapporteras	Status
Säkerställa en bra och effektiv organisation kring arbetet med demokrati, jämställdhet, integration och trygghet.	KS	Hösten 2019	Pågår

Kommentar: Arbetet pågår och kommer att redovisas för Hållbarhetsutskottet och Kommunstyrelsen under våren 2020.

Besluta om strategi för systematiskt demokratiarbete och tillhörande handlingsplan för demokratiutveckling	KS	Årsbokslut 2019	Pågår
--	----	-----------------	-------

Kommentar: På kommunövergripande nivå fattades ett inriktningsbeslut vid kommunstyrelsens sammanträde den 31 januari 2020 (KS 19/365) gällande kommunens demokratiarbete. Stadsdirektören gavs i uppdrag att ta fram ett nytt förslag till dokument för kommunens demokratiarbete. Det ska presenteras första kvartalet 2021.

Ta fram mål och riktlinjer för kommunens minoritetspolitiska arbete	KS	Årsbokslut 2019	Pågår
---	----	-----------------	-------

Kommentar: Arbetet pågår och ett förslag till beslut presenteras för Hållbarhetsutskottet i juni 2020 och för Kommunstyrelsen i september 2020.

3. Medborgarna har goda livsvillkor

Andel invånare med bra självskattat hälsotillstånd har ökat men ligger lite under riksnittet som är 73. Skillnaden mellan könen är i Södertälje 69 för kvinnor och 72 för män. Skillnaden mellan könen finns även för riket och kvarstod när hänsyn togs till utbildningsnivå, ålder och län, vilket tyder på att skillnaden inte kan förklaras av olikheter i utbildningsnivå, ålder eller län.

Hur medborgarna bedömer Södertälje kommun som en trygg plats har ett betygsindex på 46. Värdet är ett sammanvägt index på skalan 0-100. Det är en förbättring sedan den senaste mätningen 2017, där betyget var 44. För deltagande kommuner i undersökningen är genomsnittresultatet 57. Det trygghets-skapande arbetet finns på bred front inom kommunens alla verksamheter men också genom olika samverkansarbete. Kommunen jobbar aktivt med trygghets-skapande åtgärder som har visat sig haft effekt på olika sätt, olika händelser som identifierats i vår omvärld kan ha påverkat till en ökad otrygghet. Ett sätt att öka den upplevda tryggheten kan vara att visa och informera mer om vilka trygghets-skapande åtgärder kommunen faktiskt gör. Insikten av att kommunens trygghets-skapande personal är ute på fältet i större utsträckning kan exempelvis ge en känsla av ökad trygghet.

Särskilda satsningar/uppdrag/åtgärder 2019	Avrapporteras	Status
Utbyggnad av vård och omsorgsboenden, mellanboenden och andra boendeformer anpassade för äldre	Årsbokslut	Pågår

Kommentar: Arbetet för att säkerställa en tillräcklig utbyggnad av vård och omsorgsboenden, trygghetsboenden och andra boendeformer anpassade för äldre är påbörjat. Boendeplan är antagen av äldreomsorgsnämnden sedan nov 2019.

Skogsåtgärder för naturvård och rekreation	Årsrapport 2019	Pågår
--	-----------------	-------

Kommentar: Delar av planerade insatser har gjorts. Arbetet fick prioriteras ned under hösten då istället avverkning av skog som skadats av granbarkborre tog mycket tid och resurser. Man har dock arbetat med rekreationshuggning i Enhörna och Bastmora, naturvårdande skogsskötsel och naturvårdsåtgärder samt ljushuggning av stigar.

Strömmande vattendrag	Årsrapport 2019	Pågår
-----------------------	-----------------	-------

Kommentar: Inom projektet Retrou har biotopvård gjorts i Bränningeån i samarbete med markägaren för Bränninge gård. Projektet planeras fortsätta under 2020 med åtgärder i Moraån. Utöver det har miljökontoret utfört mindre åtgärder i Moraåns naturreservat som t.ex. att återföra död ved till vattendraget. Detta arbete är tänkt att fortsätta årligen.

Särskilda satsningar/uppdrag/åtgärder 2019	Ansvarig	Avrapporteras	Status
Planera, stödja, informera och utbilda avseende kommunens Totalförsvarsuppdrag	KS	Årsbokslut 2019	Pågår

Kommentar: Samverkan med övriga myndigheter påbörjad vilket inkluderar även försvarsmakten. Södertälje deltar i TFÖ 2020 (Totalförsvarsövning 2020). Gällande säkerhetsskydd är arbetet förstärkt.

Revidera Folkhälsoprogrammet	KS	Årsbokslut 2019	Pågår
------------------------------	----	-----------------	-------

Kommentar: Revideringen av folkhälsoprogrammet pågår och beräknas vara färdigt under hösten 2020.

Revidera Handlingsplan mot våld i nära relationer och hedersrelaterat våld och förtryck	KS	Årsbokslut 2019	Pågår
---	----	-----------------	-------

Kommentar: Tas upp för beslut i kommunstyrelsen under fjärde kvartalet 2020.

Besluta om handlingsplan för suicidprevention	KS	Årsbokslut 2019	Genomfört
---	----	-----------------	-----------

Kommentar: Beslutades av Kommunstyrelsen i februari 2019. Arbete med löpande uppföljning har pågått under året och redovisas i Hållbarhetsutskottet i april 2020.

Modellkommun för jämställdhetsarbetet	KS	Årsbokslut 2019	Genomfört
---------------------------------------	----	-----------------	-----------

Kommentar: Södertälje kommun har under 2019 deltagit i Sveriges kommuner och regioners satsning Modellkommuner och tillsammans med Norrtälje kommun och Kalmar kommun undersökt och jämfört insatser och arbeten för att integrera ett jämställdhetsperspektiv i ordinarie styrning. Slutrapportering skickades in i december 2019.

4. Medborgarna får god service och hög tillgänglighet

SCB:s medborgarenkät för Nöjd medborgarindex (NMI) genomfördes under 2019. NMI har haft en negativ utveckling från 53 till 52. Värdet är ett sammanvägt index på skalan 0-100. Betygsindexet för bemötande och tillgänglighet blev 51 – en försämring från 53 sedan 2017. Noterbart också att förskolan, grundskolan och gymnasieskolan alla minskade i snitt med 3 enheter. Snittet för alla kommuner för NMI blev 53. För Södertälje kommun finns störst potential för påverkan (där man avviker mest från rikssnittet) inom gymnasieskolan (-22%), grundskolan (-21%), förskolan (-19%), gång- och cykelvägar (-15%) och grönområden (-15%).

Särskilda satsningar/uppdrag/åtgärder 2019	Ansvarig	Avrapporteras	Status
Beslut om Digitaliseringsstrategi	KS	Årsbokslut 2019	

Kommentar: Digitaliseringsstrategin beslutades av kommunfullmäktige 19 juni 2019. I den tar Södertälje ett samlat grepp om digitalisering. Vi har identifierat behov av utveckling inom fyra övergripande och strategiskt viktiga utvecklingsområden som är kopplade till de lagkrav och förväntningar som finns på en kommun. De fyra områdena är - tillgänglighet, utveckling, kompetens och effektivitet. På ett övergripande plan återger de Södertäljes utvecklingsmöjligheter och behov.

Attraktiva Södertälje

5. Södertälje är en attraktiv kommun att bo i, att driva företag i och är en plats som attraherar studenter och besökare

SCB:s medborgarenkät Nöjd region index (NRI) genomfördes under 2019. NRI-värdet 2019 var 47 och minskade jämfört med föregående mätningen 2017. Värdet är ett sammanvägt index på skalan 0-100. Medborgarna upplever att möjlighet till bostäder och trygghet har blivit något bättre. Rekommendation av kommun har även förbättrats tre mätningar i rad. Dock avviker man från rikssnittet stort inom rekommendation (-38%), bostäder (-29%) och trygghet (-23%).

Nöjd kund index (NKI) är en servicemätning av kommunernas myndighetsutövning gentemot företagare. NKI-resultatet är något bättre än föregående år men fortfarande långt under Sverigesnittet som var 72. Serveringstillstånd får bäst resultat med 77 och bygglov sämst resultat på 52.

Turistkonsumtionen har haft en bra utveckling under det senaste året, såväl antal besökare som gästnätter har ökat mer än beräknat. Antal hotell ökar vilket ger kommunen förbättrade möjligheter att ta emot gäster.

Företagsklimat har ökat jämfört med 2018 men ligger inte i nivå med kommunens ambitioner.

Särskilda satsningar/uppdrag/åtgärder 2019	Ansvarig	Avrapporteras	Status
Ge näringslivet förutsättningar att utvecklas genom att möjliggöra företagsmark i attraktiva lägen och utveckla kvaliteten på kommunens service.	KS	Årsbokslut 2019	
Kommentar: Utvecklingsarbete sker löpande med att utveckla befintliga och ny verksamhetsmark. Arbetet sker inom SBK. Utveckling av kommunens service ligger inom ramen för Styrgruppens arbete, se nedan.			
Etablera Södertälje som växande och attraktiv högskoleort	KS	Årsbokslut 2019	
Kommentar: Södertälje kommun jobbar kontinuerligt med att etablera Södertälje som en växande och attraktiv högskoleort. Bland annat genom Science park och kth. Under året har man organiserat Science Week, mässor riktade till gymnasieelever och planerar en kompetensmessa under 2020. Utöver det så har studerande på KTH och Campus Telge förtur till studentbostäder.			
Utredning av byggande av seniorbostäder	KS	Årsbokslut 2019	
Kommentar: Översiktlig "scanning" av Södertälje tätort för att hitta möjliga placeringar av nya vård- och omsorgsboenden för äldre. Förstudien resulterade i tio möjliga lokaliseringar som är lämpliga att utreda vidare. Under 2020 kommer ett seniorboende byggas vid Gullpudran i Västergård. Fastigheten kommer även att förberedas för trygghetsboende. 25 lägenheter vid Bergviks seniorboende samt 60 lägenheter vid Morkullan kommer att anpassas till trygghetsboenden.			
Ta fram en Landsbygdstrategi	KS	Hösten 2019	
Kommentar: Har under 2019 uppdragits till stadsdirektören som under 2020 kommer att utvecklas.			
Ta fram en marknadsstrategi för platsvarumärket	KS	Hösten 2019	
Kommentar: Arbetet är vilande tills vidare.			
Inrätta en styrgrupp för att utveckla företagsklimatet i kommunen.	KS	Våren 2019	
Kommentar: Styrgruppen är upprättad och arbetet pågår. Man har under 2019 genomfört en kartläggning för att utreda hur företagen ser på kommunens service. Gruppen har även genomfört ca 50 företagsbesök och startat upp arbetet med ny näringslivsstrategi.			
Kartlägga företagens förväntningar och upplevelser av kommunens service och samordning	KS	Hösten 2019	
Kommentar: Under utvärdering.			
Evenemangstrategi	KS	Våren 2019	
Kommentar: Arbetet pågår och strategin väntas stå klar under hösten 2020.			
Strategi för Yrkehögskoleutbildningar i Södertälje	KS	Hösten 2019	
Kommentar: Arbeta vilande pga förändringar inom YH-verksamheten.			
Kanalåret 2019	KS	Hösten 2019	
Kommentar: Kanalåret genomfört med goda resultat. Flera nya evenemang har genomförts och befintliga har utvecklats. Samverkan med föreningslivet och andra aktörer har utvecklats. Kanalårets evenemang hade över 130 000 besökare under 2019.			
Fortsätta samhällsplaneringen med sikte på 20 000 nya bostäder			
Kommentar: Det pågår ett intensivt planarbete. Flera strukturplaner är igång och arbetet med riktlinjer för byggande på landsbygden vars syfte är att underlätta och stimulera för landsbygdsboende är avslutat. Dessutom så pågår och beräknas det att startas ytterligare detaljplaner för nya bostäder i kommun. Sammantaget planläggs det för att möta bostadsmålet om 20 000 nya bostäder. Totalt har det inkommit 34 stycken ansökningar om planbesked varav 17 stycken ansökningar har fått beslut i nämnd. Beslut inom lagstadgad tid, dvs inom 4 månader är 82 procent.			
Förbättrat underhåll av gator, vägar, gångvägar och cykelvägar.			
Kommentar: Beläggningsplanen som togs fram utifrån den vägscanning som pågick 2018 följer enligt plan. Under 2019 var genomförandegraden 100 procent och tilldelade investeringsmedel förbrukades. Det finns fler arbeten som är beställda och i olika faser av planering. Trafiksäkerhetsåtgärder i form av säkrare passager med bättre tillgänglighet sker i samtliga projekt med utbyggnaden av gång & cykelvägar. Framöver kommer beläggningsarbete samordnas med dessa åtgärder för att effektivisera arbetet. Detta gäller även för de åtgärder/ombyggnationer som behövs för att säkra skolvägarna som framkommer under skolvägsprojektet.			

Särskilda satsningar/uppdrag/åtgärder 2019	Ansvarig	Avrapporteras	Status
Intensifiera arbetet med att skapa trygga miljöer			
<p>Kommentar: Olika insatser för att öka tryggheten genom belysning är planerat. Det sker genom att fortsätta utökning/komplettering av belysning på gång & cykelstråk. Dessutom sker tillgänglighetsförbättringar vid badplatser med bl.a. nya skyltar. Lekplatserna gestaltas utifrån ett trygghetsperspektiv utifrån möblering av parkerna, belysning, öppna mötesplatser etc. I Pershagen planeras tillsammans med kultur- och fritidsnämnden en mötesplats för hundar och ett utegym för matte och husse där belysning ska bidra till en del av att skapa en tryggare miljö. Gestaltungsprogrammet för Kanalapromenaden är klart. Ombyggnation påbörjas 2020 för att slutföras 2021.</p>			
Prioritera arbetet med att förhindra och förebygga nedskräpning och avfallsdumpning			
<p>Kommentar: Ett arbete har initierat för att ta fram en ny avfallsplan. Arbetet fortsätter enligt projektplan men med lite fördröjning. Ambitionen är att den ska kunna gå ut på remiss i början på 2020. En process för insatser mot avfallsdumpning har inletts för effektiva hantering och uppföljning.</p>			
Arbeta för en långsiktig ekologisk, socialt och ekonomisk hållbar markanvändning			
<p>Kommentar: Träffa avtal om markanvisning och markköp av kommunal mark i enlighet med kommunens översiktsplan med fördjupningar, övriga strategier och program samt kommunens markanvisningspolicy ligger inom tekniska nämndens ansvarsområde. Under året har kontorets projektmodell utvecklats för att stärka tydligheten kring de olika faserna i samhällsbyggnadsprocessen och säkra en långsiktig hållbar markanvändning. Ett arbete pågår med att ta fram riktlinjer för hållbart byggande.</p>			
Utredning av kommunalt stöd för enskilda vägar			
<p>Kommentar: Utredning pågår, information till tekniska nämnden planeras efter årsskiftet och vidare för beslut under våren 2020.</p>			

Ekologiskt hållbara kommunen Södertälje

6. Södertälje kommun ger förutsättningar till medborgare och företag att kunna leva hållbart

Mål för utsläppen är satta för hela EU. Fordonsindustrin har inte riktigt klarat av omställning vilket inneburit att marknaden för fordon har under stora delar av 2019 haft stora problem med att leverera nya personbilar som klarar utsläppskraven. För tekniska nämndens del så innebär det att beställda personbilar som drivs på el och gas levererats till kommunen i slutet på 2019 eller kommer att levereras i början på 2020.

Andelen miljöbilar har ökat något men ligger fortfarande under riktvärdet. Detta förklaras delvis av att kommunkoncernens fokus är att byta till fossilfria bränslen istället för att byta ut fordonen till miljöbilar. Det förklaras även av att ett antal personbilar med 4-hjulsdrift och högt insteg har köpts in till hemtjänsten i ytterområden med sämre vägar. Modellen finns inte som miljöbil (enligt Miljöfordon syds definition) och detsamma gäller för de lätta lastbilar som finns i kommunens fordonsflotta.

Andelen förnyelsebart bränsle i fordonsflottan har en stark positiv trend och bidrar med att föra arbetet framåt mot att bli en fossilbränslefri organisation år 2020. Utemiljödriftens samtliga bilar och maskiner har de senaste 2,5 åren drivits av det helt fossilfria bränslet HVO100. Detta har möjliggjort stora utsläppsminskningar i organisationen. Under februari 2020 genomfördes en upphandling av HVO100 som innebär att alla tjänstebilar som idag drivs med diesel kommer att tankas på detta bränsle. Det återstår dock att lösa möjligheterna med tankning i Järna samt en del arbete, inklusive investeringar, med att byta ut äldre maskiner som i dagsläget inte klarar av att köra på denna bränsletyp. Kommunen har fortsatt arbetet med att bygga ut el-infrastrukturen. Stadsmiljö/parkering har idag 18 stycken laddplatser som är för allmänheten och av dessa har 12 stycken tillkommit under 2019.

Andelen ekologiska livsmedel för kommunkoncernen ökar och ligger nu över riktvärdet för 2019. Utbildningsnämnden har en total ekologisk inköpsandel på 72 procent för 2019 medan vissa verksamheter (t.ex. caféer, hemkunskapen, äldreboenden samt TomTit/Telge-bolagen) ligger lägre och därmed ger ett lägre resultat för kommunkoncernen som helhet. En anledning till detta kan vara priset och att många verksamheter måste sälja sina produkter och att marknaden/konsumenten inte är redo för prisbilden. Andra verksamheter, t.ex. hemkunskapen och äldreboenden, har en liten budget för livsmedelsinköp. Det är inte heller tydligt om alla verksamheter känner till kommunens mål samt om kunskapen kring avtal och uppföljning är tillräcklig. Kostenheten har inte möjlighet att höja sin eko-andel mer, för att på så sätt öka den totala andelen för kommunkoncernen, på grund av att tillgången av ekologiska varor och prisbilden börjar bli ansträngd då de närmar sig 75 procent. Dessutom köper kostenheten varor från lokala aktörer som inte alltid kan leverera statistik till kommunens uppföljningssystem pga. tekniska utmaningar och finns därmed inte med i statistiken.

Energieffektiviseringen pågår i kommunkoncernen men det kan ta tid innan åtgärder ger effekt/utslag på energiförbrukningen samt att installationen av solceller inte minskar mängden energi som åtgår men minskar mängden inköpt el. Produktionen av sol el under 2019 var för Telge Bostäder/Telge Hovsjö 62,5 MWh och 920 MWh för Telge fastigheter. I den löpande förvaltningen sker energi- besparande åtgärder i samband med det sedvanliga underhållsarbetet och exempel på detta är; LED-belysning ersätter tidigare belysning på Mariekällskolan och Västergårdsgymnasiet, energieffektiva fönster ersätter fönster som byts ut, bergvärmepumpsinstallation på Årsbokens förskola samt att driftoptimering av befintliga anläggningar har intensifierats. Nyproduktion byggs enligt miljöbyggnad Silver och under 2019 blev Lampan verifierad mot Miljöbyggnad Silver. För byggnationerna i Fornbacken och Stockholmberget pågår verifieringsprocesser mot Miljöbyggnad Silver och Södertäljehallen certifieras mot Green Building.

Nya avfallsförordningar, kring insamling av förpackningsmaterial och returpapper, kommer på sikt resultera i en högre andel insamling av hushållsavfall från bostadsfastigheter. Under 2019 påbörjades, genom workshops och föreläsningar, arbetet med att ta fram en ny avfallsplan och nya föreskrifter och dessa dokument kommer att färdigställas under 2020. Avfallstaxan kommer också omarbetas för att bland annat öka styrning mot maskinell tömning. Telge Fastigheter och Telge Bostäder arbetar aktivt med att erbjuda fastighetsnära insamling av förpackningsmaterial till alla sina hyresgäster.

Kommunorganisationens arbete med att underlätta ett hållbart liv för andra, utanför den interna organisationen, är ett kontinuerligt arbete. Exempel på satsningar är solenergi i Telge Energi elavtal samt att medborgare kan sälja tillbaka sitt överskott av solenergi till Telge Energi. Kontinuerliga samverkansmöten om hållbart resande med Scania, AstraZeneca och kollektivtrafikförvaltningen, Nobina, Sörmlandstrafiken och Telge har fortsatt. Beteendeförändrande projekt som "Vintercyklisten" genomfördes med samarbete från Scania, Astra Zeneca och Telge samt att en ny omgång startades med samfinansiering av Astra Zeneca. Ny cykelplan togs fram och antogs i december. Vägscanning, som inkluderar cykelvägnätet, genomfördes och visade var beläggningar behöver förbättras. Genom aktiviteter kopplade till kommunens odlingsstrategi underlättar kommunen för medborgare och företagare att odla mer hållbart. T.ex. arrangeras odlarsymposium med fokus på odlare inom småskalig grönsaksproduktion,

"Under 2019 påbörjades, genom workshops och föreläsningar, arbetet med att ta fram en ny avfallsplan"

koloniföreningar uppmuntras att odla mera grönsaker, föreningar uppmanas att genomföra miljödiplomering samt att mark har inventerats för kolonilotter i Järna. Kommunen arrangerar även informationsträffar för yrkesmässiga odlingsverksamheter/lantbruk om ekologisk odling för ökad samverkan och erfarenhetsutbyte. Inom energi- och klimatrådgivningen har fokus varit på att ge bostadsrättsföreningar och privatpersoner råd om potentialen för solpaneler på deras tak och intresset har varit stort med t.ex. fullsatt seminarium under hösten 2019. Kommunens solkarta ger en bra vägledning för solenergi och genom att även kunna erbjuda stöd av en energiexpert ger detta stora möjligheter för Södertälje kommuns medborgare och företagare att öka andelen förnyelsebar energi.

Särskilda satsningar/uppdrag/åtgärder 2019	Ansvarig	Avrapporteras	Status
Utveckla det strategiska miljö- och klimatarbetet i kommunen	KS	Våren 2019 i miljöbokslutet	

Kommentar: I arbetet med miljöbokslutet under 2019 mappades miljö- och klimatprogrammet för första gången mot de globala hållbarhetsmålen i Agenda 2030. Detta visade att miljö- och klimatprogrammet har bäring på 12 av de 17 globala hållbarhetsmålen. Genom att arbeta med dessa mål bidrar kommunen således på lokal nivå till de gemensamma målen på global nivå. Miljö- och klimatprogrammet fokuserar i första hand på den ekologiska dimensionen av hållbar utveckling men flera av målen i programmet har även koppling till folkhälsan, dvs även till den sociala dimensionen av hållbar utveckling. I mål och budget 2020–2022 har medel avsatts för att förstärka klimatarbetet ytterligare och arbete kring detta kommer att påbörjas under våren 2020.

Ta fram en plan för anpassning till ett förändrat klimat	KS	Hösten 2019	
--	----	-------------	--

Kommentar: Arbetet pågår med att ta fram en plan för anpassning till ett förändrat klimat. Arbetet utgår från risker med ett förändrat klimat som kommer att påverka hela kommunen. Under hösten 2019 genomfördes, med stöd av SMHI, ett kunskapsseminarium och workshop med tema: skyfall och värmestress. Arbetet är omfattande och kommunövergripande då det påverkar samtliga samhällsfunktioner. En projektbeskrivning är framtagen och en kommunövergripande arbetsgrupp är formad och igångsatt men det kommer att krävas ytterligare risk- och sårbarhetsanalyser för att ta fram åtgärder och aktiviteter.

Ta fram Livsmedelsförsörjningsstrategin	KS	Hösten 2019	
---	----	-------------	--

Kommentar: Under 2019 blev etapp 1 av livsmedelsförsörjningsstrategin färdig, där man har arbetat med problemformulering och en situationsbeskrivning. Ett beskrivande dokument är färdigt och fungerar som förarbete till den egentliga strategin som man kommer att arbeta med under 2020.

God ekonomi och effektiv organisation

7. Södertälje kommun har en god ekonomisk hushållning

Indikatorer	Senaste värde	Riktvärde 2019	Utfall 2019	Bedömning
Soliditet kommunkoncern, (%)	32,5	>32,5	32,5	OK
Resultat exkl. jämförelsestörande poster kommun, mnkr	209	73	45	Har brister
Resultat efter skatt, koncern, mnkr	449	594	299	Har brister
Nettokoncernskuld, tkr/inv	141	<141	141	Bra
Rating (Standard & Poor's)	AA+	AA+	AA+	Bra
Nämndernas budgetföljsamhet	1,0	0	-0,7	Har brister

Målen för god ekonomisk hushållning har försämrats inom flera områden. Resultat för kommunen samt för koncernen ligger lägre än föregående år samt riktvärdet som i det här fallet återger budgeten för 2019. Även nämnderna budgetföljsamhet har försämrats från en positiv avvikelse 2018 till en negativ avvikelse motsvarande 0,7 procent för 2019. Däremot ligger värden för soliditet, nettokoncernskuld och rating kvar på samma nivå. Sammantaget bedöms kommunkoncernen ha en god ekonomisk hushållning för året 2019.

Särskilda satsningar/uppdrag/åtgärder 2019	Ansvarig	Avrapporteras	Status
Förbättrade arbetsvillkor för äldreomsorgen			Avrapporteras av kommunstyrelsen
Kommentar: Under 2019 avsattes 8,0 mnkr för satsningen "Förbättrade arbetsvillkor för äldreomsorgen", varav 4,3 mnkr förbrukades			
Framtidens äldreomsorg			Avrapporteras av kommunstyrelsen
Kommentar: 2019 avsattes också 2,0 mnkr för satsningen "Framtidens äldreomsorg, arbetsmetoder", varav 0,2 mnkr förbrukades.			
Fortsätta arbetet med effektiv och rättssäker handläggning samt agera för att ytterligare stärka tillämpning och regelverk för att utestänga oseriösa aktörer		Bokslut	Pågår
Kommentar: Inom bygglovsverksamheten har fortsatt arbete pågått för att utveckla rutiner och mallar. Samtliga rutiner ska finnas skriftliga för ett enhetligt arbetssätt. En tillsynsplan ska upprättas för att planera och prioritera handläggningen av tillsynsärenden.			
Stärka och utveckla sin uppsiktsplikt och strategiska styrning av kommunkoncernen.	KS	Årsbokslut 2019	
Kommentar: Under bearbetning			
Utveckling av den kommungemensamma styrningen över Telge Fastigheters verksamhetslokaler	KS	Årsbokslut 2019	
Kommentar: I slutet av 2019 påbörjades ett projekt med syfte att göra en översyn av lokalförsörjningsstrategin med mål att skapa förutsättningar för en långsiktig, kostnadseffektiv och kvalitativ lokalförsörjning i ett växande och hållbart Södertälje. Projektet ska vara klar under juni 2020, under förutsättning att projektet rekommendationer beslutas kan en implementering ske under slutet av 2020.			
Förbättringsåtgärder mutor, korruption samt jäv	KS	Hösten 2019	
Kommentar: Påbörjat insamlingsarbetet gällande behov.			
Effektivisera ärendeprocessen	KS	Hösten 2019	Pågår
Kommentar: Arbetet med en ärendehandbok har pågått under 2019. Ärendehanboken syftar till att ge samtliga kontor stöd i ärendeprocessen i en kommunal organisation samt praktiska stöd vad gäller t. ex. utformning av tjänsteskrivelser. Lansering i organisationen bör kunna ske under våren 2020. Som ett led i att effektivisera ärendeprocessen har visst arbete utförts beträffande möjligheten att införa ett kommungemensamt dokument- och ärendehanteringssystem. Det arbetet fortsätter under 2020.			
Revidera upphandlingspolicyn	KS	Hösten 2019	
Kommentar: Under bearbetning.			
Utvecklad investeringsprocess	KS	Hösten 2019	
Kommentar: En investeringsprocess är upprättad och är nu under politisk beredning med avsikt att gälla redan under 2020.			
Stävja fusk och bedrägerier	KS	Hösten 2019	
Kommentar: Påbörjat insamlingsarbete för att kunna rikta insatser under Q2 2020.			

Attraktiv arbetsgivare

8. Södertälje kommun kan rekrytera och behålla medarbetare med rätt kompetens. Södertälje kommun ska vara en arbetsgivare som kännetecknas av jämställdhet och likvärdighet

Indikatorer	Senaste värde	Riktvärde 2019	Utfall 2019	Bedömning
Medarbetarengagemang (HME) totalt kommunen – Totalindex	74,0	74,5	77,0	Bra
Personalomsättning (%)	11,7	11,5	9,8	Bra
Andel heltidsarbetande (%)	83,9	84,5	86,1	Bra
Sjukfrånvaro	6,3	6,1	6,4	Har brister

Under hösten genomfördes för åttonde året i rad en webbenkät med nio frågor där kommunen mäter hållbart medarbetarengagemang, HME. Indexvärdet för HME har ökat från 74 till 77 sedan 2018. Den totala svarsfrekvensen har ökat markant från 75 procent till 85 procent sedan förra året. Utbildningskontoret samt miljökontoret, fick med indexvärdet 80, de högsta resultaten i kommunen.

Trenden i kommunen är att personalomsättningen för tillsvidareanställd personal totalt sjunker. Vid årsskiftet är den 9,8 procent och av dessa var andelen pensionsavgångar 1,9 procent.

Andelen heltidsanställda i kommunen totalt har ökat ytterligare sedan förra bokslutet, och ligger nu på 86,1 procent.

När utbildningskontoret rekryterar erbjuds i första hand heltidstjänster. De samarbetar med olika skolor för att tillsammans skapa heltider, en lärare kan schemaläggas på flera skolor då underlag för heltid saknas på enskild skola. På Omsorgskontoret, främst inom äldreomsorgen, erbjuds utökad sysselsättningsgrad vid nyrekrytering och medarbetare med deltidsanställning erbjuds heltidsanställning.

Den totala sjukfrånvaron har ökat något sedan förra årsbokslutet. Det är inom kontaktyrken som sjuktalen är störst. Södertälje kommun fortsätter arbetet med att sänka sjuktalen, bl a genom arbetssättet Aktiv sjukskrivning som bygger på en tidig och aktiv dialog mellan chef och medarbetare. En jämförelse mellan 17 kommuner i Stockholms län visar att Södertälje har sjukfrånvaro som ligger på genomsnittet.

Särskilda satsningar/uppdrag/åtgärder 2019	Ansvarig	Avrapporteras	Status
Säkerställa ett ökat aktivt förbättringsarbete inom hemtjänst och äldreboenden	KS	Löpande i styrgrupp	

Kommentar: Projektet Förbättrade arbetsvillkor inom äldreomsorgen har fokus på bemanning, ledarskap, organisation och kompetens. Särskilda satsningar har genomförts med koppling till detta. Under året har arbetet med att öka delaktigheten i hemtjänsten fortsatt genom arbete med Team i teamet. Grunden i detta arbete är ett salutogent förhållningssätt som medarbetarna utbildats i. Försök med att skapa hälsofrämjande scheman har påbörjats inom särskilda boenden i äldreomsorgen.

Aktivt förbättringsarbete av HME-resultaten	KS	Årsbokslut 2019	
---	----	-----------------	--

Kommentar: Ett aktivt arbete med kommunikation, förberedelser och uppföljning har haft som effekt en betydande ökning i svarsfrekvens. Detta i sig tyder på att medarbetare upplever en trovärdighet från chefer att det lönar sig att besvara enkäten för att man kommer att jobba aktivt med förbättringsarbete utifrån resultaten. I all kommunikation har betonats att det inte är framförallt enkätfrågorna eller det exakta indexvärdet som är viktigt, utan att resultatet används som grund för en aktiv dialog vid arbetsplatsträffar och andra sammanhang i arbetsgruppen och på arbetsplatsen.

Systematiskt arbetet med språkutveckling	KS	Årsbokslut 2019	
--	----	-----------------	--

Kommentar: Kommunen har sökt och erhållit medel från den centrala Omställningsfonden, utifrån centralt kollektivavtal TLO-KL, för att finansiera språkutvecklingsinsatser bland anställda.

Balanskravsresultat

Balanskravsutredning

Balanskravet är kommunallagens regelverk för krav på ekonomisk balans mellan intäkter och kostnader. Om kostnaderna är större än intäkterna ett enskilt räkenskapsår uppstår ett underskott som ska återställas inom de tre påföljande åren. Balanskravet avser kommunens nämnds- och förvaltningsorganisation.

Södertälje kommun har sedan införandet år 2000, uppfyllt balanskravet. Det finns således inte något underskott att återställa. Årets balanskravsresultat är positivt och uppgår till 47 mnkr (74 mnkr), vilket därmed lever upp till lagens krav. Jämfört med tidigare år är balanskravsresultatet betydligt sämre.

Kommunen förfogar sedan årsbokslutet 2018 över en resultatutjämningsreserv (RUR) på 151 mnkr som efter kommunfullmäktiges beslut kan nyttjas under lågkonjunktur. Eftersom resultatet efter balanskravsjusteringar endast uppgick till 0,8 procent av skatter och statsbidrag kan ingen reservering till resultatutjämningsreserv göras. Kommunfullmäktiges regelverk för reservering till resultatutjämningsreserv anger att reservering kan medges om resultatet efter justeringar överstiger 2 procent av skatter och statsbidrag. Föregående år 2018 beslutade fullmäktige om en reservering på 151 mnkr.

Enligt gällande normering redovisas balanskravsutredningen nedan. Balanskravsutredningen syftar till att visa hur balanskravsresultatet har uppstått. Nedan följer balanskravsutredningen i tabellform, med jämförelse två år tillbaka.

Balanskravsutredning, mnkr	2019	2018	2017
Årets resultat enligt resultaträkningen	65	235	429
- Samtliga realisationsvinster:	-18	-10	-32
+ Realisationsvinster enligt undantagsmöjlighet			
+ Realisationsförluster enligt undantagsmöjlighet			
-/+ Orealiserade vinster och förluster i värdepapper			
+/- Återföring av orealiserade vinster och förluster i värdepapper			
Årets resultat efter balanskravsjusteringar	47	225	397
- Reservering av medel till resultatutjämningsreserv		-151	-
+ Användning av medel från resultatutjämningsreserv			
Årets balanskravsresultat	47	74	397

Väsentliga personalförhållanden

Arbetsgivarstrategiskt perspektiv – utmaningarna för kommunen som arbetsgivare

Utmaningarna generellt och över tid för Södertälje kommun, liksom för varje arbetsgivare, är att lyckas attrahera, rekrytera och behålla medarbetare med den kompetens som behövs för att klara verksamhetsutveckling och måluppfyllelse. Under 2019 har sjukfrånvaron stagnerat, personalomsättningen har minskat, andelen heltidsarbetande har ökat, och medarbetarnas bedömning i årlig engagemangsmätning (HME) har stärkts i positiv riktning.

Såväl personalomsättning som sjuktal ligger dock fortfarande på för höga nivåer för vissa specifika yrkesgrupper och verksamhetsområden, något som tydliggör nödvändiga arbetsgivarstrategiska prioriteringar under kommande år.

I störst fokus är kompetensförsörjningen. Såväl på lång som kort sikt är utmaningarna när det gäller kompetensförsörjningen det mest kritiska området för kommunen som arbetsgivare, om vi ska klara uppdraget gentemot Södertäljeborna. Bristen är påtaglig, eller riskerar att bli, inom ett antal yrkesgrupper och verksamhetsområden, men orsakerna varierar. Inom vissa områden finns det generellt i landet till och med ett överskott av utbildade, men bristen i kommunerna uppstår när man väljer andra arbetsgivare och även andra branscher. Inom andra områden uppstår bristen långsiktigt när såväl unga som vuxna inte väljer utbildningsinriktning som leder till den kompetens som kommunerna söker. Lokalt i regionen är också marknad och konkurrens ytterst påtaglig för vissa yrkesgrupper, såväl konkurrensen med andra kommuner som för vissa grupper även med näringslivet. En ytterligare bidragande orsak till svårigheter att klara kompetensförsörjningen är bristande matchning mellan arbetssökande och kommunens behov av kompetens.

Sammantaget krävs ett målmedvetet och fokuserat arbete för att möta utmaningarna med tydliga strategier och prioriterade insatser för att klara kompetensförsörjningen. Vid sidan av marknads-

föring och kommunikation för att utveckla arbetsgivarvarumärket i syfte att stärka rekryteringsmöjligheterna, krävs ett betydande utvecklingsarbete kring arbetsvillkor, organisation, ledarskap och förutsättningar i arbetsmiljön.

Personalstruktur

Den 31 december 2019 har Södertälje kommun 6 187 månadsavlönade medarbetare. Omräknat till antal årsarbetare motsvarar det 5 975. Under året varierar antalet anställda, men sammantaget är personalvolymen större än 2018. Av de månadsavlönade medarbetarna är 89,5 procent tillsvidareanställda 2019, 2018 var det 88,6 procent.

Andelen heltidsanställda medarbetare den 31 december 2019 är 86,1 procent, 2018 var det 83,9 procent. Även i yrken inom vård och omsorg, där deltid är mer vanligt förekommande, ökar sysselsättningsgraden.

Fördelning kvinnor och män

Andelen kvinnor bland kommunens medarbetare är sedan 2018 oförändrad på 80,0 procent. Andelen kvinnor bland kommunens chefer 2019 71,8 procent.

Åldersstruktur

Åldersfördelningen bland kommunens medarbetare har förändrats under det senaste året. Andelen medarbetare i åldern 30–39 år samt 60 år och över har ökat, medan de i gruppen 29 och yngre har minskat. Medelåldern bland medarbetarna är oförändrad på 44,9 år.

Personalomsättning

Personalomsättningen, det vill säga andelen tillsvidareanställd personal som slutat sitt arbete i kommunen fortsätter sjunka. Under 2019 sjunker personalomsättningen ytterligare och är nere på 9,8 procent, av dessa var andelen pensionsavgångar 1,9 procent. Bland kommunens stora yrkesgrupper är det socialsekreterare, biståndshandläggares och sjuksköterskor som har högst personalomsättning.

Utländsk bakgrund

Andelen medarbetare i kommunen med utländsk bakgrund har ökat från 47,0 procent 2018 till 48,3 procent 2019. I åldersgruppen 60–65 år är andelen betydligt lägre, 33,1 procent, för att därefter öka och som högst utgöra 52,7 procent i åldersgruppen 30–39 år.

Andelen chefer i kommunen med utländsk bakgrund

har ökat från 23,7 procent till 24,8 procent mellan 2018 och 2019. De flesta på resultatenhets- och gruppchefs nivå.

Timavlönade

Under 2019 utfördes arbetstimmar motsvarande 519 årsarbetare av timavlönad personal. Detta är en minskning med 5 årsarbetare jämfört med 2018. Inom äldreomsorgen erbjuds deltidsarbetande att fylla ut sin tid till heltid, vilket minskar nyttjandet av timavlönade. Andelen heltidsarbetande ökar i hela kommunen.

Övertid

Den ordinarie personalen har under året utfört cirka 79 029 timmar övertid under 2019. Det är en minskning med 13 914 timmar vilket motsvarar cirka 7 årsarbetare. En anledning till detta är att fler deltidsarbetande arbetar fler pass för att komma upp till heltid. Under 2019 har 19,5 miljoner kronor betalats ut i ersättning för övertid och mertid, vilket är en minskning från året innan med drygt 2,5 miljoner kronor.

Personalkostnader

Under året är personalkostnaderna totalt 3 546 mkr, vilket är en ökning med cirka 3,8 procent jämfört med föregående år. I personalkostnader ingår förutom lönekostnader även utgifter för bland annat rekrytering, kompetensutveckling och företagshälsa. Personalkostnadernas andel av de totala kostnaderna är under 2019 cirka 49,7 procent.

Lönebildning

Lönekostnader	2019	2018	Förändring	Förändring %
Lönekostnader mkr	2 407	2 295	112	4,9
Varav sjuklönekostnader i mkr	51	42	9	21,4

De totala lönekostnaderna uppgick till 2 407 mkr, vilket motsvarar en ökning med 4,9 procent i jämförelse med 2018. Ökningen beror på att antalet medarbetare i kommunen totalt har ökat, och att ny personal i flera fall anställs med högre lön än företräddaren (ökad medellön 637 kr/månadsanställd). Bristen på olika kompetenser driver upp löneläget inom vissa yrkesgrupper. Resultatet av 2019 års löneöversyn för tillsvidareanställda uppgick till 2,7 procent.

I lönekartläggningen 2019 är kvinnors genomsnittliga lön av männens 94,2 procent. I den utförda lönekartläggningen och tillhörande analys har det inte konstaterats några osakliga löneskillnader. Vid årets slut är medianlönen för kvinnor 30 000 kr och för män 31 300 kr.

Rekryteringsbehov och kompetensförsörjning

Vissa bristyrken har identifierats sedan några år tillbaka och dessa yrken är fortfarande svårrekryterade. De kompetenser som är svåra att rekrytera är sjuksköterskor, biståndshandläggare, socialsekreterare, lärare grundskola, förskollärare, speciallärare och ingenjörer. Konkurrensen är hård inom dessa yrken. Det kommer även att bli brist på undersköterskor. Det är viktigt att kunna matcha de som står utanför arbetsmarknaden för att snabbare få rätt kompetens för en anställning.

Under perioden 2018 - 2021 har 150 miljoner kronor avsatts i en kompetensförsörjningsfond för att möjliggöra för anställda att lyfta sin kompetens och skapa nya karriärvägar. Detta är ett viktigt led i att vara en attraktiv arbetsgivare konstaterar kommunfullmäktige i beslut om mål och budget.

De insatser som finansieras med medel ur fonden ska bygga på de strategier som beskrivs i den kompetensförsörjningsplan som antagits av kommunstyrelsens personalutskott.

Hållbar arbetshälsa och arbetsmiljö

Sedan hösten 2015 har ett långsiktigt utvecklingsarbete för bättre arbetsmiljö och friskare medarbetare pågått, inledningsvis i projektform. Arbetet har varit framgångsrikt och bidragit till att sjukfrånvaron minskat från 8,2 procent år 2015 till 6,4 procent år 2019. Inriktningen är att fortsätta vidareutveckla och implementera aktiviteter och åtgärder som visat sig vara framgångsrika för att nå långsiktigt friska arbetsplatser med en hållbar arbetsmiljö.

Sjukfrånvaro

Sjukfrånvaron i kommunen varierar mycket mellan olika verksamheter, till exempel har vård- och omsorgsverksamhet högre sjukfrånvaro än gymnasieskola och administration. I kommunens olika verksamheter har förskola och äldreomsorg högst sjukfrånvaron.

Sjukfrånvaro i procent av ordinarie arbetstid

Sjukfrånvaro, anges i procent av ordinarie arbetstid	2019	2018	2017
Kön			
Kvinnor	6,9	6,8	7,3
Män	4,3	4	3,8
Ålder			
-29 år	5,4	5,7	5,6
30-49 år	5,5	5,7	6,1
50+ år	7,7	7,2	7,5
Totalt	6,4	6,3	6,6

Trenden sedan flera år med ökning av sjukfrånvaron vände under 2016. Sjukfrånvaron fortsatte att sjunka under 2018 men har under 2019 ökat marginellt. Sjukfrånvaron bland de som är 50 år och uppåt har ökat under året. Däremot har 30-till 49 årsgruppen och de under 29 år minskat sin sjukfrånvaro. Både kvinnors och mäns sjukfrånvaro har ökat, männens frånvaro har ökat mer än kvinnornas. Att kvinnors sjukfrånvaro är högre kan bero på att de oftare är verksamma inom kontaktyrken där de har vårdrelationer eller inom skola och förskola.

Av den totala sjukfrånvaron på 6,4 procent är 35,8 procent långtidssjuka. Långtidssjuk definieras som sjuk mer än 59 dagar.

Andel sjukfrånvaro mer än 59 dagar, anges i procent	2019	2018	2017
Kön			
Kvinnor	36,6	35,9	40,7
Män	31,2	22,6	28,9
Totalt	35,8	34,2	39,3

Den totala sjukfrånvaron har ökat marginellt under året och uppgår vid årets slut till 6,4 procent. Antalet långtidssjuka personer vid årets slut har ökat från 194 personer 2018 till 200 personer 2019.

Den totala kostnaden för sjuklön har ökat och uppgår under 2019 till ca 51 457 tkr vilket är en ökning sedan 2018. Ökningen beror på en högre medellön för kommunens medarbetare och att sjukfrånvaron ökat något. Arbetsgivaren står för sjuklönen från dag två till fjorton. Kostnadsökningen beror på löneökningar och en ökad kortidssjukfrånvaro. Den 1 januari 2019 infördes ett karensavdrag istället för karensdag. Det nya sättet att beräkna innebär i vissa fall en ökad kostnad för arbetsgivaren.

”Antalet rapporterade olycksfall och tillbud har minskat ”

Olycksfall och tillbud

Antalet rapporterade olycksfall och tillbud har minskat till 1359 under 2019 jämfört med 1487 under 2018. De vanligaste rapporterade händelser är liksom tidigare år hot- eller våldssituationer, skador av annan person samt halk- eller fallolyckor.

Hållbart medarbetarengagemang

Under hösten genomfördes för åttonde året en webbenkät med nio frågor där kommunen mätte Hållbart Medarbetarengagemang, HME. Indexvärdet för HME har ökat från 74 till 77 sedan 2018 och den totala svarsfrekvensen har ökat markant från 75 procent till 85 procent sedan förra mätningen.

Frågorna är indelade i tre delområden, motivation, styrning och ledarskap och utifrån svaren tas ett indexvärde fram. Resultatet visar att totalindex för Södertälje kommun har ökat med tre enheter sedan föregående år.

Förväntad utveckling

Kommunens utveckling i siffror 2020–2022

Kommunen	2019	Budget 2020	Budget 2021	Budget 2022
Verksamhetens intäkter (mnkr)	1 088	1 088	1 088	1 088
Verksamhetens kostnader (mnkr)	-6 918	-7 027	-7 125	-7 338
Verksamhetens nettokostnader (mnkr)	-5 830	-5 939	-6 037	-6 250
Skatteintäkter och statsbidrag (mnkr)	5 846	5 988	6 180	6 397
Finansnetto	49	59	53	54
Årets resultat	65	109	196	201
Investeringar (mnkr)	299	371	350	304
Långfristig skuld (mnkr)	6 499	7 551	8 623	9 099
Soliditet inkl. totala pensionsförpliktelser (%)	18,9	21,5	18,4	19,1
Självfinansieringsgrad (%)	60,4	59	87,3	100
Resultat i förhållande till skatteintäkter och statsbidrag %	1,1	3,5	3,2	3,1

Befolkningen i Södertälje kommun förväntas öka mellan 1,2–1,7 procent under de kommande åren. Detta medför ökade skatteintäkter men inte i paritet till kommunens ökade kostnader, där social- och äldreomsorg står som primär kostnadsdrivare. Enligt befolkningsprognosen ökar andelen äldre i kommunen och denna demografiska förändring kommer att medföra att allt fler personer kommer att efterfråga äldreomsorgens insatser de närmaste åren. Befolkningsprognosen som sträcker sig till 2028 visar på en ökning på 18 procent avseende ålderskategorin 75 – 90+ år. SKR har dessutom skrivit ner skatteunderlagstillväxten för det närmsta året vilket har sin grund i en avmattad konjunktur. Detta kommer leda till ökade utmaningar för kommunen. Kompetensförsörjningen, såväl på kort sikt som långsiktigt, är den enskilt största utmaningen för kommunen som arbetsgivare, för att vi ska klara uppdraget gentemot Södertäljeborna. Bristen är eller riskerar att bli påtaglig inom ett antal yrkesgrupper och verksamhetsområden, men orsakerna varierar. Inom skola finns det en brist på legitimerade och behöriga lärare redan idag och prognosen är att den situationen kommer att kvarstå under många år framöver. Det blir därför särskilt viktigt att hålla i det arbetet vi har påbörjat för att det ska bli bra introduktion av nyanställda lärare och skolläda som till att ges möjlighet att utvecklas i sin yrkesprofession under sin anställning. Mer om framtid och förväntad utveckling finns under respektive nämnds verksamhetsberättelse för 2019.

Pensionsprognos enligt Skandia per 31/12 2019 (mnkr)

Pensionsprognos enligt Skandia per 31/12 2019 (mnkr)	2020	2021	2022	2023	2024
Förändring av pensionsavsättningar	24	36	35	24	29
Pensionsutbetalningar	91	93	95	97	99
Premier	120	123	127	132	136
Finansiell kostnad	13	15	17	19	23
Löneskatt	60	65	67	66	70
Summa kostnader	308	332	341	338	357

Resultat- räkning kommun/ koncernen

Resultaträkning, mnkr	Kommunen			Koncernen		
	Not	Budget 2019	Bokslut 2019	Bokslut 2018	Bokslut 2019	Bokslut 2018
Verksamhetens inntøker a) b)	1	133,0	1 088,3	1 149,3	4 552,9	4 772,7
Verksamhetens kostnader d)	2	-5 798,3	-6 797,6	-6 555,7	-9 279,3	-9 166,2
Avskrivninger c)	3	-104,7	-120,8	-104,3	-631,3	-548,6
Verksamhetens nettokostnad	4	-5 770,0	-5 830,1	-5 510,7	-5 357,7	-4 942,1
<i>Dørav jømførelsestørande poster*</i>	5	40,0	18,2	24,0	-16,0	94
Skatteinntøker	6,8	3 986,3	3 982,6	3 806,1	3 982,6	3 806,1
Generelle statsbidrag og utjønning	7,8	1 820,3	1 863,2	1 874,0	1 863,2	1 874,0
Verksamhetens resultat		36,6	15,7	169,4	488,1	918,5
Finansielle inntøker	9	50,5	238,0	268,2	23,1	159,9
Finansielle kostnader	9	0,0	-188,8	-202,4	-212,3	-220,4
Dørav jmfstørande	9	0,0	2,2	2,7	2,2	121,5
Resultat efter finansielle poster		87,1	64,9	235,2	298,9	677,5
Extraordinære poster						
Årets Resultat	10,21	87,1	64,9	235,2	298,9	677,5

- a) Røttelse av førsølning av Plafondpenseln 2018, vilket skett i Telge, øvervørde resultatredovisas 7,5 mnkr.
- b) 2018 reavinst finansielle anleggningstillgønger flyttet till finansielle inntøker (2,7 mnkr).
- c) Røttelse økade avskrivninger 0,3 mnkr ør 2018 efter utredning med Telge.
- d) Skatt ingår i verksamhetens kostnader .

Balans- räkning kommun/ koncernen

Balansräkning, mnkr	Not	Kommunen		Koncernen	
		Bokslut 2019	Bokslut 2018	Bokslut 2019	Bokslut 2018
Tillgångar					
Anläggningstillgångar					
Immateriella anläggningstillgångar	11	18,8	9,8	45,8	38,9
Materiella anläggningstillgångar					
Mark och byggnader	12, 13,15	1 538,3	1 367,7	13 255,2	12 422,3
Maskiner och inventarier	14,15	202,8	197,2	3 148,5	3 049,1
Leasingtillgångar		26,0	24,9	465,4	494,7
Bidrag till statlig infrastruktur	16	15,3	16,2	15,3	16,2
Finansiella anläggningstillgångar	17	11 630,0	11 476,5	169,4	180,6
S:a Anläggningstillgångar		13 431,2	13 092,3	17 099,6	16 201,8
Omsättningstillgångar					
Exploatering		218,1	195,4	218,1	195,4
Förråd		1,0	1,0	182,2	140,8
Fakturafordringar	18	47,6	46,8	243,5	256,7
Övriga fordringar e)	19	287,9	254,5	595,5	650,3
Kassa Bank	20	180,6	97,4	201,9	141,5
S:a: Omsättningstillgångar		735,2	595,1	1 441,2	1 384,7
S:a Tillgångar		14 166,4	13 687,4	18 540,8	17 586,6
Eget kapital, avsättningar och skulder					
Eget kapital					
Ingående eget kapital	21	4 314,6	4 079,4	5 718,4	5 040,9
Periodens resultat		64,9	235,2	298,9	677,5
S:a: Eget kapital		4 379,5	4 314,6	6 017,3	5 718,4
Avsättningar					
Pensioner f)	22	464,7	422,1	509,4	463,5
Löneskatt	22	112,8	102,4	112,8	102,4
Uppskjuten skatt		0,0	0,0	776,8	728,1
Övriga avsättningar	22	32,6	35,4	149,5	152,8

Balansräkning, mnkr	Not	Kommunen		Koncernen	
		Bokslut 2019	Bokslut 2018	Bokslut 2019	Bokslut 2018
Skulder					
Långfristiga lån	23, 24	6 405,2	5 603,9	6 405,2	5 603,9
Långfristiga skulder	25	3,1	2,0	317,4	288,1
Långfristiga Leasing skulder		17,2	16,7	419,2	457,8
Investeringsbidrag		74,0	85,9	74,0	85,9
Kortfristiga lån	26	1 735,0	2 145,0	1 735,0	2 145,0
Kortfristiga skulder	27	933,5	951,2	1 976,2	1 791,3
Kortfristig Leasingkuld		8,8	8,2	48,0	47,6
Sa: Skulder		9 176,8	8 812,9	10 975,0	10 419,6
S:a Eget kapital, avsättningar och skulder		14 166,4	13 687,4	18 540,8	17 586,6
Ställda panter och ansvarsförbindelser	28				
Soliditet (%)		30,9%	31,5%	32,5%	32,5%

e) skattekontot 2018 flyttat till övriga fordringar (-2,1 mnkr)

f) förtroendevaldas pensioner ingår här (just för 2018)

Kassaflödes- analys kommun/ koncernen

Kassaflödesanalys, mnkr	Kommunen			Koncernen		
	Not	Budget 2019	Bokslut 2019	Bokslut 2018	Bokslut 2019	Bokslut 2018
Den löpande verksamheten						
Årets resultat		87,1	64,9	235,2	298,9	677,5
Avskrivningar	3	104,7	120,8	104,3	631,3	548,6
Reavinst materiella anläggningstillgångar	29	0,0	-15,5	-7,5	18,7	-77,5
Reavinst finansiella anläggningstillgångar	29	0,0	-2,2	-2,7	-2,2	-121,5
Utrangeringar		0,0	1,1	0,6	0,5	412,1
Omklassificering	15	0,0	0,0	6,0	0,0	6,1
Förändring kapitalbindning	30	0,0	-78,9	22,8	205,0	-124,1
Upplösning statlig infrastruktur		0,9	0,9	0,8	0,9	0,8
Förändring avsättningar	22	42,4	50,2	60,8	99,9	235,7
Andra ej likviditetspåverkande poster		0,0	-11,9	0,0	-11,9	-10,9
Kassaflöde från verksamheten		235,1	129,4	420,3	1 241,1	1 546,8
Investeringar						
Investeringar i materiella anläggningstillgångar		-307,5	-286,2	-216,3	-1 514,6	-1 573,3
Investeringsbidrag materiella anläggningstillgångar		0,0	0,0	10,7	0,0	10,7
Investeringar i immateriella anläggningstillgångar		0,0	-13,0	-4,8	-17,6	-13,8
Leasing		0,0	-8,9	-12,4	-8,8	-12,4
Inköp av dotterbolag (Söe)		0,0	0,0	0,0	-33,6	0,0
Försäljningar	31	0,0	18,4	10,9	25,4	320,7
Förändring långfristig fordran mm		0,0	-150,0	65,1	14,1	26,4
Kassaflöde från investeringsverksamheten		-307,5	-439,7	-146,8	-1 535,1	-1 241,7
Medelsbehov att finansiera		-72,4	-310,3	273,5	-294,0	305,1
Finansiering						
Upplåning/Amortering	32	72,4	393,5	-180,6	354,4	-209,4
Likvida medel vid årets början		151,0	97,4	4,5	141,5	45,8
Likvida medel vid årets slut		151,0	180,6	97,4	201,9	141,5
Förändring av likvida medel		0,0	83,2	92,9	60,4	95,7

Drift- redovisning kommun/ koncernen

Med kommunkoncernens resultat och ställning avses hela kommunkoncernen där Södertälje kommun tillsammans med tillhörande bolag inkluderas i en sammanställd redovisning med koncerninterna mellanhavanden eliminerade. Företag där kommunen har ett väsentligt inflytande eller där kommunens andel uppgår till minst 20 procent är inkluderade. De bolag som kommunen äger tillsammans med andra aktörer ingår i koncernens räkenskaper motsvarande den ägda andelen. Syftet med den sammanställda redovisningen är att ge en samlad bild av den totala kommunala verksamhetens ekonomi och åtaganden. Kommunen anlitar också andra externa utförare, vilket beskrivs översiktligt i avsnittet om kommunkoncernens organisation.

Kommunkoncernen uppvisar 2019 ett resultat på 299 mnkr mot 677 mnkr föregående år. Södertälje kommun står för 65 mnkr och Södertälje kommuns Förvaltnings AB (SKFAB) som även kallas Telgekoncernen står för 229 mnkr. Söderenergi har ett negativt resultat på drygt 33 mnkr. Då kommunen äger Söderenergi till 42 procent så ingår ett underskott på knappt 14 mnkr för Söderenergi i kommunkoncernens resultat. Det sker dessutom justeringar på koncernnivå med 19 mnkr.

Resultat	2019
Resultat Södertälje kommun	65
Resultat SKFAB (Telge)	229
Resultat Söderenergi (42%)	-14
Interna justeringar	19
Summa	299

Resultat

Resultatet exklusive jämförelsestörande poster uppgår till 313 mnkr jämfört med 462 mnkr föregående år, en minskning med 149 mnkr. Det minskade resultatet exklusive jämförelsestörande poster beror framförallt på kommunen. Kommunens försämrade resultat beror till stor del på att nettokostnaderna ökat i högre utsträckning än skatteintäkter och generella statsbidrag.

Resultat, mnkr	2019	2018	2017	2016	2015
Totalt	299	677	805	1 071	548
Exkl. jämförelsestörande	313	462	776	584	395

Finansnetto

Kommunkoncernens finansnetto uppgick till minus 189 mnkr, vilket är en försämring med 128 mnkr jämfört med föregående år, vilket framför allt beror på försäljning av finansiella anläggningstillgångar år 2018 i Telgekoncernen. Exklusive finansiella jämförelsestörande poster försämrades finansnettot med 9 mnkr.

Finansnetto, mnkr	2019	2018	2017	2016	2015
Totalt	- 189	- 61	-159	47	- 274
Exkl jämförelsestörande	- 191	- 182	- 179	- 234	- 274

Soliditet

Kommunkoncernens balansomslutning har sedan föregående årsskifte ökat med 954 mnkr till 18 541 mnkr. Ett minskat resultat och fortsatt höga investeringar har gjort att låneskulden ökat. Soliditeten på koncernen exklusive pensionsåtaganden har ökat i flera år men ligger nu på 32,5 procent precis som föregående år.

Samma tendens gäller även inklusive pensionsåtaganden men där ligger soliditeten på knappt 23 procent.

Intäkter och kostnader

Verksamhetens intäkter inom kommunkoncernen har minskat med 4,6 procent mellan år 2018 och 2019. Detta samtidigt som verksamhetens kostnader har ökat med 2,0 procent. Både kommunen och Telgekoncernens intäkter har minskat, samtidigt som kostnaderna har ökat. Kommunen står dock för den största delen både beloppsmässigt och procentuellt. Söderenergi har ökat sina intäkter, men dessvärre har deras kostnader ökat desto mer.

Ekonomisk analys för kommunen

Resultatet för kommunen blev 65 mnkr vilket är 170 mnkr sämre än föregående år. Resultatet exklusive jämförelsestörande poster, som i år var 20 mnkr (realisationsvinster, exploateringsvinster, avskrivning p-böter), slutar på 45 mnkr att jämföras med bokslutet 2018 där motsvarande resultat var 208 mnkr, alltså en försämring med 164 mnkr. Skatteutvecklingen under 2019 var 2,9 procent och 0,7 procent bättre än vad som budgeterats. Nettokostnadsutvecklingen slutade på 5,7 procent, medan den budgeterade nettokostnadsutvecklingen var något lägre på 5,0 procent i jämförelse med årsbokslutet 2018.

Nyckeltal	2019	2018	2017
Periodens resultat, mnkr	65	235	428
Nettokostnadsutveckling	5,8%	6,1%	5,4%
Nettokostnadsutveckling exklusive jämförelsestörande poster	5,7%	5,9%	2,4%
Skatteutveckling	2,9%	2,3%	5,3%
Soliditet	30,9%	31,5%	30,3%
Soliditet inklusive samtliga pensionsförpliktelser	18,7%	18,6%	16,7%
Årets resultat exkl. jmf.störande poster/skatteintäkter och generella statsbidrag, %	0,8%	3,7%	7,1%

Resultatutredning

Balanskravet innebär att kommunen ska upprätta en budget där intäkterna överstiger kostnaderna. Balanskravets syfte är att stärka kommunens förutsättning för en god ekonomisk hushållning. Årets balanskravsresultat blev 47 mnkr efter justeringar för realisationsvinster.

Kommunen har i samband med årsbokslutet 2018 för första gången avsatt medel till resultatutjämningsreserv på 151 mnkr. Vid de senaste åren då kommunen erhållit statliga medel för den så kallade byggbonusen har vid varje tillfälle undantagits för att användas nästkommande år. Vid årsbokslutet 2017 avsatte fullmäktige medel till en kompetensförsörjningsfond på 100 mnkr, varav 2 mnkr användes under 2018, då fullmäktige i samband med årsbokslutet 2018 avsattes ytterligare 50 mnkr. Av dessa medel har 16 mnkr använts under 2019. Därmed blir det ackumulerade resultatet 1 288 mnkr.

Resultatutredning, mnkr	2019	2018	2017	2016
Resultat enl. resultaträkning	65	235	429	416
Balanskravsjusteringar:				
Reavinster försäljning av anläggningstillgångar	-18	-10	-32	-46
Orealiserade förluster i värdepapper/återföring:				
Resultat efter balanskravsjusteringar	47	225	397	370
Reservering/ användning resultatutjämningsreserv	0	-151	0	0
Balanskravsresultat	47	74	397	370
Justering av synnerliga skäl:				
Sänkning av diskonteringsränta pensioner	-	-	-	-
Resultat efter synnerliga skäl	47	74	397	370
Avsättning/ianspråktagande av bostadsfond	9	13	2	-15
Avsättning till/ ianspråktagande av social fond (återföring)	0	17	5	1
Avsättning/ianspråktagande av kompetensförsörjningsfond	16	-48	-100	-
Kvarvarande kompetensmedel	132	148		
Avsättning/ användning av medel till utsatta stadsdelar				6
Akkumulerat balansresultat	1 288	1 216	1 160	856

Soliditet

Kommunens soliditet har minskat med 0,6 procentenheter sedan förra året och uppgår nu till 30,9 procent. De största orsakerna till soliditetens minskning beror på de relativt stora investeringarna kommunen gjort under 2019 samtidigt som lånen ökat då bolagen haft ett ökat lånebehov. Inkluderas kommunens samtliga pensionsåtaganden så har soliditeten i stället ökat sedan 2018 med 0,1 procentenheter till 18,7 procent.

Finansnetto

Kommunen har ett fortsatt positivt finansnetto. De finansiella intäkterna överstiger kostnaderna med 49 mnkr. Finansnettot har under året försämrats med 17 mnkr och beror främst på att utdelningar under 2019 har varit 13 mnkr lägre. Utdelningarna i år är på totalt 8 mnkr och har erhållits av Glasberga Fastighets AB (7 mnkr) och från Kommuninvest (1 mnkr). En annan orsak till det försämrade finansnettot beror på ett lägre räntenetto då kommunens låneränta stigit mer än vad vi fått in för vår vidareutlåning till följd av naturliga variationer kring våra realränteb obligationer. Låneramsavgiften är 3 mnkr lägre än förra året.

Av kommunens samlade tillgångar är 11 mdkr, motsvarande 81 procent, placerade i bolagskoncernen. Vidareutlåningen till bolagen har ökat med 156 mnkr. framförallt till Söderenergi AB. Kommunens lån till bolagen svarar för 71 procent av kommunens tillgångsinnehav. Lånefordringarna uppgår till 10,1 miljarder kronor. Resterande del av kommunens tillgångar i bolagskoncernen avser innehav av aktier i Södertälje kommuns Förvaltnings AB.

Kommunens låneskuld hos externa långgivare uppgår till 8,1 mdkr och har ökat med 391 mnkr under året. Förutom utlåningen till bolagskoncernen lånar kommunen ut 28 mnkr till idrottsföreningar. Detta innebär att kommunen vid årsskiftet lånat ut 2,0 mdkr av egna medel, vilket är 237 mnkr mindre än vid förra årsskiftet.

Nämndernas resultat och bolagens resultat

Nämndövergripande nivå

Kommunen har ett positivt resultat på 65 mnkr före extraordinära poster för året 2019 mot det budgeterade resultatet på 87 mnkr. Mark, exploatering och infrastruktur är ett område där resultatet minskat kraftigt, år 2018 var resultatet 86 mnkr jämfört med 27 mnkr år 2019. En försämring med 59 mnkr. Området specialdestinerade statsbidrag har också minskat från 112 mnkr år 2018 till 83 mnkr år 2019, vilket främst beror på minskade flyktingbidrag. Finansiella poster har minskat med 17 mnkr mellan åren, vilket framför allt beror på att utdelning på aktier var högre 2018 än 2019. Hos Äldreomsorgsnämnd, Utbildningsnämnd, Omsorgsnämnden samt Tekniska nämnden finns de större negativa budgetavvikelserna för året 2019 vilket drivs till stor del av ökade volymer. De större positiva avvikelserna finns hos Kommunstyrelsen samt Stadsbyggnadsnämnden.

Nämnd, mnkr	Budget helår 2019	Kommunbidrag/förmedlingsbidrag 2019*	Verksamh. totala Intäkt 2019	Kostnad 2019	Resultat mot bidrag 2019	Resultat mot bidrag 2018
Järna kdn	0,0	153,5	20,5	173,0	1,0	2,4
Hölö/Mörkö kdn	0,0	76,7	6,6	85,7	-2,4	0,9
Vårdingemölnbo kdn	0,0	35,3	3,0	37,0	1,3	1,2
Enhörna kdn	0,0	56,7	8,5	64,7	0,5	-1,7
Arbetslivsnämnden**	0,0	103,9	40,2	135,6	8,5	11,7
Omsorgsnämnd	0,0	748,9	98,5	852,5	-5,1	24,0
Socialnämnd	0,0	777,2	145,5	920,2	2,5	3,2
Äldreomsorgsnämnd	0,0	718,2	151,1	953,9	-84,6	-20,1
Överförmyndarnämnd	0,0	10,1	0,3	10,7	-0,3	1,4
Utbildningsnämnd	0,0	2258	321,4	2 596,7	-17,3	11,3
Kultur-och fritidsnämnd	0,0	239,2	38,4	277,6	0,0	3,0
Stadsbyggnadsnämnd	0,0	9,3	58,6	64,1	3,8	-1,1
Miljönämnd	0,0	13,8	19,4	32,3	0,9	0,0
Teknisk nämnd	0,0	127,7	192,3	325,8	-5,8	15,0
Kommunstyrelsen	0,0	322,3	55,2	372,0	5,5	9,0
Politisk ledning, revision	0,0	82,3	2,0	83,4	0,9	0,5

Nämnd, mnkr	Budget helår 2019	Kommunbidrag/förmedlingsbidrag 2019*	Verksamh. totala intäkt 2019	Kostnad 2019	Resultat mot bidrag 2019	Resultat mot bidrag 2018
Revision	0,0	0	0,0	2,3	-2,3	0,7
Centrala poster	87,1	-5733,1	6 020,0	127,5	159,4	173,3
Internbanken	0,0	0	171,9	173,5	-1,6	0,5
Summa	87,1	0,0	7 353,4	7 288,5	64,9	235,2
Avgår:						
Skatteintäkter			-5 845,8			
Finansiella poster			-238,0	-188,8		
Interna poster			-181,3	-181,3		
Avskrivningar				-120,8		
Summa verksamhetens intäkter/kostnader			1 088,3	6 797,6		

* Kolumn omfattar både kommunbidrag och förmedlingsbidrag 2019.

** Majoriteten av Arbetslivsnämnden har flyttats till Utbildningsnämnd 2019.

Järna kommunalnämnd

Järna kommunalnämnd hade för 2019 en budget på 153,5 mnkr. Periodens resultat uppvisar ett överskott på 1,0 mnkr. Överskottet härleds främst till grundskolan, kulturverksamheten och gata- och parkverksamheterna. De verksamheter som landade på ett underskott för 2019 var förskolan, kostverksamheten, idrotten och administrationen. Nettokostnadsutvecklingen för nämnden har ökat med 6,3 procent i jämförelse med samma period för 2018.

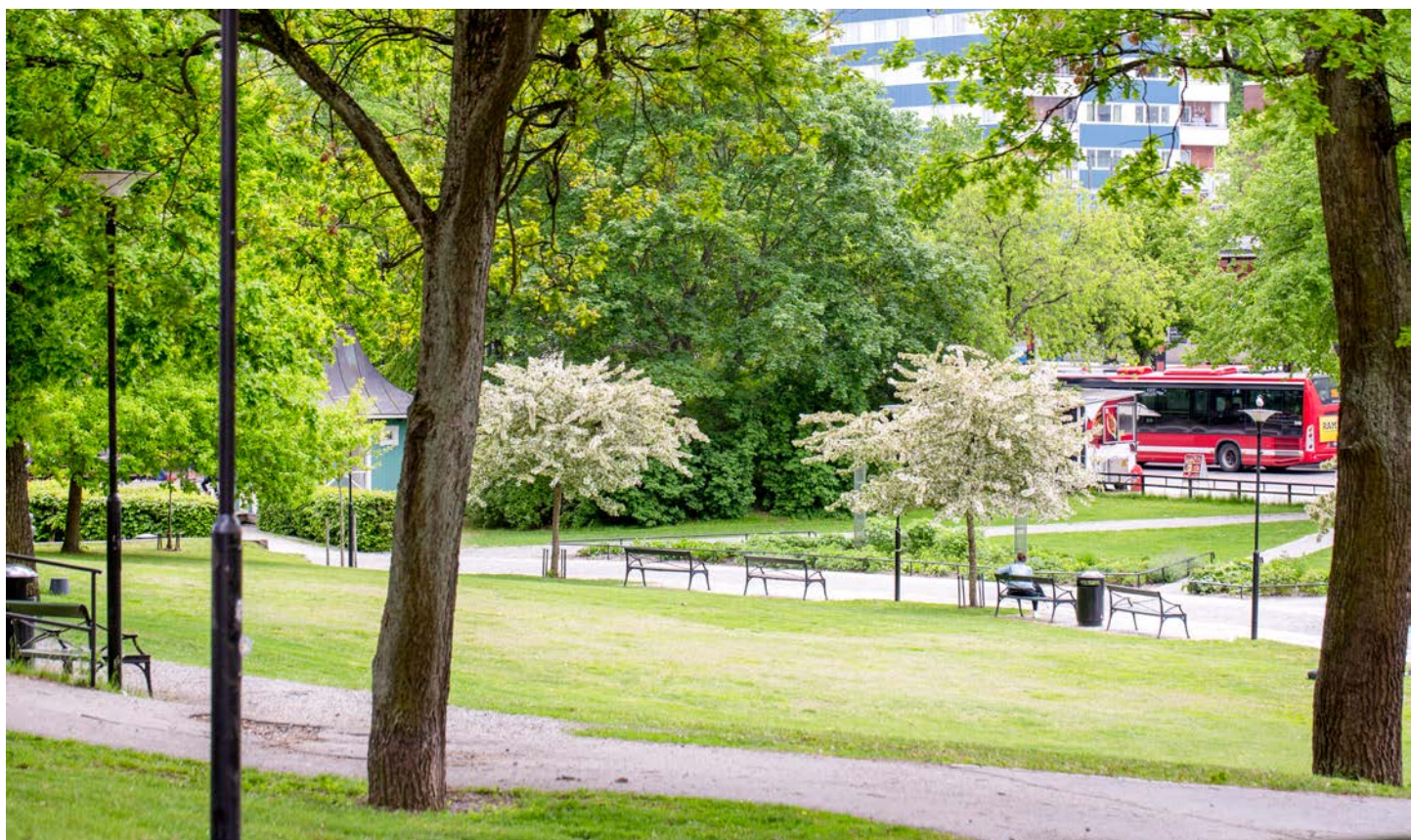
Järnas förskoleverksamhet har under året haft ett minskat barnantal på 3,5 procent jämfört med föregående år. Nettokostnadsutvecklingen har ökat med 7,3 procent, vilket förklaras av att verksamheten under 2019 har tillsatt några av de vakanta tjänster de hade under 2018. I övrigt har nettokostnadsutvecklingen varit något högre än barnantalet. För kultur- och fritidsverksamheterna har nettokostnaderna ökat med 21 procent, främst på grund av utvidgad biblioteks- och fritidsgårdsverksamhet samt ökade kostnader för idrott. Utlåning och besök på bibliotek har ökat med närmare 20 procent jämfört med föregående år. Den tekniska verksamheten visar minskad nettokostnadsutveckling på -16 procent jämfört med 2018.

Hölö-Mörkö kommunalnämnd

Nämnden hade för 2019 en budget på 76,7 mnkr. Redovisningen av periodens resultat blev ett underskott på -2,4 mnkr. Underskottet härleds främst till grundskolan och idrottsverksamheten. Nettokostnadsutvecklingen för nämnden har ökat med 5,9 procent i jämförelse med samma period för 2018.

I förskolan har den totala nettokostnaden har ökat med 2,5 procent jämfört med 2018. Barnantalen fortsätter ha en nedåtgående trend samtidigt som personalkostnaderna har fortsatt att öka. Hölö-Mörkö's förskolor har under året beviljats ett statsbidrag för bättre språkutveckling på 234 tkr.

Foto: Liza Simonsson

Åtgärdsplanen som verksamheten har arbetat fram och som beräknas ge full effekt under 2020 syftar till att bryta en negativ trend på kostnadsutvecklingen och anpassa bemanning och driftkostnader till det rådande barnantalet. Nettokostnaden för grundskolan har ökat med 1,7 procent. Enheten har en åtgärdsplan för att få bukt för de ökade kostnader som man har haft. Grundskoleverksamheten har 11 elever färre än under föregående år. Idrottsverksamheten har ett underskott på -1 mnkr på grund av förhöjda hyror för Hölöhallen som man inte har blivit kompenserad för. Kultur- och fritidsverksamheten ett litet underskott på -27 tkr. Utlåningen för biblioteket har minskat något jämfört med samma period i fjol och besöken ligger på ungefär samma nivå. På fritidsgården ligger de totala antalet besök på samma nivå som i fjol. Den tekniska verksamheten visar inga stora ekonomiska avvikelser.

Vårdinge-Mölnbo kommunaldelsnämnd

Nettokostnaderna för nämnden på total nivå landade på 32,9 mnkr i jämförelse med budgeten som var 35,3 mnkr. Resultatet för nämnden blev således ett överskott på 1,3 mnkr. De verksamheter som landade på ett underskott för 2019 var kosten, idrotten, och administrationen. Resterande verksamheter hade

ett överskott där förskolan bidrog med 0,6 mnkr. Nettokostnadsutvecklingen för nämnden har minskat med 0,5 procent.

Förskoleverksamheten uppvisar ett överskott på 550 tkr. Överskottet beror på avsaknad av städkostnader och lägre personalkostnader är väntat. Förskoleverksamhetens elevantal har minskat med två barn jämfört med föregående år. Resultatet för grundskolan blev ett överskott på 201 tkr. Grundskoleverksamheten har haft en minskning med 5 procent eller 9 elever jämfört med föregående år. Verksamhetsområdet kultur har ett överskott på 58 tkr. På biblioteket har en omfattande renovering genomförts och återinvigdes i april. Den tekniska nämnden visar ett överskott på 185 tkr och beror på lägre kostnader inom vinterväghållning på grund av den milda vintern.

Enhörna kommunaldelsnämnd

Nettokostnaderna för nämnden på total nivå landade på 54,0 mnkr i jämförelse med budgeten som var 56,7 mnkr. Resultatet för nämnden blev ett överskott på 0,5 mnkr. De verksamheter som landade på ett underskott för 2019 var grundskolan, idrotten, och den övriga verksamheten och resterande verksamheter hade ett överskott.

Förskoleverksamhetens resultat landade på 408 tkr. Verksamheten har haft en åtgärdsplan sedan 2018 och under 2019 har åtgärdsplanen gett tydliga resultat. Personalkostnaderna ligger fortfarande något högre än budget, men verksamheten har lyckats vända trenden och bromsat kostnadsökningen. Grundskolan redovisar ett underskott på -379 tkr under 2019. Den totala nettokostnaden har jämfört med 2018 ökat med 1,65 procent, där nettokostnaden är något hög jämfört med elevutvecklingen. Elevantalet har ökat med fyra elever, motsvarande 1,3 procent. För verksamhetsområdet kultur redovisas totalt ett överskott på 6 tkr. Utlåningen har ökat med 18 procent jämfört med föregående år. Idrottsverksamheter har ett underskott på -55 tkr. Man har utfört markarbeten för att iordningsställa området inför planen att anlägga konstgräs. Finansiering till konstgräset har äskats och beviljats. Den tekniska verksamheten visar ett överskott på 41 tkr, vilket förklaras med att vädret har varit mildt under årets vintermånader.

Arbetslivsnämnden

Arbetslivsnämnden upphörde som nämnd inför året 2019. Verksamheten delades upp mellan utbildningsnämnden och Socialnämnden. Redovisning för verksamhetsområdet vuxenutbildningen har dock inte kunnat flyttas över till Utbildningsnämnden på grund av krockar i bland annat ansvarskoder. Resultatet för verksamheten under 2019 redovisas därför inom Utbildningsnämnden och detta har åtgärdats inför 2020.

Omsorgsnämnden

Nämnden har för 2019 ett underskott på -5,1 mnkr vilket till stor del beror på att engångskostnader som härrör till 2018 belastar utfallet för 2019. Inom nämnden varierar resultatet mellan de olika verksamhetsområdena. De största avvikelserna finns inom personlig assistans (-8,6 mnkr) och bostad med särskilt service (-10,9 mnkr) medan SoL har en positiv avvikelse (+7,8 mnkr).

Underskottet inom personlig assistans finns inom verksamheten enligt Socialförsäkringsbalken (SFB), vilket består dels av engångskostnader från 2018 samt 5,5 mnkr som finns inom kommunens egenregi-verksamhet, vilket drivs av ett antal brukare med stora omvårdnadsbehov.

Underskottet inom bostad med särskilt service finns både inom den egna utförarverksamheten och inom

myndigheten. Myndighetens underskott beror delvis på att antalet placeringar av barn. Andra orsaker ligger även i att placeringar varit dyrare än budgeterad standardsättning. Underskott finns även i gruppen brukare med autismspektrumtillstånd.

Nettokostnaden för nämnden är 754 mnkr vilket är en ökning med 36,2 mnkr jämfört med 2018. Orsaker finns i minskade intäkter från Försäkringskassan för personlig assistans enligt SFB men även inom LSS som ökat kostnaderna med 2 mnkr.

Köp av primär verksamhet ökade med 5,4 procent, varav 9 mnkr på grund av ökat antal brukare inom bostad med särskilt service och 5,2 mnkr inom Barn och ungdom. Inom daglig verksamhet leder volymökningen till i ökade kostnader på 6,9 mnkr och inom hemtjänst enligt SoL om 4,6 mnkr.

Socialnämnden

Socialnämndens resultat för 2019 är en positiv avvikelse mot budget med 2,5 mnkr. Nämnden redovisar lägre personalkostnader med 23,6 mnkr och lägre utbetalt bistånd med 8,3 mnkr än budgeterat, vilket till stor del kompenserar nämndens höga kostnader för köp av extern verksamhet, bland annat inom barn och ungdom samt vuxenvård missbruk. Verksamheten för barn och ungdom har under året placeringar i extern regi till en kostnad som är 21 procent (23,9 mnkr) högre än budget. Även skyddsplaceringar inom antivåld-center överstiger budget med 68 procent (8,1 mnkr). För vuxenvård missbruk beror underskottet främst på ökat behov av externa placeringar.

Nämndens nettokostnader har ökat med 42,2 mnkr jämfört med 2018, vilket beror på att nämnden har tagit över delar av arbetsmarknadsnämnden från och med 2019. Kostnaden för bidrag och transfereeringar, som till störst del innefattar utbetalt bistånd har minskat med 21 mnkr samtidigt har köp av primär verksamhet som främst omfattar köp av vård dygn från externa utförare ökat med 15,5 mnkr. Personalkostnaderna i form av löneökningar, har ökat med 5,9 mnkr mellan åren. Andra förklaringar till nettokostnadsutvecklingen är att antal köpta vård dygn i extern regi har ökat med fyra procent varav missbruksvården står för den största ökningen. Främst är det dygnskostnaden för köp av skyddat boende inom antivåldcenter som har ökat till följd av ett nytt lagförslag, en ökning på 60 procent.

Äldreomsorgsnämnden

Äldreomsorgsnämndens resultat för 2019 visade ett underskott på 84,6 mnkr mot budget, varav ordinärt boende visar 61 mnkr underskott och Vård- och omsorgsboende 26 mnkr underskott. Gemensamma kostnader, där myndighetsutövningen och bostadsanpassning ingår, gjorde ett överskott på 8,2 mnkr medan Hälso- och sjukvård gjorde ett negativt resultat på 5,9 mnkr.

Underskottet inom ordinärt boende finns inom hemtjänsten där 17 procent av underskottet beror på ökade behov medan 83 procent beror på ineffektivitet, som har sin grund i inkorrekt grundbemanning vilket medför ökade vikariekostnader. Utförd tid hos brukare i egen regi, brukartiden, ligger under budgeterad nivå vilket resulterar i lägre intäkter. Det genomsnittliga utfallet för 2019 var på 53 procent mot budget 65 procent. De åtgärdsplaner som upprättats har börjat ge utdelning men inte i den omfattning som hade krävts.

Underskottet inom Vård- och omsorgsboende beror dels på ökat antal placeringar i korttidsboendena, dels på egenregiutförarnas ökade kostnader där volymeffekt förklarar merparten av underskottet (18,5 mnkr). Resterande del av underskottet förklaras av högre personalkostnader i egen regi (4,5 mnkr).

Nettokostnader för äldreomsorgen har ökat med 75,8 mnkr från föregående år. Behovet av nämndens tjänster vuxit och därav föranlett att mer insatser utfördes under 2019 jämfört med 2018. Volymökningarna står för 70 procent av nettokostnadsökningen, motsvarande 53,0 mnkr. Under 2019 utförde hemtjänsten cirka 39 000 fler timmar än 2018 och inom i vård- och omsorgsboenden ökade placeringarna med ett snitt på 30 årsplaceringar.

Överförmyndarnämnden

Resultatet för 2019 var ett underskott på 0,3 mnkr, vilket beror på implementeringen av det nya verksamhetssystemet. Implementeringen kostade cirka 900 tkr i direkta kostnader och medförde störningar i arbetsgång. Underskottet har delvis balanserats upp genom ett överskott inom områdena ställföreträdare och nämnden.

Utbildningsnämnden

Resultatet för nämnden 2019 blev ett underskott på 11,1 mnkr, vilket motsvarar ca en halv procent av total budget. Utbildningsnämnden har haft betalnings-

ansvar för 4 766 barn i förskolan under året vilket var en svag ökning jämfört med föregående år. Andelen barn som går i friförskolor är 14 procent och är i samma nivå som tidigare år. Förskoleverksamheten redovisade ett positivt resultat på 4 mnkr. Antalet folkbokförda grundskoleelever var 10 468 elever under året och av dessa gick 3 024 elever i friskolor. Andelen elever som går i friskolor är nu 29 procent och är i samma nivå som tidigare år. Grundskoleverksamhetens resultat blev ett underskott på -8,6 mnkr.

Nettokostnaden ökade med 124,7 mnkr (5,5 procent) vilket är 6,5 mnkr lägre än ökningen 2018. Både intäkter och kostnader ökade. Avgiftsintäkterna och statsbidragsintäkterna från skolverket ökade. Personalkostnaderna och kostnaderna för köp av externa skolplatser blev högre. Antalet barn och elever blev fler både i kommunens egna skolor och fler elever sökte även till friskolor och skolor i andra kommuner. Omräkningen av hyror och det nya städavtalet samt helårseffekt på hyreskostnader för nystartade verksamheter hösten 2018 ökade nettokostnaden.

Kultur- och fritidsnämnden

Kultur- och fritidsnämndens resultat för år 2019 är ett underskott på 50 tkr, vilket skall anses som mycket framgångsrikt.

Faktorer som påverkat nettokostnadsökningen mellan åren är tillfälliga bidrag till föreningar, satsningar på fritidsgårdar och bibliotek, högre kostnader för hyror, lokalvård och omställningskostnader. Tillfälliga föreningsbidrag har lämnats till Södertälje Sportklubb, Södertälje Basketbollklubb, Södertälje Ridklubb motsvarande 3,6 mnkr. En generell förstärkning av aktivitetsbidrag till föreningar gjordes i Mål och budget 2019. Nämndbidraget utökades också tillfälligt med 2,4 mnkr för omställningskostnader och förstudier. Satsningar till Ung Fritid och bibliotek skedde med 5,7 mnkr. Kompensation har utgått för ökad hyra Scaniarinken samt ökade kostnader för det nya lokalvårdsavtalet motsvarande 6,7 mnkr.

Stadsbyggnadsnämnden

Stadsbyggnadsnämndens resultat per 31 december 2019 är ett positivt resultat på 3,8 mnkr. Det förklaras av högre intäkter inom bygglovsenheten samt enheten för geografisk information. Den totala nettokostnaden för nämndens verksamheter har minskat med 36,5 procent jämfört med föregående år. Nämndens nettokostnadsminskning förklaras främst med lägre anslag av medel från välfärdsmil-

Foto: Pontus Orre

jarden samt högre intäkter inom bygglovsenheten. Nämnden har stor andel externa intäkter. Självfinansieringsgraden är 91 procent (82 procent, 2018), vilket är högre än budgeterade 85 procent.

Miljönämnden

Miljönämndens resultat för 2019 blev ett överskott på 0,9 mnkr, vilket motsvarar 6,8 procent av kommunbidraget och 2,6 procent av nämndens totala budget. Överskottet beror på öppna vakanser under delar av året samt ej slutförda IT-satsningar. Nämndens nettokostnad 2019 ökade med 5 procent jämfört med 2018, vilket beror främst på att nämnden förstärkt det strategiska miljöarbetet enligt kommunfullmäktiges uppdrag i Mål och budget 2019–2021.

Tekniska nämnden

Nämnden har ett underskott på 5,8 mnkr. Förklaringen till underskottet är främst höga kostnader för vinterväghållning samt ersättning på 3 mnkr för avslut av hyresavtal för Eklundsnäs camping, enligt kommunstyrelsebeslut 2018. Tekniska nämnden har även 1,3 mnkr för intäktsbortfall mot Telge Nät. Nytt lokalvårdavtalet har inneburit 0,4 mnkr högre städkostnader för nämndens lokaler. Nettokostnaden har ökat med 24 procent (22,8 mnkr) jämfört med föregående år, där medel för byggbonus är en bidragande orsak.

Kommunstyrelsen

Resultatet för kommunstyrelsen för 2019 är ett

överskott på 5,5 mnkr. Överskottet för kommunstyrelsens kontor härleds till Stadsdirektörens kansli där kostnader för budgeterade aktiviteter förts över till Administration och utredning som i sin tur hanterat detta inom sin egen ram. Överskott gör även HR där ej förbrukade medel för projektet Förbättrade arbetsvillkor äldreomsorg samt omställningskostnad står för majoriteten av överskottet inom KSK. Överskott gör även Destination Södertälje där både Platsutveckling samt Science park gjort ett positivt resultat.

Kommunikationsavdelningen gör ett underskott för 2019 som drivs ett negativt resultat inom IT där både personalkostnader och kostnader för datastöd driver kostnaderna.

Nettokostnadsutvecklingen för 2019 är 6,6 procent högre än föregående år och härleds i stort till kontoren Ekonomi samt IT.

Politisk ledning och Revision

Resultatet slutade på ett underskott på 1,4 mnkr. Underskottet på politisk ledning, 2,3 mnkr beror på sammansättningen av den nya majoriteten samt högre kostnader för övriga arvoden med anledning av det höjda inkomstbasbeloppet.

Revisionens resultat 2019 är ett överskott på 0,9 mnkr. Överskottet beror på lägre kostnader för uppdrag än budgeterat.

Foto: Telge

Centrala poster

Resultatet från de centrala posterna uppgår till 158 mnkr. Föregående år var resultatet 174 mnkr, en försämring med 16 mnkr. Skatteintäkterna inklusive generella statsbidrag har ökat med 166 mnkr och kommunbidrag till nämnderna med 144 mnkr.

Mark, exploatering och infrastruktur är ett område där resultatet minskat kraftigt. År 2018 var resultatet 86 mnkr jämfört med 27 mnkr år 2019. En försämring med 59 mnkr.

Området specialdestinerade statsbidrag har också minskat från 112 mnkr år 2018 till 83 mnkr år 2019, vilket utgör 29 mnkr och beror på minskade flyktingbidrag. Finansiella poster har minskat med 17 mnkr mellan åren, vilket framför allt beror på att utdelning på aktier var högre 2018 än 2019.

Övriga kostnader och intäkter har ett förbättrat resultat på 38 mnkr. År 2018 bokades det upp 35 mnkr för kommande saneringar på gamla deponier. Dessutom hade vi en kostnad på sanering för Södertälje IP i samband med ombyggnation på 14 mnkr. År 2019 blev övriga kostnader 10 mnkr och de härrör framför allt till nedskrivning av parkeringsintäkter.

Området centrala personalfrågor har förbättrat sitt resultat med 29 mnkr. I budgetarbetet till år 2019 lades en budget som var 7,5 mnkr lägre än utfallet år 2018, då det fanns en medvetenhet om att pensionerna skulle minska till 2019. Sedan har kommunen bytt pensionsinstitut under 2019 vilket påverkat prognosen. Anledningen till kostnadsminskningen är en för hög prognos vid bokslutet 2018 som påverkat 2019 års resultat med lägre kostnader. Dessutom har SKR sänkt prognosen för löneökning-utvecklingen för 2019 som påverkar kostnaderna för den avgiftsbestämda pensionen

Kassaföretagets budgeterade resultat uppgår till 87 mnkr. Det faktiska resultatet uppgår till närmare 158 mnkr, varmed budgetavvikelsen är positiv på närmare 71 mnkr. Avvikelsen föregående år var 47 mnkr vilket innebär en förbättring med 24 mnkr.

Verksamheter som har en negativ avvikelse jämfört med budget är Mark och Exploatering vars underskott ligger på 13,3 mnkr, övriga kostnader redovisar ett underskott på 10,4 mnkr, specialdestinerade statsbidrag ett underskott på 9,8 mnkr. Områden som går med överskott är Skatter och utjämningsystem som har en positiv avvikelse på 39 mnkr, Ofördelade

anslag 38,5 mnkr, pensioner 14,9 mnkr samt Räntor och Finansiella poster 11,2 mnkr.

Kommunens bolag - Telgekoncernen

Kommunens underkoncern, Södertälje Kommuns Förvaltnings AB (SKF), även kallad Telge-koncernen redovisar ett resultat efter skatt på 229 mnkr år 2019, vilket är 220 mnkr lägre än 2018 års resultat. Det försämrade resultatet i bolagskoncernen år 2019 beror framförallt på att nettoreaförluster om 34 mnkr ingår i resultatet i stället för större nettoreavinster om tillsammans 181 mnkr som ingick år 2018. Då såldes både dotterbolag och anläggningstillgångar som påverkade resultatet positivt.

Koncernens verksamhetsresultat har minskat jämfört med föregående år till 503,8 mnkr (581,1 mkr). 2018 års resultat redovisas inom parantes. Den största negativa posten är skötselkostnader som ökar med 64,1 mnkr. Ökningen består av Telge Fastigheters nya städning av kommunens verksamhetslokaler, 55,0 mnkr, och den samordnade yttre skötseln med kommunen som står för ytterligare 4,1 mnkr av ökningen.

Den näst största negativa posten är övriga kostnader som ökar med 58,1 mnkr. Här utmärker sig bolag som Telge Bostäder med ökade kostnader för fastighetsanknuten administration på 19,8 mnkr p.g.a. högre personalkostnader. Även Telge Energi utmärker sig med ökade köpta tjänster för datasystemutveckling med 16,7 mnkr. Även Telge Nät och Telge Fastigheter utmärker sig med ökade övriga kostnader.

Den tredje största negativa posten är personal-kostnader som ökar med 44,0 mnkr. Här utmärker sig Telge Fastigheter igen med ökade personalkostnader med 20,2 mnkr som bl.a. beror på personalkostnader för städning. Även Telge Återvinning står för en relativt stor ökning av konsulttjänster på 6,0 mnkr för att täcka upp vakanser till följd av att ordinarie personal arbetat med sluttäckningen. Av ökningen står Telge Tillväxt för 5,8 mnkr vilket är i linje med deras uppdrag.

På den positiva sidan finns ökade intäkter med 124,5 mnkr. Av den totala intäktsökningen står Telge Fastigheter för nästan hälften, eller 52,9 mnkr, främst med anledning av övertagande av städverksamheten. Den näst största intäktsökningen står Telge Bostäder för och uppgår till 17,9 mnkr där

3,6 mnkr beror på nyproduktionen av höghuset vid Stockholmsberget och loftgångshuset vid Gammelgården i Hölö. Resterande del kommer från den årliga hyreshöjningen som slutade på 2,25 procent.

Söderenergi har haft ett ansträngt år med en pressad bränslemarknad med uteblivna leveranser av träpellets och returträ i början av året. I slutet av året blev det omvända att det varma vädret gjorde att man fick mer leveranser än man förbrukade med dyra omstuvningar av materialet. Dessutom uppstod problem i Igelstaverkets nya värmeverkspanna (IGVI) under året som ledde till merkostnader på både produktionsmarginalen och för drift & underhåll.

Räntan på koncernens lån uppgick i snitt under året till 1,65 procent (1,89 procent). Standard & Poor's gav kommunkoncernen ett fortsatt högt kreditbetyg (AA+/A-1+; Outlook Stable). Förra året sänktes dock betyget för "budgetary performance" från "strong" till "average". Standard & Poor's säger dock att graderingen beror på hur duktig kommunen är på att hålla sina kostnader. Om kommunen inte håller sina kostnader kan det föranleda en nedgradering. Den lägre räntenivån sänkte koncernens räntekostnader med 13,3 mnkr trots att skulden ökade.

Koncernreserven ska täcka oförutsedda kostnader som stormar, extremt höga elpriser, översvämningar och kreditförluster. De oförutsedda kostnader vi ser under året är stormen Alfrida som innebar relativt begränsade kostnader i Telge Näts resultat. Även branden på Tveta innebar ökade kostnader i form av omhändertagande av brandmassor.

Årets reavinster uppgår till -9,7 mnkr (159,7 mnkr). Merparten av reaförlusten uppkom i samband med försäljningen av studentmodulerna i Västergård (Gullpudran 5).

Telge Bostäder har under året erhållit en utdelning av Glasberga KB på 7,5 mnkr (15,0 mnkr). Utdelningen klingar av i takt med att de sista tomterna säljs av i Glasberga och i och med att man precis startat upp arbetet med detaljplan 4 (DP4) kan det tidigast börja generera intäkter om ca 5-7 år.

Koncernens stora tillgångsmassa värderas löpande för att säkerställa att tillgångarnas värde minst uppgår till det bokförda värdet. Årets nedskrivningar har inneburit att vi netto återlagt tidigare nedskrivningar med 18,1 mnkr (93,5 mnkr). Återläggningarna avsåg

Brunnsängscentrum (Noshörningen 5) med 8,6 mnkr, studentmodulerna i Västergård (Gullpudran 5) med 6,2 mnkr samt Fornbacken (Turkosen 13) med 7,5 mnkr. Fornbacken har tidigare skrivits ned med 132,2 mnkr, anledningen till återläggningen beror på att projektet inte blev så dyrt som man bedömde i sista prognosen.

Årets skattekostnad uppgår till 90,9 mnkr (186,9 mnkr). Av skattekostnaden kommer koncernen betala 31,7 mnkr (2,1 mnkr). Resterande 59,2 mnkr utgör en beräknad uppskjuten skatt. Anledningen till den kraftigt ökade betalda skatten är de nya ränteavdragsreglerna som slår hårt mot en koncern med fastighetsbolag som är högt belånade och där resultatet är svagt.

Telgekoncernens resultat per bolag

Nedan kommenteras de helägda operativa bolagens ekonomiska resultat efter finansiella poster för 2019. Om bolaget har haft reavinst eller nedskrivningar kommenteras även verksamhetsresultatet.

Telge AB

Telge AB redovisar ett resultat på 84,5 mnkr (52,3 mnkr). Årets resultat inkluderar anteciperade utdelningar på sammanlagt 121,5 mnkr (93,3 mnkr) från dotterbolagen. Verksamhetsresultatet uppgår till -44,1 mnkr (-50,8 mnkr). Affärsstöd har gått precis enligt plan och förbättrat resultatet med 16,1 mnkr och därmed nått ett nollresultat. Koncernenheten har dock tappat 9,8 mnkr mot föregående år vilket förklaras av koncernenheten har tagit över sponsringskostnaden till föreningar på 4 mnkr per år, tagit en del av koncernens leankostnad på ca 2 mnkr samt har haft högre pensionskostnader 2019 jämfört med 2018. Bolaget har haft investeringsutgifter på 0,3 mnkr (0,7 mnkr).

Telge Bostäder

Telge Bostäder redovisar ett resultat på 62,9 mkr (161,1 mnkr). Bolagets resultat är påverkat av reaförluster från försäljning av studentbostäder (Gullpudran) och utrangeringar på 11,7 mnkr. Castor 5 har skrivits ned, och parkeringsgaraget vid Stockholmsberget har skrivits ned till följd av dålig beläggning. Återläggningar av tidigare gjorda nedskrivningar har gjorts i Fornbacken till följd av att det inte blev riktigt så dyrt som man prognosticerade. 2018 såldes en hyresfastighet i Saltskog (Taket 6) och en hyresfastighet i Rosenlund (Tranbäret 2) med en reavinst på 113,8 mnkr. I bokslutet 2018 gjordes även nedskrivningar av Fornbacken med 25,2 mnkr. Verksamhetsresultatet uppgår till 98,4 mnkr (97,9 mnkr). Årets investeringar uppgår till 418,0 mnkr

(402,3 mnkr). Investeringsbudgeteten gick över plan i slutet av året till följd av förvärvet av fastigheterna vid Brunnsängs centrum. Årets stora investeringsprojekt har i storleksordning varit nyproduktion i Stockholmberget och Wijbacksvägen i Hölö, samt moderniseringen av Fornbacken.

Telge Hovsjö

Telge Hovsjö redovisar ett resultat på -0,7 mnkr (75,5 mnkr). Förra årets resultat inkluderar reavinst på 75,0 mnkr från försäljningen av drygt 100 radhuslägenheter på Varnbäcksvägen (Gravyren 17). Bolagets verksamhetsresultat uppgår till 8,3 mnkr (9,9 mnkr). Det lägre verksamhetsresultatet förklaras till största delen av att fastighetsanknuten administration ökar, där merparten beror på högre konsultkostnader till följd av försäljningen av bostäder. Årets investeringar uppgår till 53,3 mnkr (48,2 mnkr). Budgeten överskreds till följd av ökade investeringar i ventilation och uteplatser. Årets stora investeringsprojekt har i fallande ordning varit underhållsinvesteringar, ombyggnation av hel lägenhet enligt avtal med hyresgästföreningen.

Telge Fastigheter

Telge Fastigheter redovisar ett resultat på 31,6 mnkr (132,2 mnkr). Årets resultat inkluderar en återläggning av tidigare nedskrivning av Brunnsängs centrum med 8,4 mnkr. Föregående års resultat var påverkat av reaförlust på 29,1 mnkr till följd av åtaganden i samband med försäljningen av Kringlan (Maren), som kan vändas till en reavinst om vissa krav uppfylls i affären. Tidigare nedskrivningar i Luna bedömdes 2018 inte längre vara av bestående karaktär och kunde reverseras med 102,3 mnkr, vilket kan ifrågasättas idag när ny information framkommit om Luna. Verksamhetsresultatet uppgår till 123,1 mnkr (169,0 mnkr). Det försämrade verksamhetsresultatet beror främst på uteblivna hyreshöjningar för verksamhetslokaler, att skötsel och tillsynskostnaderna ökat samt ökade kostnader för samordning av städtjänster. Årets investeringar uppgår till 358,5 mnkr (463,9 mnkr). 320,1 mnkr av investeringsutgiften har använts för investeringar i verksamhetslokaler till kommunen där de stora projekten har varit gymnastik- och friidrottshallen, ombyggnad av Braxen och produktionskök Mariekällgården.

Telge Nät

Telge Nät redovisar ett resultat på 211,1 mnkr (209,6 mnkr). Förra årets resultat påverkas av en reavinst med 0,1 mnkr. Bolagets verksamhetsresultat upp-

går till 239,1 mnkr (242,2 mnkr). Det försämrade verksamhetsresultatet förklaras främst av ökade personalkostnader. På affärsområdesnivå är det i huvudsak el och fjärrvärmeaffärerna som tappar resultat, dels till följd av det varma vädret, men också till följd av oförändrade kundpriser. Investeringarna har ökat jämfört med föregående år, men är inte så höga som man budgeterat. Det är främst inom stadsnätet och elnätet som investeringarna ökar.

Telge Återvinning

Telge Återvinning redovisar ett resultat på 14,2 mnkr (22,4 mnkr). Det försämrade resultatet ligger inom den taxefinansierade hushållsinsamlingsdelen och förklaras till stor del av den taxesänkning som gjordes inför året. Detta är helt i linje med att denna del av affären som ska ske till självkostnad. Även driftskostnaderna ökar rejält vilket till stora delar beror på ökade återställningskostnader för sluttäckningen. Årets investeringar uppgår till 23,2 mnkr (26,1 mnkr). Investeringarna har i huvudsak skett i markanläggningen, bilar och maskiner.

Telge Energi

Telge Energi redovisar ett resultat på 36,9 mnkr (42,4 mnkr). Det lägre resultatet jämfört med föregående år beror på ökade kostnader främst för datasystem för att klara omställningen till elhandlarcentrisk modell samt ett nytt affärssystem. Ökningen av privatkundstocken uppgår till 5 338 kunder. Årets investeringar uppgår till 6,6 mnkr (9,0 mnkr) och utgörs av datasystemkostnader och förvärv av en kundstock.

Södertälje Hamn

Södertälje Hamn redovisar ett resultat på 4,5 mnkr (4,2 mnkr). Årets resultat är belastat med engångskostnader för rivning av Hamnterminalen, å andra sidan var 2018 belastade med engångskostnader för underhållsmuddring. En aning lägre volymer inom Roro, container och flytande bulk kompenseras av en ökad volym fast bulk. Investeringarna uppgår till 12,7 mnkr (6,5 mnkr) och avser solceller och markförstärkningar.

Tom Tits Experiment

Tom Tits Experiment redovisar ett resultat på -5,6 mnkr (-3,3 mnkr). Den negativa resultatutvecklingen är en effekt av färre besökare och lägre restaurangintäkter. Besöksantalet minskade med 17 000 besökare till 170 000 besökare totalt. En förklaring är att föregående år hade man dinosaurieutställningen som drog mycket besökare. Årets investeringar uppgick till 6,3 mnkr (5,5 mnkr) och avsåg i huvudsak investeringar för att göra Tom Tits attraktivare.

Telge Inköp

Telge Inköp redovisar ett resultat på 11,1 mnkr (8,9 mnkr). Den huvudsakliga förklaringen är att ramavtalsintäkter från leverantörerna ökar, men även en ökad försäljning till övriga kommuner utanför Telgekoncernen som har köpt mer tjänster. Avtalstroheten i Telgekoncernen har sjunkit till 92 procent från tidigare 93 procent. Bolaget har inte haft några investeringsutgifter.

Telge Tillväxt

Telge Tillväxt redovisar ett resultat på -0,3 mnkr (0,6 mnkr). Bolaget har lyckats öka antal anställda till 150 personer (102 personer) med ökade intäkter till följd. Den ökade omsättningen har krävt en utökad arbetsledning och högre kostnader för fordon vilket gör att resultatet inte går ihop på sista raden. Bolaget har inte haft några investeringsutgifter.

Skuldutveckling

Telgekoncernen har medverkat till att Södertälje kommun har nått det finansiella målet att minska nettokoncernskulden per invånare under ett antal år. Årets verksamhetsresultat är dock ett trendbrott. För första gången sedan 2012 har vi behövt utöka belåningen med blygsamma 16,9 mnkr. Trenden har varit tydlig i budgetar och affärsplaner att vi åter går åt det hållet. Den underliggande orsaken är ökade investeringsönskemål mest drivna av planerna för Södertäljes expansion. Men även ett lägre verksamhetsresultat till följd av mindre bra ekonomiska beslut driver en ökad upplåning.

Foto: Telge

2019	Rörelsens intäkter	Resultat efter finansiella poster	Årets resultat	Tillgångar	Avkastning på eget kapital	Soliditet
Koncernen Södertälje Kommuns Förvaltnings AB	4 218,2	319,8	228,8	15 101,1	9,8%	22,3%
Södertälje Kommuns förv. AB	0,0	-22,6	31,1	2 377,6	neg	42,9
Koncernjusteringar	0,0	0,0	7,5	- 3 341,9		
Delsumma Telge-gruppen	4 218,2	342,4	190,2	16 065,3	7,5%	28,9%
Telge (i Södertälje) AB	115,2	87,4	121,4	2 075,0	7,1%	62,3%
Telge Energi AB	1 181,9	36,9	0,0	559,3	110,8%	6,0%
Telge Nät AB	1 234,2	211,1	0,0	3 897,3	15,2%	35,7%
Telge Återvinning AB	208,3	14,2	0,0	233,9	50,7%	11,5%
Telge Fastigheter-koncernen	868,1	31,6	132,1	5 864,7	5,8%	9,9%
Södertälje Hamn AB	104,7	4,5	9,2	171,8	24,9%	12,6%
Tom Tits Experiment AB	55,9	-5,6	0,0	25,9	neg	47,6%
Telge Hovsjö AB	144,1	-0,7	-7,3	568,6	neg	15,9%
Telge Inköp AB	42,3	11,1	0,0	17,8	545,0%	11,3%
Telge Hamn AB	2,2	-1,1	0,0	153,9	neg	27,6%
Telge Tillväxt (i Södertälje) AB	24,0	-0,3	0,0	7,2	neg	27,6%
Telge Brann-dalsund AB (under likv.)	0,0	0,0	0,0	5,0	-	-
Telge Almnäs AB (under likv.)	0,0	-0,1	0,0	1,0	-	-
Telge Miljöteknik AB (under likv.)	0,0	-0,1	0,0	0,1	-	-
Telge Dotterbolag AB (under likv.)	0,0	0,0	0,0	0,1	-	-
Koncernjusteringar	-567,7	-109,1	-109,8	-2 348,5		

Investeringar

Kommunkoncernens investeringar

Kommunkoncernens investeringar uppgår till 1 533 mnkr där Telgekoncernen står för 1 139 mnkr och kommunen står för 299 mnkr. I kommunkoncernen ingår Söderenergi till 42 procent, här redovisas vår andel av deras totala investeringar som då blir 95 mnkr.

De immateriella investeringarna är totalt närmare 18 mnkr, varav 13 mnkr i kommunen och närmare 5 mnkr som redovisas i Telge Energi.

Investeringar totalt i kommunkoncernen (mnkr)	2019
Kommunen	299,2
SKFAB-koncernen (Telge-koncernen)	1 138,9
42% av Söderenergi	94,6
Summa investeringar koncernen	1 532,7

Investeringar i kommunen

Kommunens investeringar per 31 december uppgick till 229 mnkr, vilket är 3 mnkr lägre än föregående år. Utfallet innebär att genomförandegraden var 74 procent av 2019 års justerade investeringsbudget jämfört med 70 procent för 2018.

Kommunfullmäktige beslutade i juni 2017 om en särskild investeringsattsning under namnet Södertäljelyftet, en sattsning utöver beslutade investeringar i Mål och budget. Södertäljelyftet omfattar en budget på 100 mnkr för perioden 2017–2019, varav 34,6 mnkr efter revideringar har avsett 2019. Vid årets slut hade 24,7 mnkr av dessa tagits i anspråk. För hela perioden har 78,7 mnkr använts vilket ger en genomförandegrad för Södertäljelyftet på nära 79 procent.

Merparten av årets investeringar i kommunen har avsett vägbyggnation, idrottsanläggningar, exploateringsvägar samt utbyggnad av gång- och cykelvägar.

Noterbart är att investeringsbudgeten för 2019 efter justeringar för projekt som flyttats framåt till kommande år var 307 532 tkr att jämföra med den budgetram som beslutades av kommunfullmäktige för 2019, vilken omfattade 330 684 tkr.

I delårsbokslutet var prognosen ett helårsutfall på 272 864 tkr av den icke-justerade investeringsramen, vilket motsvarade en genomförandegrad på 81 procent.

Fördelningen av det totala utfallet per nämnd ser ut som följer.

Investeringar i kommunen (tkr)	Budget total	Utfall totalt	Varav immateriella	Genomförande-grad i %
Järna kommunalnämnd	9 764	8 478		87
Hölö-Mörkö kommunalnämnd	8 264	3 803		46
Vårdinge-Mölnbo kommunalnämnd	1 500	888		59
Enhörna kommunalnämnd	2 630	2 035		77
Arbetslivsnämnden	0	1 840		-
Omsorgsnämnden	4 800	655		14
Socialnämnden	2 270	1 079		48
Äldreomsorgsnämnden	4 350	3 856		89
Utbildningsnämnden	22 700	7 941		35
Kultur- och fritidsnämnden	45 100	43 958	298,9	97
Stadsbyggnadsnämnden	3 130	1 062	1 045,5	34
Miljönämnden	340	0		0
Tekniska nämnden	163 920	123 991*	442,7	76
Kommunstyrelsens kontor	38 764	29 514	11 177,9	76
Centrala poster	0	0		-
Total	307 532	229 098	12 965	74

* För tekniska nämnden är utfallet nedjusterat med två poster på sammanlagt 70,1 mnkr. Dessa avser exploateringsinvesteringar på 40,7 mnkr samt investering i p-hus Stadshuset, som 2017 felaktigt redovisats som investering istället för förskott till leverantör och som inte slutförts under 2018 och som haft ett utfall på 29,4 mnkr under 2019 (varav då återstod 6,1 mnkr). I siffrorna för KS/KF-investeringar ingår även investeringar inom ramen för Södertäljelyftet.

Fördelningen av utfallet mellan KS/KF-beslutade investeringar och nämnds-
investeringar per nämnd.

Investeringar i kommunen (tkr)	KS/KF-budget	KS/KF utfall	Genomförandegrad i %	Nämnd budget	Nämnd utfall	Genomförandegrad i %
Järna kommun-delsnämnd	6 270	6 053	97	3 494	2 425	69
Hölö-Mörkö kommun-delsnämnd	6 980	2 805	40	1 284	998	78
Vårdinge-Mölnbo kom-mundelsnämnd	1 000	668	67	500	220	44
Enhörna kom-mundelsnämnd	2 030	1 402	69	600	634	106
Arbetslivs-nämnden	0	0	-	0	0	-
Omsorgs-nämnden	3 600	253	7	1 200	402	34
Socialnämnden	600	161	27	1 670	918	55
Äldreomsorgs-nämnden	2 350	2 089	89	2 000	1 767	88
Utbildnings-nämnden	15 700	2 720	17	7 000	5 221	75
Kultur- och fritidsnämnden	41 800	40 400	97	3 300	3 558	108
Stadsbygg-nadsnämnden	3 130	1 062	34	0	0	-
Miljönämnden	0	0	-	340	0	0
Tekniska nämnden	89 070	57 142*	64	74 850	66 849	89
Kommun-styrelsens kontor	31 944	25 989	81	6 820	3 524	52
Centrala poster	0	0	-	0	0	-
Total	204 474	140 743	69	103 058	86 515	84

* För tekniska nämnden är utfallet justerat med två poster på sammanlagt 70,1 mnkr. Dessa avser exploateringsinvesteringar på 40,7 mnkr samt investering i p-hus Stadshuset, som 2017 felaktigt redovisats som investering istället för förskott till leverantör och som inte slutförts under 2018 och som haft ett utfall på 29,4 mnkr under 2019 (varav återstod 6,1 mnkr).

I siffrorna för KS/KF-investeringar ingår även investeringar inom ramen för Södertäljelyftet.

KS/KF-investeringar

KF-investeringarna uppgår för helåret till 141 mnkr, vilket är 27 mnkr lägre än för 2018. Budgeten uppgick till 205 mnkr, vilket ger en genomförandegrad på 69 procent. Tekniska nämnden står för 43 procent av den sammantagna budgeten och kultur- och fritidsnämnden för 20 procent. Främsta investeringarna inom den tekniska verksamheten är satsningar på gång- och cykelvägar (13,9 mnkr) och beläggningsarbeten (12 mnkr). Bland övriga genomförda investeringar märks investeringar i Södertälje IP (33 mnkr) samt IT-investeringar Viksbergsskolan (26 mnkr).

Nämndbeslutade investeringar

De nämndbeslutade investeringarna uppgick till 86 mnkr, jämfört med budgeterade 103 mnkr. Outnyttjat budgetutrymme beror på att nämnderna inte reinvesterat i den omfattning som budgeterats.

Nämndinvesteringar har huvudsakligen utgjorts av återanskaffning av inventarier, uppgradering av teknik inom IT, inköp av fordon och maskiner samt olika åtgärder inom gator, vägar och parker. Även reinvesteringar i broar ingår i denna kategori.

Södertäljelyftet

Kommunstyrelsen beslutade i juni 2017 om en extra investeringssatsning på 100 mnkr för perioden 2017–2019, varav 34,6 mnkr, efter revideringar, avsåg år 2019. Av dessa har 24,8 mnkr (72 procent) använts under året.

Södertäljelyftet (tkr)	Budget 2019	Utfall 2019	Genomförande-grad i %
Järna kommunalnämnd	1 200	1 194	99
Hölö-Mörkö kommunalnämnd	2 700	2 346	87
Vårdinge-Mölnbo kommunalnämnd	500	440	88
Enhörna kommunalnämnd	800	500	63
Omsorgsnämnden	600	253	42
Socialnämnden	200	161	80
Äldreomsorgsnämnden	1 200	1 172	98
Utbildningsnämnden	4 000	0	0
Kultur- och fritidsnämnden	6 700	1 650	25
Tekniska nämnden	16 700	17 033	102
Kommunstyrelsens kontor	0	0	-
Totalt	34 600	24 748	72

Bland genomförda investeringar märks åtgärder för trafiksäkerhet och miljö (11,8 mnkr), satsningar på mötesplatser (5,3 mnkr) samt upprustning av Hölö IP (2,2 mnkr).

I och med årsbokslutet för 2019 avslutades också Södertäljelyftet. Under perioden har 78,7 mnkr använts, vilket alltså motsvarar genomförandegraden för den övriga investeringsbudgeten.

Bland de genomförda investeringarna i Södertäljelyftet märks

- Åtgärder för gatumiljö (beläggningsarbeten 34,7 mnkr)
- Upprustning av idrottsplatser (Lungbacken, Hölö, Mölnbo Enhörna och Östertälje; sammantaget 9,4 mnkr)
- Mötesplatser (8,7 mnkr)
- Investeringar i Torekällberget (5,0 mnkr)
- Inköp av förskolebuss (3,7 mnkr)
- Framtid Järna (3,6 mnkr)
- Investeringar i spontanidrott (2,9 mnkr)
- Ny ismaskin till Scaniarinken (1,3 mnkr)
- Uppförandet av Christina Sandberg-statyn på gågatan (0,8 mnkr).

Utfallet per nämnd ser ut som följer för hela perioden.

Södertäljelyftet 2017–2019 (tkr)	Budget	Utfall	Genomförande-grad i %
Järna kommunalnämnd	6 750	5 387	80
Hölö-Mörkö kommunalnämnd	6 700	3 779	56
Vårdinge-Mölnbo kommunalnämnd	3 800	4 101	108
Enhörna kommunalnämnd	2 100	1 615	77
Omsorgsnämnden	1 200	711	59
Socialnämnden	400	267	67
Äldreomsorgsnämnden	3 400	2 979	88
Utbildningsnämnden	9 000	0	0
Kultur- och fritidsnämnden	15 450	11 466	74
Tekniska nämnden	48 200	48 449	101
Kommunstyrelsens kontor	3 000	0	0
Totalt	100 000	78 56	79

Verksamhetslokaler

Kommunens investeringar i verksamhetslokaler, som i sin helhet görs inom ramen för Telge Fastigheter, uppgick under 2019 till 314 mnkr, att jämföra med budget på 391 mkr, en genomförandegrad på totalt 80 procent. Genomförandegraden varierar dock kraftigt mellan nämnderna från Omsorgsnämnden med 8 procent (av 3 mnkr) och Utbildningsnämnden med 157 procent där den största avvikelser beror på Braxen som blivit 45 mnkr dyrare än budgeterat samt paviljongerna i Brunnsäng som tillkommit med 11 mnkr utöver budget. Därutöver har det dessutom skett en förskjutning av medel mellan för året budgeterade och icke budgeterade projekt då exempelvis 10 mnkr för kök och matsal inte nyttjats under året och nämnden istället utfört andra lokalinvesteringar.

Lokalinvesteringar 2019 (tkr)	Budget	Utfall	Genomförande-grad i %
Kultur- o fritidsnämnden	172 900	69 771	40
Kommunstyrelsens kontor	68 000	80 264	118
Utbildningsnämnden	94 000	147 417	157
Äldreomsorgsnämnden	14 500	10 954	76
Omsorgsnämnden	3 000	238	8
Vårdinge-Mölnbo kommunalnämnd	39 000	5 461	14
Totalt	391 400	314 106	80

Avvikelser med låg genomförandegrad beror huvudsakligen på projekt där beställning saknas eller blivit senarelagd. Exempel på detta är fritidsgård Bårsta (58 mnkr) och Saltskogs gård (20 mnkr) i kultur- och fritidsnämnden som bidrar till merparten av nämndens avvikelse för lokalinvesteringar. Fritidsgård Bårsta är i projekteringsfas. Beslut har tagits om att samordna upphandlingen med två andra lokalprojekt tillsammans med utbildningskontoret och socialkontoret för att få en bättre konkurrensutsättning i partneringsamverkan. Preliminärt datum för produktionsstartsbeslut är juni 2020. I förstudien för Saltskogs gård framgår

att projektet är förknippat med drifts- och hyreskostnader. Projektering är inte påbörjad. Tillskott av driftmedel är en förutsättning för att konsthallen ska kunna driva Saltskogs gård. Hittills är endast investeringen finansierad och i Mål och budget 2020–2022 fastslogs att projektets medel flyttas till 2021 och 2022.

Även för Mölnbo idrottshall har bara 14 procent av årets budgeterade 39 mnkr ännu hunnit nyttjas i Vårdinge-Mölnbo.

Kommunkoncerngemensam investeringsprocess

Under 2019 har arbetet med framtagandet av en gemensam investeringspolicy och gemensamma investeringsriktlinjer fortskridit, med ökat fokus på strategisk planering och styrning av investeringarna samt ett ännu mer strukturerat arbetssätt.

Arbetet har bestått i att ett antal åtgärder utvecklats, däribland obligatoriska förstudier för nya investeringar samt utveckling av strategigruppen för kommun-gemensamma frågor; den grupp som bland annat förbereder prioriteringen av förvaltningens underlag till investeringsbudget.

Foto: Södertälje kommun

Exploaterings- verksamheten

Det beräknade exploateringsresultatet som avser resultatavräknade projekt var budgeterat till en nettointäkt om 40 mnkr. Det slutliga exploateringsresultatet kom att hamna under budget och på ca 7 mnkr. Huvuddelen av resultatet är hänförligt till försäljning av mark inom arbetsområdet Mariekälla 1:29 (McDonalds) samt försäljning av tomtmark för småhus inom området Stora Ritorp.

Under året har genomförandearbetena för Igelsta strand fortgått. Marksaneringen av området är nu avslutad och de kommunala anläggningarna är till största delen utbyggda. Saneringsarbetet visade sig vara mer omfattande än beräknat och de fördyrande kostnaderna kan uppskattas till 80–100 mnkr. Dessa upparbetade exploateringsstillgångar blir kostnader när resultatredovisning sker i samband med tomtförsäljning. I och med de ökade kostnaderna har utökat saneringsbidrag sökts och erhållits från Naturvårdsverket. Kostnaderna beräknas täckas av saneringsbidrag och intäkter för tomtförsäljning.

Utbyggnaden av gator vid Igelsta strand har omfattat anläggande av en cirkulation vid infarten till området. Halva cirkulationen tillhör Trafikverkets vägnät men hela cirkulationen har utifrån upprättat genomförandeavtal bekostats av kommunen. Trafikverkets del (4,7 mnkr) har då tagits upp och resultatförts som en kostnad hos kommunen efter att anläggningen överlämnats till Trafikverket.

De resultatredovisade exploateringsprojekten framgår av följande tabell.

Budgetutfall (tkr)	Årsbokslut 2019			Budget helår 2019	Budget- avvikelse
	Kostnad	Intäkt	Netto		
Exploateringsverksamhet					
Resultat exploateringsområden	0	0	0	40 000	-40 000
Ritorp	0	4 191	4 191		4 191
Mariekälla (McDonalds)	-1 000	8 447	7 447		7 447
Mindre ospecificerade tomtområden	-4 484	0	-4 484		-4 484
Övriga mindre resultatjusteringar	0	165	165		165
Summa	-5 484	12 804	7 319	40 000	-32 681

Investeringar i bolagskoncernen

Investeringarna uppgår till 1 138,9 mkr (1 291,2 mkr). Föregående år inom parantes. Den lägre investeringstakten än föregående år är inte ett önskvärt scenario vilket också framgår av koncernens budget som uppgår till 1 539,0 mkr. Orsaken till den lägre investeringstakten är många som att investeringsramarna i för året beslutas för sent, långsam bygglovshantering, sent inkomna beställningar av kommunen, beställning av projekt som beslutats i mål och budget har uteblivit, orealistiska byggplaner, svåra markförhållanden, försenade leveranser, uppsagda leverantör, överklagade upphandlingar mm.

Investeringar bolagskoncernen (mkr)	Budget 2019	Utfall 2019	Avvikelse	Utfall 2018	Avvikelse 2019–2018
Telge AB Moderbolag	0	0,3	- 0,3	0,6	0,3
Telge Bostäder	402,3	415,6	- 13,3	482,7	67,1
Telge Hovsjö	52,5	53,3	- 0,8	48,3	- 5,0
Telge Fastigheter, kommersiella lokaler	14,5	38,5	-24	27,1	-11,4
Telge Fastigheter, kommunala verksamhetslokaler	449,4	314,8	134,6	398,4	836,3
Summa Bo & Fastigheter	918,7	822,2	96,5	956,5	134,3
Telge Nät	487,9	340,8	147,1	287,2	- 53,6
Telge Återvinning	26,6	23,3	3,3	26	2,7
Summa Nät & Miljö	514,5	364,1	150,4	313,2	- 50,9
Telge Energi	2	4,6	- 2,6	9	4,4
Södertälje Hamn	97,8	12,7	85,1	6,3	- 6,4
Telge Hamn	0	0	0	0	0
Summa Hamn	97,8	12,7	85,1	6,3	- 6,4
Telge Inköp	0	0	0	0	0
Tom Tits	6	6,3	-0,3	5,5	- 0,8
Telge Tillväxt	0	0	0	0	0
Telge Brandalsund	0	0	0	0	0
Telge Almnäs	0	0	0	0	0
Tom Tits, TT på stan	0	0	0	0	0
Summa brutto investeringar	1 539,0	1 210,3	328,7	1 291,2	80,9
Interna investeringar	0	-71,4	71,4	0	71,4
Summa netto investeringar	1 539,0	1 138,9	400,1	1 291,2	152,3

Noter

Redovisningsprinciper

Den kommunala redovisningen regleras i Lag om kommunal bokföring och redovisning (LKBR). Därutöver lämnar Rådet för kommunal redovisning (RKR) rekommendationer för kommunsektorns redovisning.

Amortering

Amortering på långfristiga lån avseende nästkommande år redovisas som kortfristigt lån.

Anläggningstillgångar (förkortat AT)

Inventarier som ska redovisas som en anläggningstillgång ska ha ett värde av minst ett prisbasbelopp (46 500 exkl. moms år 2019) och en varaktighet av minst tre år. I de kommunala bolagen är beloppsgränsen 20 000 kr.

Avskrivningar

Avskrivningstiderna beräknas utifrån bedömd nyttjandetid. Avskrivningstid för immateriella tillgångar är 3–5 år (5–10 år i Telgebolagen), maskiner/inventarier 3–50 år, byggnader 3–50 år (10–100 år i Telgebolagen). Mark och gatukropp skrivs inte av.

Kapitalkostnader beräknas för investeringar gjorda under året från och med månaden efter anskaffandet. För större investeringar beräknas kapitalkostnader från i idrifttagandet av anläggningen. Linjär avskrivning används.

Komponentavskrivningar har tillämpats på investeringar från och med 2013 för kommunen och 2014 för Telgebolagen. På tillgångar i form av mark, konst och pågående arbeten görs inga avskrivningar. När det gäller gatukropp förekommer avskrivning om marken är av sämre kvalitet, exempelvis sankmark.

En schablonberäkning har gjorts för genomsnittlig kvarvarande avskrivningstid för kommunen men inte för Telgekoncernen.

Exploateringsredovisning

Kommunen följer gällande lagstiftning och normering i samband med kommunal markexploatering. Exploateringsområden för bostäder och arbetsområden redovisas som omsättningstillgångar. Vid försäljning resultatredovisas varje tomt tillsammans med matchande kostnader. Utgifter för gator och andra tillgångar som ska kvarstå i kommunens ägo aktiveras. Gatukostnadsersättning där avtal finns

bokförs från 2010 som en skuld och intäktsbokförs under nyttjandeperioden.

Finansiella anläggningstillgångar

Sammansatta instrument

När det gäller redovisning av sammansatta finansiella instrument redovisar kommunen utan uppdelning av komponenter.

Emissionskostnader

Kommunens emissionskostnader periodiseras månadsvis under innevarande bokslutsår.

Finansiell leasing

De finansiella leasingavtal kommunen har gäller leasing av fordon. Övriga leasingavtal klassas som operationella och redovisas i not med årets kostnad samt återstående åtagande.

Jämförelsestörande poster

Jämförelsestörande poster särredovisas när dessa förekommer i not till respektive post i resultaträkningen och/eller kassaflödesanalysen

Pensioner

Pensionsskulden redovisas enligt den s.k. blandmodellen. Det innebär att pension intjänad till och med 1997 redovisas som ansvarsförbindelse. Pensionsförmåner intjänade från och med 1998 redovisas som avsättning respektive kortfristig skuld i balansräkningen.

Den del av pensionen som de anställda själva får placera den s.k. individuella delen av pensionskulden, har bokförts som kortfristig skuld. Pension för förtroendevalda politiker har bokförts från 2012. Det ingående värdet har bokförts mot eget kapital.

Förpliktelser för pensionsåtaganden för anställda i de företag som ingår i kommunkoncernen redovisas enligt årsredovisningslagen och bokföringsnämndens allmänna råd för större företag.

Södertälje kommun har under 2019 bytt pensionsleverantör från KPA till Skandia varför kommunen inte kunnat dela upp förändringen på delposter för detta år.

Sammanställd redovisning

Sammanställd redovisning har upprättats enligt RKR:s rekommendation R16. Syftet med den sammanställda redovisningen är att ge en samlad bild av den ekonomiska ställningen för kommunen och kommunens ägda bolag. Kommunen använder förvärvsmetoden med proportionell konsolidering, vilket innebär att endast ägda andelar av företagens räkenskaper konsolideras.

I enlighet med R16 medges att bolag av obetydlig omfattning kan undantas från den sammanställda redovisningen. Delägda företag vars omsättning och omslutning är mindre än 2 procent av kommunens skatteintäkter och statsbidrag får uteslutas förutsatt att de tillsammans inte överskrider 5 procent av skatteintäkter och statsbidrag.

Följande bolag har undantagits:

- Glasberga AB och KB, indirekt 50 procent
- SYVAB AB 16,7 procent
- Samordningsförbundet 25 procent
- Telgehallen AB 10 procent
- Citlab fastigheter i Södertälje AB 100 procent
- Science Park 50 procent

Dessa bolags omsättning utgör tillsammans 1,1 procent av Södertälje kommuns skatteintäkter och generella statsbidrag och deras omslutning utgör tillsammans 2,7 procent. Kommunkoncernens bolag och ägarandelar framgår av organisationsschema.

Skatteintäkter

Skatteintäkterna har periodiserats genom att en beräknad slutavräkning för innevarande år har intäktsbokförts. Som grund har Sveriges Kommuner och Landstings (SKL) decemberprognos använts i enlighet med RKR2.

Övriga avsättningar

Avsättningar för deponi har tagits upp till det belopp som bedöms krävas för att reglera förpliktelsen på balansdagen.

Övriga intäkter

Investeringsbidrag och gatukostnadsersättningar tas from 2010 upp som en förutbetalad intäkt och redovisas bland långfristiga skulder och periodiseras över anläggningens nyttjandeperiod i kommunen. Tidigare redovisades dessa så att de reducerade det bokförda värdet. Sedan 2012 hanteras anslutningsavgifter inom VA-verksamheten på samma sätt. Intäkterna

redovisas dock inte som en skuld till abonnenterna, däremot öronmärks det egna kapitalet för VA-delen.

RKR2 Intäkter

Södertälje kommun periodiserar exploateringsinkomster som via avtal med extern leverantör knutits till uppförande av kommunal infrastruktur och redovisar dessa som en skuld. Skulden löses upp och intäktsbokförs mot avskrivningen. RKR 2 är inte bindande förrän räkenskapsåret 2020.

Investeringsbidragsskulden vid årsskiftet 2018/2019 gällande de privata aktörerna var 65,6 mnkr.

Under 2019 skulle resultatet blivit 10,6 mnkr lägre än faktiskt redovisat år 2019 om vi följt den nya rekommendationen, varav 7,7 mnkr var en engångssumma som resultatfördes pga. att en stor investering aktiverades i området Glasberga.

Södertälje kommun ingick 2009 ett avtal om att ge bidrag till statlig infrastruktur om 30 mnkr för området Almnäs. Dessa bidrag har tagits upp som tillgång och årlig upplösning påbörjades 2013.

Säkringsdokumentation

Enligt Rådets för kommunal redovisning rekommendation nummer. 21 "Redovisning av derivat och säkringsredovisning" ska kommuner i säkringsdokumentationen redogöra för syftet med säkringen, vilken risk som säkras, den säkrade posten samt de säkringsinstrument som används.

Södertäljekommun lånar pengar för att finansiera tillgångar som kommunen och dess bolag äger. För att hantera variationer i skuldens storlek så används en mix av korta och långa lån. Upplåningen sker ibland till fast ränta och ibland till rörlig ränta beroende på vad som för tillfället anses vara fördelaktigt.

Kommunfullmäktige har i policy fastställt den önskade räntebindingstiden för skulden. För att efterleva denna policy och för att hantera valutarisk vid upplåning i annan valuta än i svenska kronor använder kommunen ränte- och valutarivat.

Säkrad risk

Kommunen använder derivat för att säkra två olika typer av risker: ränterisk och valutarisk.

Ränterisk

Definition: Marknadsräntornas påverkan på

kommunens resultat. Resultatet påverkas av förändringar i basränta, vanligtvis STIBOR 3M samt av effekten av räntekurvans lutning som normalt ger högre långräntor och därmed högre kostnader om man binder räntan på längre tid.

Valutarisk

Definition: Risken att betalningar hänförliga till lån upptagna i annan valuta än svenska kronor kan komma att fördyras när växelkurser varierar.

Säkrad post

Ränterisk

Den säkrade posten utgörs av framtida betalningar av ränta hänförliga till finansiering på 6 145 mkr. Utöver befintliga lån är även prognostiserade räntebetalningar hänförliga till framtida upplåningstransaktioner säkrad post.

Valutarisk

Framtida betalningar i annan valuta än svenska kronor som är hänförliga till fem olika lån på totalt 120 miljoner Euro.

Säkringsinstrument

Ränterisk

De säkringsinstrument som används är olika typer av räntederivat vars syfte är att forma ränterisken i linje med finanspolicyn. Det vanligaste instrumentet är vanliga ränteswapar där kommunen erhåller/betalar fast ränta, men även instrument med olika typer av optionalitet inkluderas. I de fall säkringarna innehåller utställd optionalitet, kommer de inte i något fall att medföra en risk för att i förväg okända och för kommunen negativa marknadsvärdesförändringar kan komma att realiseras om motparten utnyttjar sin

option. Om optionaliteten innebär att kommunen kan komma att behöva betala en fast ränta, är den fasta räntan känd i förväg.

Valutarisk

Valutarisken säkras med valutaränteswapar så att alla kassaflöden omvandlas till svenska kronor.

Kvalitativ bedömning av säkringsförhållandets effektivitet

2019-12-31 bedöms samtliga identifierade säkringar vara effektiva enligt kriterierna nedan.

Ränterisk

Säkringsstrategin avseende ränterisken präglas av ett portföljperspektiv som innebär att det är karaktären på portföljen som helhet som bedöms och inte enskilda affärer. Bedömningen av säkringarnas effektivitet kan därmed inte ske genom att enskilda säkringar bedöms mot enskilda lån utan utgår också från portföljperspektivet. I samband med årsbokslutet görs en kvalitativ bedömning av säkringarnas effektivitet genom att med hjälp av olika kriterier jämföra villkoren för säkringsinstrumenten med villkoren för den säkrade posten. Kritiska villkor utgörs av nominella belopp, löptid och räntebas. Effektiviteten bedöms också utifrån om strategin för ränteriskhantering uppfylls.

Valutarisk

I samband med delårs och årsbokslutet görs en bedömning av säkringarnas effektivitet genom att jämföra de huvudsakliga villkoren för säkringsinstrumenten med de huvudsakliga villkoren för den säkrade posten. Kritiska villkor utgörs av nominella belopp, löptid, räntebas och fixingdatum. De kritiska villkoren måste vara helt matchade för att säkringarna ska anses vara effektiva.

Redovisning

Räntekostnaderna för derivat inom ramen för säkringsredovisning redovisas löpande i resultaträkningen som en del av kommunens räntekostnader med hänsyn tagen till periodisering av upplupen ränta. Derivat som faller utanför ramen för säkringsredovisning marknadsvärderas dessutom och redovisas till det lägsta av anskaffningsvärdet och marknadsvärdet på balansdagen. Kommunen har två derivataffärer som ej klassificerats som säkringsinstrument. Marknadsvärdet på ett av derivaten är negativt per den 2019-12-31 och en derivatskuld har bokförts.

Foto: Liza Simonsson

Noter

Not 1 Verksamhetens intäkter (mnkr)	Kommun 2019	Kommun 2018	Koncern 2019	Koncern 2018
Avgifter	258,0	240,9	1 799,7	1 739,1
Aktiverat arbete för egen räkning	0,0	0,0	41,5	37,5
Försäljningsmedel	86,8	72,1	86,8	72,1
Försäljning primär verksamhet	94,8	87,6	94,8	87,6
Hyror och arrenden	100,9	98,7	1 886,3	1 802,4
Driftbidrag	499,5	555,9	499,5	555,9
Övrigt*	48,3	94,1	144,3	478,2
Summa intäkter	1 088,3	1 149,3	4 552,9	4 772,7

* Försäljning Plafondpensen 2018. Kommunen, 2018 Reavinst Fin. AT flyttat till finansiella intäkter (2,7mnr).

Not 2 Verksamhetens kostnader (mnkr)	Kommun 2019	Kommun 2018	Koncern 2019	Koncern 2018
Råvaror och handelsvaror	0,0	0,0	1 946,3	1 963,8
Personalkostnader	3 533,8	3 404,5	4 212,5	4 022,4
Lokaler, fastigh o anläggningar	778,3	796,7	130,6	178,1
Datastöd, inv o maskiner	199,7	181,9	199,7	181,9
Övr matrial o tjänster	415,8	391,8	828,6	851,5
Köp av primär verksamhet	1 556,3	1 459,1	1 556,3	1 459,1
Bidrag, transfereringar	313,7	321,7	313,7	321,7
Summa kostnader	6 797,6	6 555,7	9 187,7	8 978,5
<i>Minoritetsandel</i>				
Skatt			91,6	187,7
<i>Under 2019 har kommunen kostnadsbokfört 1 472 tkr för vårt revisionsbolag Ernst & Young 285 tkr avser räkenskapsrevision</i>				
Summa verksamhetens kostnader inkl skatt och minoritetsandel			9 279,3	9 166,2

Not 3 Avskrivningar och nedskrivningar (mnkr)	Kommun 2019	Kommun 2018	Koncern 2019	Koncern 2018
Planenliga avskrivningar*	108,7	93,5	612,8	582,5
Nedskrivningar	0,3	2,1	-30,2	-85,1
Avskrivning Immateriella anläggningstillgångar	4,0	1,8	10,6	10,6
Avskrivning Leasingavtal	7,8	6,9	38,1	40,6
S:a Av- o nedskrivningar	120,8	104,3	631,3	548,6

* I anläggningsnötterna finns även IB avskr från köpt dotterbolag som avser Söderenergi.

Not 4 Verksamhetens nettokostnad
Verksamhetens nettokostnad i kommunen uppgår till 5 830,1 mnkr och har ökat med 5,8 % sedan 2018. Kommunkoncernens nettokostnad uppgår till 5 358 mnkr inkl skatt och har ökat med 8,4 %.

Not 5 Jämförelsestörande poster (mnkr)	Kommun 2019	Kommun 2018	Koncern 2019	Koncern 2018
Rearesultat (materiella)*	15,5	7,5	-18,7	77,5
Flyktingar ankomna 2015 barn 2016	6,1	1,9	6,1	1,9
Exploateringsresultat	7,3	63,9	7,3	63,9
Avsättning avfallsdeponi	0,0	-35,3	0	-35,3
Marksanering	0,0	-14,0	0	-14
Avskrivn p-böter 2009-2018	-10,7	0,0	-10,7	0
S:a Jämförelsestörande poster	18,2	24,0	-16	94

* Försäljning av Plafondpenseln år 2018 övervärde 7,4 mnkr. Kommunen 2018 Reavinst Fin. AT flyttat till finansiella intäkter (2,7mnr).

Not 6 Skatteintäkter (mnkr)	Kommun 2019	Kommun 2018	Koncern 2019	Koncern 2018
Allmän kommunalskatt	4 022,0	3 825,7	4 022,0	3 825,7
Skatteavräkning föregående år	2,3	-13,8	2,3	-13,8
Skatteavräkning innevarande år	-41,7	-5,8	-41,7	-5,8
S:a skatteintäkter	3 982,6	3 806,1	3 982,6	3 806,1
Skatteintäkterna har ökat med 4,6 % sedan 2018				

Not 7 Generella statsbidrag och utjämning (mnkr)	Kommun 2019	Kommun 2018	Koncern 2019	Koncern 2018
Inkomstutjämningsbidrag	1104,4	1082,6	1104,4	1 082,6
Kommunal fastighetsskatt	155,2	150,2	155,2	150,2
Tillf stb för flyktingar	50,6	81,7	50,6	81,7
Strukturbidrag	0,0	0,0	0,0	0,0
Bidrag för LSS	209,6	219,2	209,6	219,2
Regleringsbidrag	68,2	15,1	68,2	15,1
Byggbonus, Boverket	0	9,8	0,0	9,8
Generella bidrag från staten	0,7	1,9	0,7	1,9
Kostnadsutjämning	274,5	313,5	274,5	313,5
S:a Gen statsbidrag och utjämning	1 863,2	1 874,0	1 863,2	1 874,0
Statliga utjämningsbidragen m m har minskat med 0,6 % sedan 2018				

Not 8 Skatteintäkter, generella statsbidrag och utjämning (mnkr)

Skatteintäkter, generella statsbidrag och utjämning har ökat med 2,9 % sedan 2018.

Not 9 Finansiella intäkter och kostnader (mnkr)	Kommun 2019	Kommun 2018	Koncern 2019	Koncern 2018
Finansiella intäkter				
Utdelning	8,4	20,7	15,9	35,7
Försäljning finansiella tillgångar (jmfst)	2,2	2,7	2,2	118,8
Ränta övriga bolag inom SKFAB	176,7	191,2	0,0	0,0
Räntor mm	1,3	1,6	5,0	5,4
Låneramsavgift	49,4	52,0	0,0	0,0
S:a finansiella intäkter	238,0	268,2	23,1	159,9

Finansiella kostnader				
Räntor	144,2	170,3	167,7	204,3
Oreal värdeförändr	1,1	0,0	1,1	0,0
Ränteswap inkl bolagen	28,3	16,0	28,3	0,0
Ränta pensionsskuld	14,2	15,0	14,2	15,0
Aktieägartillskott	0,3	0,0	0,3	0,0
Övrigt	0,7	1,1	0,7	1,1
S:a finansiella kostnader	188,8	202,4	212,3	220,4
S:a Finansiellt netto	49,2	65,8	-189,2	-60,5

Not 10 Resultat utredning (mnkr)	Kommun 2019	Kommun 2018
Årets resultat enligt resultaträkningen	64,9	235,2
<i>Balanskravsjusteringar:</i>		
reducering av samtliga realisationsvinster	-17,7	-10,2
återföring av realisationsvinster enligt undantagsmöjlighet	0,0	0,0
återföring av realisationsförluster enligt undantagsmöjlighet	0,0	0,0
orealiserade förluster i värdepapper	0,0	0,0
återföring av orealiserade förluster i värdepapper	0,0	0,0
Årets resultat efter balanskravsjusteringar	47,2	225,0
Användning av medel från social fond		6,2
Social fond upphör	0,0	11,2
Avsättning Bostadsfond		-9,8
Användning av Bostadsfond	9,8	13,0
Avsättning kompetensförsörjningsfond		-50,0
Användning av medel från kompetensförsörjningsfond	16,4	1,5
Resultat	73,4	197,1
<i>kvarvarande kompetensförsörjningsfond</i>	<i>132,1</i>	<i>148,5</i>

Not 11 Immateriella tillgångar (mnkr)	Kommun 2019	Kommun 2018	Koncern 2019	Koncern 2018
Ingående bokfört värde	9,8	6,8	38,9	35,5
Årets inköp	13,0	4,8	17,6	13,8
Omklassificeringar	0,0	0,0	0,0	0,2
Utrangeringar	0,0	0,0	0,0	0,0
Avskrivning/nedskrivning	-4,0	-1,8	-10,7	-10,6
Utgående bokfört värde	18,8	9,8	45,8	38,9
Genomsnittlig kvarvarande avskrivningstid är 4,7 år				

Not 12 Mark och byggnader inkl pågående nyanläggningar (mnkr)	Kommun 2019	Kommun 2018	Koncern 2019	Koncern 2018
Verksamhetsfastigheter	38,2	41,9	4 071,1	3 631,7
Fastigheter för affärsverksamhet		0,0	5 748,6	5 754,5
Publika fastigheter	1280,3	1135,0	1 280,3	1 135,0
Fastighet för annan verksamhet	25,8	27,3	25,8	27,3
Övriga fastigheter			690,2	478,6
Markreserv*	72	72	72,0	79,4
Pågående nyanläggningar	122	91,5	1 367,2	1 316,1
S:a mark o byggnader	1 538,3	1 367,7	13 255,2	12 422,6
Genomsnittlig kvarvarande avskrivningstid är ca 23 år(exkl pågående)				

* Rättelse år 2018 återläggning övervärde Plafondpenseln

Not 13 Mark och byggnader inkl pågående nyanläggningar (mnkr)	Kommun 2019	Kommun 2018	Koncern 2019	Koncern 2018
Ingående bokfört värde	1 367,7	1 283,5	12 422,3	11 965,3
Periodens anskaffning	233,1	148,1	1 514,4	1 492,3
Omklassificering	0,0	-6,0	-299,6	-268,9
Utrangering/Avyttring	-0,7	-0,1	-33,9	-518,7
Försäljning*	-15,8	-7,4	-15,8	-7,7
Reavinst*	15,5	7,2	15,5	14,6
Avskrivningar**	-61,5	-57,6	-377,1	-341,8
Återföring nedskrivning		0,0	29,4	87,2
Övriga förändringar		0,0	0,0	0,0
Utgående bokfört värde	1 538,3	1 367,7	13 255,2	12 422,3

* Rättelse av försäljning av Plafondpenseln 2018, vilket skedde i Telge, övervärde 7,5 mnkr resultatredovisas.

** Rättelse av avskrivningar 0,3 mnkr år 2018 efter utredning med Telge.

Not 14 Maskiner, Inventarier exkl leasing (mnr)	Kommun 2019	Kommun 2018	Koncern 2019	Koncern 2018
Ingående bokfört värde	197,2	167,5	3 049,1	2 969,8
Periodens anskaffningar	53,6	68,3	54,9	81,3
Omklassificeringar/övr		0,0	299,6	262,8
Periodens avskrivningar	-47,3	-35,9	-251,7	-240,7
Återföring nedskrivningar	-0,1	-2,1	0,5	-2,1
Periodens försäljningar	-0,1	-0,4	-0,1	-0,9
Periodens reavinst/förlust	0,1	0,3	0,1	0,3
Utrangeringar	-0,6	-0,5	-3,9	-21,4
Bokfört värde	202,8	197,2	3 148,5	3 049,1

Genomsnittlig kvarvarande avskrivningstid är ca 23 år(exkl pågående.)

Not 15 Årets förändring av inventarier, fastigheter och anläggningar (mnr)	Kommun 2019	Kommun 2018	Koncern 2019	Koncern 2018
Ingående bokfört värde	1 564,9	1 451,0	15 471,4	14 935,1
Periodens anskaffningar	286,9	216,4	1 569,3	1 573,6
Omklassificering	0,0	-6,0	0,0	-6,1
Försäljningar	-17,0	-8,4	-15,9	-548,7
Reavinster *	15,4	7,5	15,6	14,9
Utrangering/Avyttring	0,0	0,0	-37,8	0,0
Återföring av nedskrivning	0,0	0,0	29,9	0,0
Avskrivn/nedskrivningar **	-109,1	-95,6	-628,8	-497,4
Bokfört värde	1 741,1	1 564,9	16 403,7	15 471,4

* Rättelse av försäljning av Plafondpenseln 2018, vilket skedde i Telge, övervärde 7,5 mnr resultatredovisas.

** Rättelse av avskrivningar 0,3 mkr år 2018 efter utredning med Telge.

Not 16 Bidrag till statlig infrastruktur (mnr)	Kommun 2019	Kommun 2018	Koncern 2019	Koncern 2018
Trafikplats Almnäs E-20 Upplösning sker from 2013 i 25år.	16,2	17,0	16,2	17,0
Årets upplösning	-0,9	-0,8	-0,9	-0,8
Utgående balans Trafikplats Almnäs	15,3	16,2	15,3	16,2

Not 17 Finansiella anläggningstillgångar (mnkr)	Kommun 2019	Kommun 2018	Koncern 2019	Koncern 2018
Aktier, andelar, bostadsrätter				
S:e kommuns Förvaltn AB (antal 500 nom värde 100:-)	1 392,4	1 392,4	0	0
Citlab i Södertälje AB (antal 1 000 nom värde 50:-)	14,9	16,8	14,9	16,8
Glasberga Fastighets AB (antal 1.000 nom värde 100:-)	0,1	0,1	0,1	0,1
Sthlms regionens försäkring AB (antal 81 799 nom värde 100)	8,2	8,2	8,2	8,2
AB Vårljus (antal 2.555 nom värde 200:-)	0,5	0,5	0,5	0,5
Bostadsrätter	0,2	0,4	0,2	0,4
Andelar i Kommuninvest	82,6	82,6	82,6	82,6
S:a Aktier andelar bostadsrätter	1 498,9	1 501,0	106,5	108,6
Fordran Söderenergi AB	772,4	633,9	0	0
Långfr fordran TelgeKonc	9 329,6	9 312,7	0	0
<i>Summa långfristiga fordringar Telge koncernen</i>	<i>10 102,0</i>	<i>9 946,6</i>	<i>0</i>	<i>0</i>
Uppskjuten skattefordran SKFAB/Söe	0,0	0,0	24,7	31,8
Övrigt	29,1	28,9	62,9	40,2
S:a Långfristiga fordringar	10 131,1	9 975,5	62,9	40,2
S:a Finansiella anläggningstillgångar	11 630,0	11 476,5	169,4	148,8
Not 18 Fakturafordringar (mnkr)	Kommun 2019	Kommun 2018	Koncern 2019	Koncern 2018
Totalt fakturerat	528,7	488,9		
Fakturafordringar	47,6	46,8	243,5	256,7
Förfallna	12,8	14,1		

Nedskrivna kundfordringar i kommunen har belastat resultatet med 7,3 mnkr.

Not 19 Övriga fordringar (mnkr)	Kommun 2019	Kommun 2018	Koncern 2019	Koncern 2018
Stats och landstingsbidragsfordr.				
AMS	0,0	0,0	0,0	0,0
Särskilda statsbidrag	9,1	10,0	9,1	10,0
Periodiserade kommunalskatteinkomster	0,0	0,0	0,0	0,0
EU-bidragsfordringar	1,4	0,1	1,4	0,1
S:a Stats och landstingsbidrags fordringar	10,5	10,1	10,5	10,1
<i>Övriga kortfristiga fordringar</i>				
Förutbetalda kostnader/upplupna intäkter *	239,5	206,5	496,5	524,2
Mervärdeskatt	37,9	37,8	37,9	37,8
Övriga kortfristiga fordringar	0,0	0,0	50,6	78,2
S:a Övriga kortfristiga fordringar	277,4	244,3	585,0	640,2
S:a Övriga fordringar	287,9	254,4	595,5	650,3

* Skattekontot 2018 flyttat från kortfristiga skulder hos kommunen.

Not 20 Likvida medel	Kommun 2019	Kommun 2018	Koncern 2019	Koncern 2018
Nordea (kreditlimit 600 mnkr)	180,4	97,2	180,4	97,2
Kassor	0,2	0,2	21,5	44,3
S:a Likvida medel	180,6	97,4	201,9	141,5

Not 21 Summa Eget kapital	Kommun 2019	Kommun 2018	Koncern 2019	Koncern 2018
Ingående Eget kapital	4 314,6	4 079,4	5 718,4	5 040,9
<i>varav avsatt till RUR av 18-års resultat</i>	<i>151,0</i>	<i>151,0</i>	<i>151,0</i>	<i>151,0</i>
<i>varav kompetensförsörjningsfond</i>	<i>132,1</i>	<i>148,0</i>	<i>132,1</i>	<i>148,0</i>
Periodens resultat*	64,9	235,2	298,9	677,5
S:a Eget kapital	4 379,5	4 314,6	6 017,3	5 718,4
Varav:				
<i>Anläggningskapital</i>	<i>6 321,6</i>	<i>6 824,0</i>	<i>8 335,3</i>	<i>8 317,5</i>
<i>Rörelsekapital</i>	<i>-1 942,1</i>	<i>-2 509,4</i>	<i>-2 318,0</i>	<i>-2 599,2</i>

* Rättelse av försäljning av Plafondpensen 2018 +7,5 mnkr samt avskrivningar -0,3 mnkr.

Not 22 Avsättningar (mnkr)	Kommun 2019	Kommun 2018	Koncern 2019	Koncern 2018
Pensioner och löneskatt				
Aktualiseringsgrad för kommunen är 98 %				
Ingående Pensionsavsättning inkl politiker	422,1	373,2	465,2	417,1
Pensionsutbetalningar	0,0	-11,2	0,0	-11,2
Nyintjänad pension	0,0	50,5	0,0	50,5
Ränte- och basbeloppsuppräknig	14,2	11,0	14,2	11
Övrigt/förändring	28,4	-1,4	30	-2,2
S:a avsatta pensioner	464,7	422,1	509,4	465,2
Ingående löneskattskuld (kommunen)	102,4	90,5	102,4	90,5
Årets löneskattförändring (kommunen)	10,4	11,9	10,4	11,9
S:a avsatt löneskatt	112,8	102,4	112,8	102,4
S:a avsatta pensioner o löneskatt	577,5	524,5	622,2	567,6
Avsättningar skatt				
Ingående avsättning för skatt	0,0	0,0	728,1	587,8
Årets avsättning skatt	0,0	0,0	48,7	140,3
S:a avsatt skatt	0	0	776,8	728,1
Ingående övriga avsättningar	35,4	35,4	152,9	117,5
Avfallshantering/deponi/ Destruktion vattenhaltig olja	-2,8	0,0	-3,4	35,4
Efterbehandlingskostnadet telge återvinning (förändring?)	0,0	0,0	0	0
S:a utgående övriga avsättningar	32,6	35,4	149,5	152,9
Summa Avsättningar	610,1	559,9	1 548,5	1 448,6
Not 23 Långfristiga lån (mnkr)	Kommun 2019	Kommun 2018	Koncern 2019	Koncern 2018
Reverslån	721,9	724,9	721,9	724,9
Obligationslån	3 010,0	2 289,6	3 010,0	2 289,6
Obligationslån med real ränta	1 531,1	1 504,0	1 531,1	1 504,0
Överkurs obligationslån	63,5	6,7	63,5	6,7
Lån i utländsk valuta	1 078,7	1 078,7	1 078,7	1 078,7
S:a Långfristiga lån	6 405,2	5 603,9	6 405,2	5 603,9

Not 24 Marknadsvärde swappar	Kommun 2019	Kommun 2018	Koncern 2019	Koncern 2018
Genomsnittlig ränta %	2,15	2,42	2,60	2,61
Genomsnittlig ränta exkl derivat %	1,80	2,14	1,98	2,01
Genomsnittlig kapitalbindningstid, år	3,0	2,6	3,0	2,6

<i>Kapitalförfall, andel av skuld</i>				
0-1 år	30%	47%	30%	47%
1-3 år	25%	24%	25%	24%
3-5 år	26%	10%	26%	10%
5-10 år	13%	13%	13%	13%
Över 10 år	6%	6%	6%	6%
Genomsnittlig räntebindningstid, år inkl derivat	4,1	3,3	4,1	3,3
Genomsnittlig räntebindningstid, år exkl derivat	1,5	1,9	1,5	1,9
Säkrad låneskuld	6 144,5	6 426,2	6144,5	6426,2
Marknadsvärde derivat, mnkr	-1,5	-191,4	-105,9	-306,8
Räntekostnader, mnkr inkl derivat	172,5	186,3	219,9	204,3

Kommunen använder derivat för att hantera ränterisken. Användningen av derivat har till 2019 inburit en ökad räntekostnad med 28 mnkr för kommunen och 52 mnkr för koncernen.

Not 25 Långfristiga skulder	Kommun 2019	Kommun 2018	Koncern 2019	Koncern 2018
Förskottsbetalad fondering VA SKFAB	0	0	128,6	131,1
Periodiserad intäkt anslutningsavgifter SKFAB	0	0	180,3	144,3
Diverse långfristiga skulder	3,1	2,0	8,5	12,7
S:a långfristiga skulder	3,1	2,0	317,4	288,1

Not 26 Kortfristiga lån (mnkr)	Kommun 2019	Kommun 2018	Koncern 2019	Koncern 2018
Nordea företagskredit (kreditlimit 600 mnkr)				
Kortfristiga lån	1 535,0	2 045,0	1 535,0	2 045
Amortering tom 1 år framåt	200,0	100,0	200,0	100
S:a Kortfristiga lån	1 735,0	2 145,0	1 735,0	2 145,0

Not 27 Kortfristiga skulder (mnkr)	Kommun 2019	Kommun 2018	Koncern 2019	Koncern 2018
Förutbetalda intäkter, upplupna kostnader	199,7	245,3	683,1	753,2
Leverantörsfakturor	156,8	108,4	609,6	421,3
Prelskatt, arbetsgivaravgifter	171,3	170,6	0	0
Skattekonto hos Skatteverket 2018 <i>flyttat till kostfr fordran i kommunen</i>	0,0	0,0	0	2,1
Skatteskuld staten	0,0	0,0	133,2	62
Retroaktiva löner	10,2	11,0	10,2	11,0
Semesterskuld (exkl PO)	129,3	124,2	163,1	156,1
Ej kompenserad övertid (exkl PO)	4,5	4,9	4,5	4,9
Upplupna pensioner	101,0	108,7	127,4	135,1
Upplupen löneskatt pensioner	24,5	26,4	42,9	0
Periodiserade räntekostnader	28,9	29,0	28,9	29,0
Statliga projektmedel	89,9	96,9	89,9	96,9
Periodicerad Flyktingschablon	16,9	24,6	16,9	24,6
Övrigt	0,5	1,2	66,5	95,2
S:a Kortfristiga skulder	933,5	951,2	1976,2	1791,4

Kommunens semesterskuld inkl PO 172,8 Mkr, övertid inkl Po 6,8 Mkr.

Not 28 Ställda panter och ansvarsförbindelser (mnkr)	Kommun 2019	Kommun 2018	Koncern 2019	Koncern 2018
Ställda panter				
Kapitalförsäkring SKFAB	0	0	0,3	0,8
Fastighetsinteckning Telge Fastigheter-koncern	0	0	138,6	138,6
Borgensförbindelse och övriga ansvarsförbindelser				
Borgen och andra förbindelser mot kommunens företag	801,9	822,8	801,9	822,8
Kommunal borgen- och förlustansvar för egna hem	0,1	0,1	0,1	0,1
Borgen och andra förpliktelse mot kommunens föreningar	5,8	6,4	5,8	6,4
Förvaltningsuppdrag	3,3	3,2	3,3	3,2
Borgen för EFO checkräkningskredit, SÖE	0	0	2,5	2,5
Pensioner				
<i>Då kommunen bytt pensionsleverantör under 2019 har det inte gått att fördela ut på olika händelser</i>				
Beräknad pensionsskuld upparbetad tom 31/12 1997 Ingående balans				
Ingående balans	1 403,0	1 448,2	1 403,0	1 448,2
Årets förändring/Pensionsutbetalningar	-26,1	-75,8	-26,1	-75,8
Ränte och basbeloppsuppräknig	0,0	39,7	0,0	39,7
Aktualisering	0,0	-2,2	0,0	-2,2
Övrigt	0,0	-6,9	0,0	-6,9
Utgående beräknad avsättning	1 376,9	1 403,0	1 376,9	1 403,0
Ingående beräknad löneskatt	340,4	351,3	340,4	351,3
Utgående beräknad löneskatt	334,1	340,4	334,1	340,4
Ansvarsförbindelse Södertörns brandförsvärsförbund (inkl löneskatt)	24,9	27,7	24,9	27,7
Egna medelsförvaltning (sker via sidoordnad redovisning)	0,2	0,2	0,2	0,2
Leasingåtaganden				
<i>Maskiner och inventarier</i>				
Förfaller inom 1 år	10,4	9,2	60,9	47,4
Förfaller mellan 1-5 år	14,9	8,8	172,5	301
Förfaller senare	0	0	117,7	156,8
Summa leasingåtaganden	25,3	18,0	351,1	505,2
Hyrer				
Förfaller inom 1 år	727,5	635,3		
Förfaller mellan 1-5 år	2 675,3	1 721,8		
Förfaller senare	8 856,1	10 473,4		
Summa åtaganden hyror	12 258,9	12 830,5		

Not 29 Nettoresultat/förluster (mnkr)	Kommun 2019	Kommun 2018	Koncern 2019	Koncern 2018
Reavinst maskiner/inventarier	0,0	0,3	2,5	1,3
Reaförlust maskiner/inventarier	0,0		-1,4	-1
Reavinst fastigheter o övrigt	15,5	7,2	16,7	102,2
Reaförlust fastigheter	0,0	0,0	-36,5	-25
Reaförlust immateriella anläggningstillgångar	0,0	0,0	0,0	0
Reavinst finansiella anläggningstillgångar	2,2	2,7	2,2	121,5
Nettoresultat	17,7	10,2	-16,5	199,0

Not 30 Förändring kapitalbindning (mnkr)	Kommun 2019	Kommun 2018	Kommun förändr.	Koncern 2019	Koncern 2018	Koncern förändr.
Kortfristiga fordringar	335,5	301,3	-34,2	839,0	911,3	72,3
Omklassificering IB	0,0	-4,3	-4,3	0	-4,3	-4,3
Förråd	1,0	1,0	0,0	182,2	140,8	-41,4
Exploatering	218,1	195,4	-22,7	218,1	195,4	-22,7
Kortfristiga skulder	-933,5	-951,2	-17,7	-2364,6	-2 163,5	201,1
S:a kapitalbindning	-378,9	-457,8	-78,9	-1125,3	-920,3	205,0

* Övriga rörelseskulder flyttad hit från upplåning 2018-2019.

Not 31 Försäljningar

För kommunen har försäljningar under året skett enl följande: Finansiella AT 2,5 mnkr, Fastigheter 15,8 mnkr och maskiner/inventarier 0,1 mnkr. För kommunkoncernen: Finansiella AT 2,5 mnkr, Fastigheter och maskiner 22,9 mnkr.

Not 32 Upplåning (mnkr)	Kommun 2019	Kommun 2018	Kommun förändr.	Koncern 2019	Koncern 2018	Koncern förändr.
Kortfristig leasing	8,8	8,2	0,6	48	47,4	0,6
Kortfristiga lån	1 735,0	2 145,0	-410,0	1 735,0	2 145,0	-410,0
Långfristiga lån	6 405,2	5 603,9	801,3	6 405,2	5 603,9	801,3
Långfristig leasingskuld	17,2	16,7	0,5	419,2	457,8	-38,6
Övriga långfristiga skulder *	3,1	2,0	1,1	3,1	2,0	1,1
S:a upplåning	8 169,3	7 775,8	393,5	8 610,5	8 256,1	354,4

* Flyttat övriga rörelseskulder till förändrad kapitalbindning 2018-2019

Borgen Kommuninvest

Södertälje kommun har i (oktober 2012) ingått en solidarisk borgen såsom för egen skuld för Kommuninvest i Sverige AB:s samtliga nuvarande och framtida förpliktelser. Samtliga 290 kommuner och regioner som per 2019-12-31 var medlemmar i Kommuninvest ekonomiska förening har ingått likalydande borgensförbindelser.

Mellan samtliga medlemmar i Kommuninvest ekonomiska förening har ingåtts ett regressavtal som reglerar fördelningen av ansvaret mellan medlemskommunerna vid ett eventuellt ianspråktagande av ovan nämnda borgensförbindelse. Enligt regressavtalet ska ansvaret fördelas dels i förhållande till storlek på de medel som respektive medlemskommun lånat av Kommuninvest i Sverige AB, dels i förhållande till storleken på medlemskommunernas respektive insatskapital i Kommuninvest ekonomiska förening.

Vid en uppskattning av den finansiella effekten för Södertälje kommuns ansvar enligt ovan nämnd borgensförbindelse kan noteras att per 2019-12-31 uppgick Kommuninvest i Sveriges AB:s totala förpliktelser till 460 926 mnkr och totala tillgångar till 460 365 mnkr kronor. Kommunens andel av de totala förpliktelserna uppgick till 1 764 mnkr och andelen av de totala tillgångarna uppgick till 1 703 mnkr

Not 33 Större ekonomiska interna engagemang 2019 – kommunkoncernen										
	Försäljning		Långa lån netto		Borgen		Finan. intäkter		Utdelning	
	Köpare	Säljare	Givare	Mottagare	Givare	Mottagare	Mottagare	Givare	Givare	Mottagare
Södertälje kommun	822		10 102		802		201			0
Telge AB		2		136		37			3	
AB Telge Bostäder		9		2 139		3			37	
Telge Fastigheter AB		732		4 251		0			73	
Södertälje Hamn AB		0		124		2			2	
Telge Hamn AB		0		151		0			3	
Tom Tits Experiment AB		11		6		0			0	
Telge Nät AB		14		1 306		0			22	
Telge Energi AB		7		-211		0			0	
Telge Återvinning AB		2		16		75			0	
KB Luna		26		611		0			10	
Telge Hovjö AB		3		429		0			7	
Telge Inköp AB		5		0		0			0	
Telge Brandalsund AB		0		-5		0			0	
Telge Tillväxt AB		11		-1		0			0	
Telge Almnäs		0		-1		0			0	
SKFAB		0		379		0			7	
Science Park						5				
Summa	822	822	10 102	9 330	802	122	201	165	0	0
Söderenergi (100%)				772		475			36	
Syvab						205				
Summa	822	822	10 102	10 102	802	802	201	201	0	0

Verksamhets- berättelse

Kommun- ledning och över- förmyndarnämnd

Verksamhetsbeskrivning

Kommunfullmäktige är kommunens högsta beslutande organ. Kommunfullmäktige representerar folket i kommunen och tar beslut i kommunens viktigaste frågor. Fullmäktige fattar enligt kommunallagen beslut i frågor som: mål och riktlinjer för verksamheten, budget, skattesats och andra viktiga ekonomiska frågor, nämndernas organisation och verksamhetsformer, val av ledamöter och ersättare i nämnder, styrelser och beredningar, val av revisorer och revisorsersättare, grunderna för ekonomiska förmåner till förtroendevalda, årsredovisning och ansvarsfrihet samt folkomröstning.

Den kommunala revisionen är ett lokalt demokratiskt kontrollinstrument som på kommunfullmäktiges uppdrag ska granska den verksamhet som bedrivs i kommunen. Revisorernas uppgift är att närmare granska att den kommunala verksamheten sköts på ett ändamålsenligt och från ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt samt att räkenskaperna är rättvisande och styrelsens och nämndernas interna kontroll är tillräcklig.

Kommunstyrelsen ansvarar för att på kommunfullmäktiges uppdrag planera, leda, samordna och följa upp den verksamhet som kommunfullmäktige beslutat om. Kommunstyrelsens särskilda ansvar för samordning och uppsikt över kommunens samlade verksamhet syftar till att säkerställa att den kommunala verksamheten bedrivs i enlighet med kommunens vision och strategiska mål som beslutats av kommunfullmäktige. Kommunstyrelsen har även ansvar för kommunens långsiktigt hållbara utveckling samt för övergripande ekonomi- och personalfrågor. Som stöd i styrningen har kommunstyrelsen ett centralt kontor – kommunstyrelsens kontor.

Överförmyndarnämndens ansvar är att utöva tillsyn över ställföreträdarna, det vill säga gode män, förvaltare med mera.

Sammanfattande ekonomisk analys

Verksamhetstal (mnr)	2019	2018	2017
Nettokostnader totalt	506	504	479
Politisk ledning, revision och överförmyndarnämnd	76	67	75
Kommunledning	260	244	222
Nämndövergripande förvaltning	170	193	182

Nettokostnadsutvecklingen totalt blev en ökning med enbart 0,4 procent. Att utvecklingen blev så pass låg beror på att den nämndövergripande förvaltningen minskat till följd av att pensionsprognosen för 2018 var för hög vilket påverkat 2019 års resultat positivt. De ökade nettokostnaderna för kommunledningen beror på en rivningskostnad i samband med att man gjorde om särskoledelen i Rosenborgsskolan, samt att hyreskostnaderna ökat med 13,9 procent (5,0 mnkr). När det gäller politisk ledning så har bland annat den nya majoriteten medfört ökade kostnader.

Väsentliga händelser under året

Under 2019 blev Södertälje kommun nominerad till årets digitaliserings kommun vilket är en särskild satsning under mål 4 Medborgarna får god service och hög tillgänglighet.

Utbildning

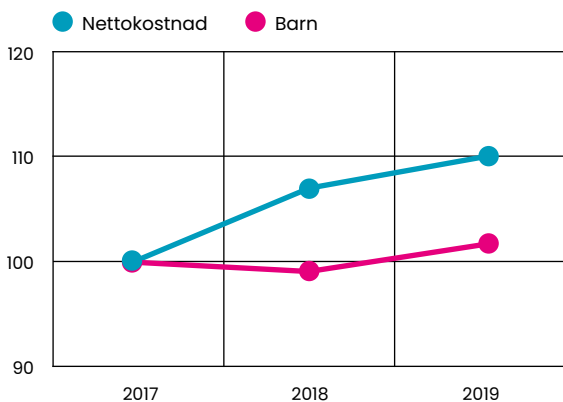
Verksamhetsbeskrivning

Utbildningsverksamheten i Södertälje omfattar förskola, grundskola och gymnasieskola och vuxenutbildning. Vuxenutbildningen erbjuder studier i svenska för invandrare (SFI), grundläggande vuxenutbildning och gymnasial vuxenutbildning. De övergripande målen för kommunens utbildningsverksamhet är att resultaten i förskolan och skolan ska förbättras. Utbildningskontoret driver ett systematiskt kvalitetsarbete där ett antal resultat följs upp.

Verksamhetstal	2019	2018	2017
Nettokostnad (mnkr)	2 597	2 474	2 359
Boende barn/elever per 15 okt, SCB			
Förskola	5 274	5 231	5 242
Skolbarnomsorg (SBO)	4 768	4 588	4 628
Grundskola	12 109	11 914	11 714
Gymnasieskola	3 687	3 627	3 646
Grund, gy, vux- särskola	244	236	247
Genomsnitt	1 315	1 290	1 328
Servicegrad			
Förskola 1–5 år	85%	88%	86%
SBO 6–9 år	78%	76%	77%
SBO 10–12 år	25%	24%	26%

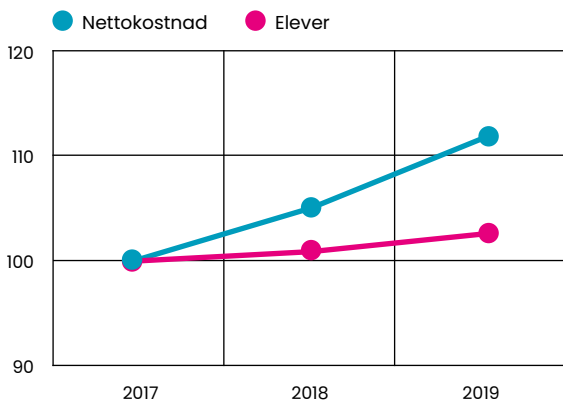
Ekonomisk analys

Antalet förskolebarn

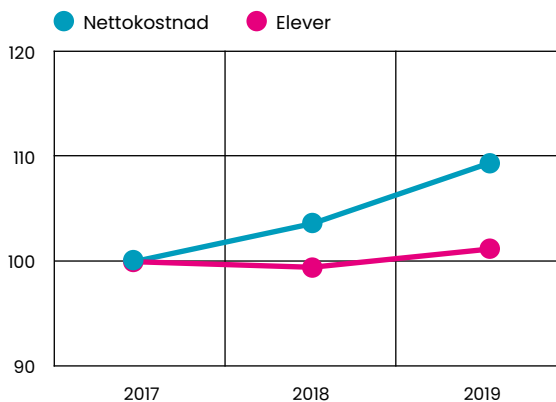
Nettokostnaden har ökat 2017–2019 medan barnantalet har ökat något mellan 2018 och 2019. Den största anledningen till ökade nettokostnader är att personalkostnaderna har ökat. Det förklaras delvis av ökade statsbidrag jämfört med tidigare år. De externa intäkterna har ökat vilket till stor del gått till personalkostnader. Verksamheten har haft färre barn än tidigare år utanför egen regi och det har lett till en lägre kostnadsökning för köp av verksamhet. Även hyreskostnaderna har ökat.

Ökat antal elever i grundskolan

Under 2017–2019 har nettokostnaden och antalet elever ökat. En anledning är att hyreskostnaderna har ökat på grund av nybyggnad och utbyggnad av skolor. Även personalkostnaderna har ökat. Det är en följd av att antalet elever ökar och att det krävs fler lärare samt den årliga löneutvecklingen men även av löneglidning vid nyrekrytering. Elevutvecklingen har inte följt samma utveckling som nettokostnaderna. Andel elever ökar i grundskolan både i de kommunala och fristående skolorna. Därmed har kostnaden för köp av verksamhet ökat under perioden. De externa intäkterna i form av statsbidrag har ökat.

Antalet gymnasieelever som väljer friskolor fortsätter att öka

För 2017–2019 är antalet gymnasieelever fortsatt stabilt inom kommunen samtidigt som fler väljer friskolor. Det är en fortsatt ökning av kostnaden för köp av verksamhet, vilket beror på att allt fler elever från Södertälje kommun väljer att gå i fristående gymnasieskolor.

Vuxenutbildning

Nettokostnaden för vuxenutbildningen har minskat med 6,6 procent jämfört med 2018. Detta trots att lönekostnaderna har ökat jämfört med föregående år, det som gör att nettokostnaden minskar är att intäkterna från främst statsbidrag är högre 2019 än föregående år samt att försäljning av utbildningsplatser till andra kommuner är högre än under 2018.

Väsentliga händelser under året

Under 2019 har en omfattande ombyggnad av Mariekällskolan påbörjats då lokalen framöver ska innehålla både förskola och grundskola. Förskolan öppnas i början av 2020 och ombyggnaden av grundskolan intensifieras då.

Utbildningskontoret har under året fortsatt det omfattande arbetet för att stärka attraktiviteten gentemot pedagoger och skolledare. Insatsen kallas för Framsteg – strategier för en attraktiv skolkommun.

Verksamhetens målluppfyllelse

Fullmäktige har uttryckt att "resultaten i förskolan och skolan ska förbättras". I kommunfullmäktiges uppföljning baseras bedömningen på ett antal utvalda uppföljningsfaktorer. Urvalet baseras på utbildningsnämndens kommunövergripande plan för systematiskt kvalitetsarbete.

Förskolan

I förskolan följer vi upp varje barns lärande och utveckling utifrån förskolans prioriterade kunskapsområden *Språkutveckling, Lek och samspel, Matematik samt Naturvetenskap och teknik*.

Verksamhetens måluppfyllelse (%)	2019	2018	2017
Språkutveckling	89	88	88
Lek och samspel	93	92	92
Naturvetenskap och teknik	93	91	90
Matematik	90	90	90

Resultaten har förbättrats inom tre av fyra prioriterade kunskapsområden. I förskolans systematiska kvalitetsarbete har vi under året haft ett stort fokus på språk- och kunskapsutvecklande arbetssätt. Nu syns tydliga effekter av satsningen men behovet av att fortsätta med detta arbete är stort. Föregående år var första året som förskolan systematiskt och gemensamt följde upp pojkars och flickors resultat. Ett särskilt uppmärksammande av pojkars respektive flickors lek har under året lett till förbättrade resultat generellt men även att skillnaden mellan pojkars och flickors resultat minskat.

Grundskolan

Elever i årskurs 9, meritvärde, alla kommunala skolor

	2019	2018	2017
Alla	217	221	218
Flickor	230	237	227
Pojkar	207	206	208

För grundskolan har meritvärdet sjunkit något jämfört med tidigare år och är därmed ett avbrott i de senaste årens positiva trend. En minskad skillnad mellan pojkars och flickors meritvärden syns, där framförallt flickornas resultat försämras. Ett fortsatt förbättrings- och utvecklingsarbete kring detta kommer att vara centralt för att öka likvärdigheten för alla elever.

Behörighet för fortsatta studier, alla kommunala skolor, andel behöriga för högskoleförberedande program

	2019	2018	2017
Alla	80	84	79
Flickor	82	88	82
Pojkar	78	80	77

Den genomsnittliga behörigheten till högskoleförberedande gymnasieprogram har minskat jämfört med förra året. Såväl pojkars som flickors behörighet har minskat. Skillnaderna mellan pojkar och flickor har även minskat.

Andel behöriga för yrkesprogram

	2019	2018	2017
Alla	82	86	81
Flickor	83	90	83
Pojkar	80	82	80

Den genomsnittliga behörigheten till gymnasieskolans yrkesprogram har det senaste året minskat för både pojkar och flickor. Skillnaden mellan pojkar och flickor har även minskat, där framförallt flickornas resultat försämras.

Gymnasieskolan

Gymnasieexamen

	2019	2018
Högskoleförberedande program	62 %	66 %
Examen från yrkesprogram	73 %	86 %
Varav avgått med högskolebehörighet	24 %	32 %

Under året har andelen elever som klarat att få examen från högskoleförberedande program och yrkesprogram minskat. Den främsta orsaken till den minskade andelen med examen från högskoleförberedande program är att de inte klarar kraven i svenska. För yrkesprogrammen är orsaken främst att eleverna inte klarar godkänt i tillräckligt många ämnen för en examen.

Betygspoäng

	2019	2018
Högskoleförberedande program	14,44	14,56
Yrkesprogram	12,88	12,28

Under året har jämförelsetalen inom de högskoleförberedande programmen minskat något. Inom yrkesprogrammen har de ökat.

Framtid och förväntad utveckling

Arbetet ska även framöver fokusera på att stärka kvaliteten i undervisningen för att förbättra barn och elevers måluppfyllelse ytterligare. Vi ska ha fortsatt fokus på de kvaliteter som krävs för att vara en framgångsrik förskola/skola eller skolkommun. Vår största utmaning är att utveckla undervisningen så att barn och elevers familjebakgrund får minskad betydelse och att vi lyckas med det på alla förskolor och skolor.

Det är en brist på legitimerade och behöriga lärare redan idag och prognosen är att den situationen kommer att kvarstå under många år framöver. Det blir därför särskilt viktigt att hålla i det arbetet vi har påbörjat för att det ska bli bra introduktion av nyanställda lärare och skollära som till att ges möjlighet att utvecklas i sin yrkesprofession under sin anställning.

Den utbyggnad som planeras innebär att utbildningskontoret ska starta nya förskolor, grundskolor och gymnasieskolor, vilket är positivt. Dock krävs det i planeringen av utbyggnaden en tydlig vilja och ambition om att prioritera skolan. Centralt ledig mark behöver ges företräde för grundskolor

”Det är en brist på legitimerade och behöriga lärare redan idag och prognosen är att den situationen kommer att kvarstå”

så att vi kan minska segregationens negativa konsekvenser och undvika skolsegregation.

Gymnasieskolan har en utmaning att öka attraktiviteten hos de kommunala gymnasieskolorna. En översyn pågår av de kommunala gymnasieskolornas programutbud med uppdraget att lämna förslag på utveckling av programutbudet. Syftet med översynen är att öka programutbudets attraktivitet och samtidigt koppla det till arbetsmarknadens behov genom en tydlig samverkan med dess branscher.

Arbete och försörjning

Verksamhetsbeskrivning

Ekonomiskt bistånd är samhällets yttersta skyddsnät och påverkas därför i hög grad av yttre faktorer i samhället såsom läget på arbetsmarknaden och villkoren för övriga socialförsäkringssystem. Södertäljebor som inte kan försörja sig och sin familj kan ansöka om ekonomiskt bistånd från kommunen. Ekonomiskt bistånd är ett tillfälligt stöd för personer som har ekonomiska problem som inte går att lösa på något annat sätt. Ekonomiskt bistånd kallas också för försörjningsstöd.

Samtidigt som personen mottar ekonomiskt stöd får personen stöd och motivation i att förändra sin ekonomiska situation och bli självförsörjande. Inom den kommunala arbetsmarknadsenheten får försörjningsstödstagare hjälp med att närma sig arbetsmarknaden genom motivation och förberedelse till att kunna ta del av Arbetsförmedlingens insatser.

Sammanfattande ekonomisk analys

Verksamhetstal (mnkr)	2019	2018	2017
Nettokostnad totalt	198	208	213
Ekonomiskt bistånd	205	237	283
Arbetsmarknad	48	54	37
Flyktingmottagning	-55	-83	-107

Ekonomiskt bistånd	2019	2018	2017
Antal invånare som fått bistånd	3 620	4 145	4 518
Andel av befolkningen som någon gång under året uppburit försörjningsstöd	3,7%	4,3%	4,7%

Ekonomiskt bistånd	2019	2018	2017
Arbetslöshet 18–64 år i Södertälje, andel av befolkning	8,70%	10%	11,1%

Antalet hushåll som är beroende av försörjningsstöd har fortsatt att minska.

Antalet hushåll som fått försörjningsstöd under 2019 har minskat med fem procent och antalet barn i familjer med ekonomiskt bistånd minskade med 14 procent jämfört med föregående år. Kommunens kostnad för att bedriva verksamhet, det vill säga nettokostnaderna har minskat med 14 procent. Förutom minskat utbetalt bistånd är anledningen att verksamhet flyttats till Individ och familjeomsorg inför 2019, vilket ger lägre personalkostnader. Resultatet för året är en positiv

avvikelse mot budget med 13,2 mnkr. I januari 2019 slogs arbetsmarknadsenheten och försörjningsstöd samman till en ny enhet – arbete och försörjning efter att tidigare tillhört två olika nämnder. Under året har arbetsmarknad tillsammans med försörjningsstöd utformat det kärnuppdrag och den riktning som framöver ska finnas utifrån det nya resultatområdet. Det har medfört att vissa arbetsmarknadsinsatser och administrativa tjänster inte tillsatts i avvaktan på det arbete som pågått under året i syfte att skapa effektiva vägar mot egen försörjning. Det har inneburit att även nettokostnaderna för arbetsmarknadsenheten minskat med nio procent.

Foto: Södertälje kommun

Väsentliga händelser under året

Ny resultatenhet – arbete och försörjning

För att skapa en sammanhållen enhet där utgångspunkten är att utveckla insatser så att det stärker individernas möjligheter att bli självförsörjande har ett viktigt uppdrag under året varit att sammanföra arbetsmarknadsenheten och försörjningsstöd till en enhet – arbete och försörjning. Fokus kommer framöver att vara språkträning, digitalkunskap och insatser på heltid.

Ökad kvalitet i myndighetsutförandet

Arbetet med att höja kvalitén i myndighetsutövandet genom att utveckla utredningsprocesserna har pågått inom försörjningsstöd under året. Syftet är att fatta beslut om rätten till ekonomiskt bistånd på saklig grund, vilket även har bidragit till ett gott resultat för verksamheten. Det är en viktig del i kommunens arbete för att minska och motverka fusk och bedrägerier, vilket bidrar till att säkerställa att kommunens resurser enbart går till de som är i behov av stöd och insatser. Arbetet har även inneburit att det myndighetsgemensamma arbetet med flera externa aktörer har utvecklats.

Verksamhetens målluppfyllelse

Medborgaren har goda livsvillkor

Verksamheten har en god målluppfyllelse. Färre personer har fått försörjningsstöd under året än under tidigare år. Antal barn i familjer med ekonomiskt bistånd har också minskat. Av alla södertäljebor lever 3,7 procent i en familj som fått försörjningsstöd under året, vilket är en minskning med 0,6 procentenheter jämfört med föregående år. Även de hushåll som haft ett långvarigt försörjningsstöd har blivit färre. Under året har arbetsmarknadsenhetens uppdrag renodlats med tydliga insatser och förbättrad samverkan med försörjningsstöd vilket ska leda till att fler försörjningsstödstagare kommer ut i egen försörjning.

Framtid och förväntad utveckling

Under 2020 blir det viktigt att fortsätta utveckla arbetet utifrån det förtydligade uppdraget inom det kommunala arbetsmarknadsarbetet. Verksamheten kommer fortsätta implementera och utveckla en rättssäker handläggning i hela organisationen. Utvecklingen av det systematiska kvalitetsarbetet (IFO-SKA) som påbörjades under 2019 kommer att fortsätta. Det bygger på att kvalitén i organisationen förbättras genom planering, uppföljning och utveckling i syfte att säkerställa att verksamheten uppfyller de krav och mål som gäller enligt lagar och förfaranden.

Digitaliseringens möjligheter för att utveckla bättre anpassade metoder blir centralt för framtiden. Det ger även medborgarna ökat inflytande och delaktighet. Under nästa år kommer ett nytt verksamhetssystem implementeras som kommer att underlätta systematisk uppföljning som också är en del i organisationens kvalitetsarbete.

Efter flera år med minskade kostnader för ekonomiskt bistånd visar nu konjunkturen tecken på avmattning. Prognosen är att arbetslösheten kommer att stiga under de närmaste åren vilket kan komma att bromsa in den positiva trenden med minskat försörjningsstöd. I Södertälje finns många personer som står långt från arbetsmarknaden och har haft bistånd under en lång tid. Samordnade insatser för målgruppen finns bland annat i det länsgemensamma rehabiliteringsprojektet MIA (Mobilisering Inför Arbete) som drivs av sex samordningsförbund i Stockholms län och är delfinansierat av ESF. Projektet är förlängt och pågår till september 2022.

Individ- och familjeomsorg

Verksamhetsbeskrivning

Området ansvarar för individ- och familjeomsorg (IFO) i alla åldrar. Det inkluderar stöd till barn, ungdomar och föräldrar, samt stöd, behandling och boendeinsatser till personer som behöver hjälp med missbruks- eller annan beroendeproblematik. Området ansvarar även för kommunens socialjour, familjerättsliga frågor, familjerådgivning och samordning av arbetet med att motverka våld i nära relation.

Sammanfattande ekonomisk analys

Verksamhetstal	2019	2018	2017
Nettokostnad totalt (mnkr)	427	379	321
Barn och ungdomsvård	264	257	242
Vuxenvård	146	107	64
Övrigt IFO	17	15	15
Barn och ungdomar	2019	2018	2017
Antal placerade barn/ungdomar totalt	233	228	207
Varav			
Antal barn familje-/jourhem	203	208	190
Antal barn institution/stödboende	30	20	17
Antal vård dygn totalt	86 345	83 783	78 573
Varav			
Vård dygn familje-/jourhem	73 791	71 337	66 981
Vård dygn institution/stödboende	12 554	12 446	11 592
Vuxenvård missbruk	2019	2018	2017
Antal vård dygn	6 221	4 778	3 836

Nettokostnaden, det vill säga kommunens kostnad att bedriva verksamhet har ökat med 13 procent och beror delvis på att kostnaderna för skyddade boenden för våldsutsatta föräldrar och medföljande barn har ökat kraftigt. Ett nytt lagförslag där syftet är att stärka barnrättsperspektivet genom ökade kvalitetskrav och tillståndsplikt har inneburit en anpassning av de externa utförarnas verksamheter och därmed även priserna. Vidare har missbruksvårdens kostnader att placera i extern regi ökat jämfört med föregående år och beror till stor del på ett ökat inflöde av nya sökande. Även en förändrad verksamhetsindelning påverkar nettokostnaderna negativt. Missbruksvården har från årsskiftet tagit över målgruppen med både missbruk och socialpsykiatrisk problematik som tidigare ingick under stöd och service för personer med funktionsnedsättning. Missbruksvården redovisar ett negativt resultat med 8,5 mnkr.

Barn och ungdomsvård redovisar ett underskott på 15,3 mnkr då behovet att placera barn fortfarande är stort vilket innebär att kostnader är högre än budgeterat 2019. Verksamhetens nettokostnader har ökat med 2,5 procent.

Väsentliga händelser under året

Stabil personalsituation

Personalomsättningen har under året legat på en för verksamheten acceptabel nivå, vilket är positivt för att bibehålla stabilitet och kvalitet i organisationen. Framgångsfaktorer har varit förbättrat ledarskap, satsning på marknadsföring i sociala medier och fokus på intern samverkan. Traineeprogrammet för socionomstudenter som introducerats på barn och ungdom har haft ett positivt utfall. Syftet är att skapa långsiktiga anställningar genom en utvecklad introduktion. Projektet kommer framöver att utvidgas att innefatta hela organisationen inom socialnämnden.

Samverkan

Den interna samverkan inom individ- och familjeomsorg har under året utvecklats. Ett arbete med familjeorienterat arbetssätt (FOA) pågår. Det är en metod som bygger på ett tätt samarbete mellan enheterna missbruk och barn och ungdom kring familjer där det finns missbruk och minderåriga barn.

Flexibel organisation

För att skapa en effektivare fördelning av de resurser som individ- och familjeomsorg förfogar över har man under året arbetat med omstrukturering av flera verksamheter. Målgrupper förändras över tid vilket kräver en flexibel organisation för att kunna ställa om när nya behov uppstår och utveckla nya bättre metoder och insatser. Exempelvis handlar en stor del av ärendena på barn och ungdom om våld i nära relation; allt ifrån barnmisshandel till att barn bevittnat våld i nära relation. Samhällsproblemet är av omfattande karaktär och kräver stora insatser från socialtjänsten till utsatta barn, unga och vuxna. Barn och ungdom har under året organiserat sig genom att samla ihop den kompetens och de resurser som arbetar med våldsfrågor för att få bättre samordning kring dessa frågor. Man har även samlat resurserna kring den förebyggande verksamheten under samma enhet för att få en tydligare struktur och fokus.

Förbättrat barnperspektiv

Under förra året tillsattes en kurator med fokus på barn placerade i skyddade boenden som upplevt våld i hemmet. Barnen får genom sin kurator stöd i att bearbeta tidigare traumatiska händelser. Det är en del i att öka barnperspektivet och går i linje med barnkonventionen som blev lag 1 januari 2020.

Verksamhetens måluppfyllelse

Medborgarna får god service och hög tillgänglighet

Barn och ungdom samt missbruk har deltagit i SKR:s brukarundersökning för IFO som genomfördes på hösten 2019. Barn, unga och vuxna har lätt att komma i kontakt med verksamheten och får ett gott bemötande enligt undersökningen. Resultatet är något bättre än föregående år. För att förbättra resultatet ytterligare har missbruk bland annat skapat en ny mottagningsfunktion och utveckling kommer att ske kring nya former av kontaktkanaler så som till exempel chattfunktion och hemsidan. Det är viktigt att medborgarna får tydlig information som är lätt att förstå. Även här ligger både barn och ungdom och missbruk på en bra nivå. Det finns tydliga rutiner kring hur barn ska få komma till tals och få tydlig information. Dokumentationen har förenklats vilket gjort att utredningar är lättare att läsa och förstå.

Framtid och förväntad utveckling

En av de viktigaste faktorerna som påverkar barn och ungas hälsa är miljön i hemmet. Genom att identifiera social problematik i ett tidigt skede kan insatser sättas in tidigare. Därför blir det långsiktiga förebyggande arbetet fortsatt viktigt. Ambitionen är att starta upp ytterligare en familjecentral i kommunen. En översyn av Socialtjänstlagen ska redovisas senast 1 juni 2020 där fokus är att skapa en socialtjänst med individen i centrum och som ska ge människor likadana möjligheter och rättigheter. Utifrån förslaget förväntas det förebyggande arbetet till viss del bli reglerat i lag.

Barnkonventionen blir lag från 1 januari 2020 vilket innebär att barns rättigheter får en stärkt ställning och innebär att all offentlig verksamhet ska genomsyras av ett barnrättsperspektiv som ska synliggöras i alla myndighets- och styrdokument. Det kommer bland annat innebära ett förändrat arbetssätt och utbildningsinsatser. Verksamheten ska även utveckla en webbaserad sida "koll på soc". Det är ett material som Barnombudsmannen tagit fram i samarbete med barn och unga som har egen erfarenhet av socialtjänsten respektive och dem som inte har det. Informationen är kvalitetssäkrad av Socialstyrelsen. Syftet är att ge information till barn och unga om vad socialtjänsten gör och på vilket sätt de kan hjälpa och stötta.

De komplexa vårdbehoven bland många barn, unga och vuxna skapar utmaningar för socialtjänsten. Det ställer höga krav på fungerande rutiner, kvalitet och rättssäkerhet. Verksamheten kommer framöver arbeta med systematiskt kvalitetsarbete som bygger på att förbättra kvaliteten genom planering, uppföljning och utveckling.

Stöd och service för personer med funktionsnedsättning

Verksamhetsbeskrivning

Stöd- och service till personer med funktionsnedsättning har verksamheter enligt lag om stöd och service till vissa funktionshindrade (LSS), enligt socialförsäkringsbalken (SFB) samt för personer med funktionsnedsättning enligt socialtjänstlagen (SoL) med undantag av insatser till personer med demensdiagnos. Det ingår även socialpsykiatri och den kommunala hälso- och sjukvården i kommunens egna verksamheter. Verksamheten erbjuder kommuninvånare med funktionsnedsättning insatser efter behov och lagstiftning så att de förbättrar sina förutsättningar för att leva ett självständigt liv. Fokuset ligger på dialog, delaktighet och inflytande.

Sammanfattande ekonomisk analys

Verksamhetstal	2019	2018	2017
Nettokostnader totalt mnkr	838	810	805
varav Funktionshinderområdet	754	718	718
varav Socialpsykiatri	83	92	86
<i>Funktionshinderområdet</i>			
Bostad med särsk. serv. antal vuxna	402	397	401
varav extern regi	240	237	237
Totalt antal personer i daglig verksamhet	561	540	495
varav extern regi	232	218	215
Antal personer med personlig assistans	241	241	244
Hemtjänst utförda timmar	33 223	25 209	28 951
<i>Socialpsykiatri</i>			
Antal vård dygn boenden*	21 335	21 174	21 616
varav extern regi	5 736	6 080	4 936

* I årets sammanställning innehåller summorna totalt antal vård dygn i såväl intern- som extern regi.

Verksamhetens totala nettokostnader är 754 mnkr vilket är en ökning om 36,2 mnkr jämfört med 2018.

Jämfört med 2018 minskade intäkterna med 4,2 procent men kostnaderna ökade med 31,8 mnkr.

Kostnaderna för köp av primärverksamhet ökade med 23,4 mnkr till följd av ökat antal brukare inom bostad med särskilt service, daglig verksamhet och hemtjänst enligt SoL.

Kostnaderna för bidrag och transfereringar har ökat med 5,7 mnkr, främst till följd av engångskostnader från Försäkringskassan om 3,8 mnkr som avser brukartimmar under 2018.

Årets resultat för funktionshinderområdet är ett underskott om 5,2 mnkr jämfört med budget varav verksamheter inom LSS redovisar ett underskott om 11,9 mnkr och verksamheter inom SoL redovisar ett överskott om 7,6 mnkr. Årets underskott inom LSS beror främst på underskott inom verksamheterna för personlig assistans och bostad med särskilt service.

Underskottet inom personlig assistans beror på att kommunens egenregiverksamhet har merkostnader för ett antal brukare med stora omvårdnadsbehov

samt på ovannämnda engångskostnader som belastar utfallet för myndigheten.

Underskottet inom bostad med särskilt service finns både inom den egna utförarverksamheten och inom myndigheten.

Överskottet inom SoL beror på att snittpriserna och antalet brukare inom särskilt boende blev lägre än budgeterat.

Verksamheten socialpsykiatri redovisade ett positivt resultat om 4,1 mnkr jämfört med budget och beror främst på lägre personalkostnader än budgeterat och att man fått kompensation för ökade lokalkostnader.

En förändrad verksamhetsindelning innebär att nettokostnaderna för socialpsykiatrin minskat då målgruppen med både missbruk och socialpsykiatrisk problematik tagits över av missbruksvården från årsskiftet.

Väsentliga händelser under året

Verksamheten för personer med funktionsnedsättning, VFF, minskade sitt underskott med 13 mnkr och redovisar endast ett underskott om 3,4 mnkr. Den beslutade åtgärdsplanen och övriga

åtgärder har gett effekter i form av minskade kostnader och ökade intäkter.

Under 2019 har myndigheten och VFF haft fokus på digitalisering. Social dokumentation sker numera digitalt och under 2020 kommer ett nytt verksamhets-system att implementeras. VFF har också infört digitala hjälpmedel för att förenkla och tydliggöra vardagen för brukarna inom verksamheten.

Socialpsykiatri har under året fortsatt det framgångsrika arbetet med IPS-modellen (Individual Placement and Support) som rekommenderas av Socialstyrelsen. Modellen är för brukare som vill arbeta eller studera och den innebär ett varaktigt stöd för att välja, skaffa och behålla arbete eller studier. Under 2019 har 50 personer fått ett lönearbete jämfört med 37 personer under samma period föregående år.

Verksamhetens måloppfyllelse

Verksamheterna fokuserade under året på att öka brukarens delaktighet och självständighet. Genom olika insatser har deltagandet i brukarundersökningen inneburit en ökning i svarsfrekvens med ca 15 procent jämfört med föregående år.

Kommunfullmäktiges mål: Medborgarna har inflytande och är delaktiga är tillfredsställande inom gruppbostad enligt LSS, boendestöd och daglig verksamhet, men resultatet inom servicebostad enligt LSS behövs förbättras.

Metoder för delaktighet och inflytande behöver utvecklas ytterligare så att brukarna i högre grad kan påverka sin vardag. Som ett led i detta sker prioriterade satsningar på arbetssättet, Individens Behov i Centrum, IBIC.

Kommunfullmäktiges mål: Medborgarna har goda livsvillkor har uppfyllts inom boendestöd och daglig verksamhet men kan förbättras inom grupp- och servicebostad. Dessa värden har dock förbättrats jämfört med föregående år.

Kommunens utförarverksamhet har arbetat med att ge brukaren möjlighet att bestämma i vardagen och kommer satsa på en introduktionsplan för nyanställda och vikarier.

Kommunfullmäktiges mål: Medborgarna får god service och hög tillgänglighet har i stort sett uppfyllts förutom inom servicebostad enligt LSS.

Verksamheterna har arbetat med förbättringsåtgärder utifrån brukarundersökningen i dialog med berörda brukare. Vissa grupper har fått utbildning i psykisk ohälsa hos personer med funktionsnedsättning, där man tagit upp förebyggande insatser, lågaffektivt bemötande, konflikthantering och vikten av gott bemötande.

Kommunfullmäktiges mål: Södertälje kommun har en god ekonomisk hushållning har inte nått upp till riktvärdena. Budgetföljsamhet belastas av engångskostnader som härrör till 2018 vilket försämrar resultatet. Avvikelsen är dock under en procent. Investeringarnas genomförandegrad behövs också förbättras. Under 2020 kommer investeringarna följas upp med VFF på varje månadsavstämning.

Framtid och förväntad utveckling

Det finns flera utmaningar inom omsorgsnämnden framöver. Behovet av brukarinsatser ökar inom flera områden, nya lagförslag, höjda priser, m.m. En förutsättning för att få en långsiktig stabilitet och kostnadseffektiv verksamhet är en fortsatt satsning på arbetshälsa och delaktighet. Schemalaggnings- och personalbehov ses över med fokus på att minska antalet övertidstimmar. Under 2019 har personal inom nämndens egenregiverksamhet utbildats med hjälp av Bemanningssakademien. Detta väntas ge effekter under 2020.

Den psykiska ohälsan ökar bland befolkningen. För att möta dessa utmaningar är det viktigt det finns en fungerande samverkan både internt inom kommunen och med externa aktörer, vilket blir viktigt att utveckla ytterligare framöver. Socialpsykiatri kommer under året utveckla metoder för brukarinflytande i syfte att ge klienterna möjligheter till inflytande vid val av insats och delaktighet i vård och behandling. Ett ökat engagemang hos klienter bidrar till att uppnå bättre resultat.

En översyn av LSS-lagstiftningen har gjorts och ett förslag har presenterats i januari 2019. Syftet är även att få till stånd mer ändamålsenliga insatser i LSS samt främja jämlikhet i levnadsvillkor och full delaktighet i samhällslivet. Förslaget innebär bland annat att all personlig assistans ska vara ett statligt ansvar. Man föreslår även flera nya insatser. Enligt statens utredare innebär förslaget att något fler än idag kommer att kunna få LSS-insatser.

Frågan behöver bevakas men bedöms inte ha någon inverkan på omsorgsnämndens verksamheter under 2020. En översyn av socialtjänstlagen pågår och utredningstiden är nu förlängd till den 1 juni 2020.

Syftet med översynen är att den ska kunna leda till en lagstiftning som bland annat underlättar effektiva, kvalitativa, insatser baserade på kunskap. Lagstiftningen ska ta tillvara på medarbetarnas kompetens och fokusera på kärnverksamheten. Förslaget ska leda till ökad kvalitet utan att leda till ökade kostnader.

Frågan behöver bevakas men bedöms inte ha någon inverkan på omsorgsnämndens verksamheter under 2020.

En ny lag [2017:612] om samverkan vid utskrivning från slutet hälso- och sjukvård (LUS) trädde i kraft den 1 januari 2018. Lagstiftningen syftar till att säkerställa en trygg, säker och smidig övergång från slutet till öppen vård och omsorg. På så sätt behöver inte personer stanna på sjukhus längre än nödvändigt.

Överenskommelsen gäller från och med 1 januari år 2020 och innehåller förändringar för när kommunens betalningsansvar inträder, när patienter kan skrivas ut. En gemensam betalningsmodell har tagits fram av kommun och region.

Myndigheten förväntar att överenskommelsen om samverkan leder till ökade kostnader. Kostnadseffekten är svårt att bedöma men hänsyn till detta har tagits i budgeten för korttidsvård för 2020.

Äldreomsorg

Verksamhetsbeskrivning

Inom området äldreomsorg erbjuds hemtjänst, förebyggande verksamhet, dagverksamhet, korttidsvård/växelvård, vård- och omsorgsboenden, samt öppna mötesplatser för äldre.

Sammanfattande ekonomisk analys

Verksamhetstal	2019	2018	2017
Nettokostnad (mnkr)	797	725	646
Antal placeringar i vård- och omsorgsboenden	581	551	516
Antal dagar brukare vistats på korttidsvård	19 118	14 149	17 105
Antal utförda hemtjänsttimmar	401 649	362 322	388 844

Sammanfattande ekonomisk analys

Den totala nettokostnaden för äldreomsorgen har ökat med 72 mnkr jämfört med 2018, vilket motsvarar en kostnadsökning på 10 procent. Den ökade kostnaden beror delvis på att kommunens äldre befolkning växer. Från 2017 - 2019 ökade befolkningmängden från 75 år och äldre mellan 75 - w år med 7 procent, vilket är den åldersgrupp som vanligtvis börjar efterfråga äldreomsorgens insatser. Till följd av den växande äldre befolkningen har behovet av hemtjänst och placeringar i vård- och omsorgsboenden, samt korttidsvård, legat på en högre nivå än föregående år. Personalkostnaderna har ökat med 36,2 mnkr jämfört med 2018. Detta är bland annat en effekt av kommunens satsning om att heltid ska

vara norm senast år 2021. Personalkostnadsökningen förklaras även av öppnandet av det nya äldreboendet Björkmossen under 2018.

Köp av verksamhet avseende framförallt hemtjänst, vård- och omsorgsboenden och korttidsvård har ökat med 53,0 mnkr jämfört med 2018. Ökningen förklaras huvudsakligen av den växande befolkningen över 65 år.

Äldreomsorgsnämnden redovisar ett negativt resultat på 84,6 mnkr för 2019. Merparten av underskottet beror på att nämndens egenregiverksamheter hade högre kostnader, främst personalkostnader, i förhållande till deras intäkter. Det ökade behovet av äldreomsorgens insatser under året, framförallt inom hemtjänsten och vård- och omsorgsboenden, kunde inte balanseras inom budgetramen. Den huvudsakliga förklaringen till nämndens volymökningar är att kommunens äldre befolkning växer.

Åtgärdsplaner togs fram för nämndens egenregiverksamhet inom hemtjänsten under 2019, vilket gav en effekt om 8,3 mnkr i förbättrat resultat jämfört med 2018.

Väsentliga händelser under året **Förändringar inom hälso- och sjukvårdsverksamheten**

Från och med januari 2019 centraliserades all legitimerad hälso- och sjukvårdspersonal till en samlad enhet, istället för att ligga ute på verksamheterna. Syftet med omorganisationen var framförallt att säkerställa att all personal inom verksamheten arbetar enhetligt och erbjuder samma vårdkvalitet till kommunens brukare.

Ny lokal för dagverksamhet

Under 2019 sattes Kryddans dagverksamhet i drift i en nyare och större lokal. Verksamheten vänder sig till medborgare med demenssjukdom och erbjuder ett brett och varierat utbud av aktiviteter för att förhindra ofrivillig ensamsamhet.

Mat och måltider inom äldreomsorgen

Under våren 2019 gick startskottet för att utveckla mat och måltidsupplevelsen inom nämndens vård- och omsorgsboenden och dagverksamheter, vilket är ett högt prioriterat område inom kommunen. Syftet med projektet är att förbättra upplevelsen av måltidssituationen och kvaliteten i kosten, samt förebygga undernäring.

Verksamhetens måluppfyllelse

Kommunfullmäktiges mål mäts till övervägande del med stöd av indikatorer som grundas på Socialstyrelsens årliga brukarundersökning.

Medborgarna har inflytande och är delaktiga

Indikatorerna kopplade till målet mäter andelen brukare som uppfattar att verksamheten tar hänsyn till deras åsikter och önskemål. Trots att värdet för 2019 förbättrats jämfört med föregående år, nådde resultatet inte upp till riktvärdet och fick därav bedömningen har brister. Målet kommer framöver att följas upp mer löpande och verksamheten kommer att arbeta med att förbättra kommunikationen med brukarna i syfte att förbättra nöjdhetsgraden.

Medborgarna har goda livsvillkor

Indikatorerna kopplade till målet mäter brukarnas upplevelse av trygghet och måltidssituationen. Resultatet av brukarnas bedömning av trygghet inom vård- och omsorgsboenden fick bedömningen har brister och inom hemtjänsten bra.

Resultatet avseende upplevelsen kring hur maten som serveras smakar fick bedömningen bra inom vård- och omsorgsboenden och huruvida matupplevelsen uppfattas fick bedömningen har brister. För att öka upplevelsen av delaktighet, trygghet och förtroende bland kommunens brukare kommer äldreomsorgens personal att fortsätta arbetet med nämndens värdegrund och utbildning i salutogent arbetssätt, med avsikt att höja personalens kompetens och samtidigt skapa en högre känsla av trygghet bland nämndens brukare. Dessutom kommer nämnden fortsättningsvis att arbeta med mat- och måltidsprojektet i syfte att förbättra upplevelsen av måltidssituationen och kvaliteten i kosten.

Medborgarna får god service och hög tillgänglighet

Indikatorer för förtroende för personalen visade bedömningen har brister inom vård- och omsorgsboenden och bra inom hemtjänsten. Nämnden kommer att fortsätta arbeta efter ett brukarriktat förhållningssätt för att öka förtroendet och delaktigheten mellan nämndens brukare och verksamheter.

Södertälje kommun ger förutsättningar till medborgare och företag att leva hållbart

Målet saknar indikatorer men utgår från att minska behovet av tjänsteresor med bil och istället öka intresset för kollektiva kommunikationsalternativ och cykel. Målet innefattar även att kommunens inköp av ekologiska livsmedel årligen ska öka, samt att kött som köps in ska vara producerat enligt svensk djurskyddslagstiftning och i så stor utsträckning som möjligt även vara ekologiskt producerat.

Framtid och förväntad utveckling

Ökad andel äldre i befolkningen

Enligt befolkningsprognosen ökar andelen äldre i kommunen. Den demografiska förändringen kommer att medföra att allt fler personer kommer att efterfråga äldreomsorgens insatser de närmaste åren. Befolkningsprognosen som sträcker sig till 2028 visar på en ökning på 18 procent avseende ålderskategorin 75–90+ år.

Förbättrade arbetsvillkor

I Mål och Budget 2018–2020 finns medel avsatta för ett treårigt utvecklingsarbete i projektform för att förbättra arbetsvillkoren för chefer och medarbetare inom äldreomsorgen. Utvecklingsarbetet ska leda till varaktiga förändringar i verksamheten. Satsningarna syftar till att uppnå friskare medarbetare och effektivare verksamheter genom lägre sjuktal och bättre schemaplanering.

Mötesplatser

I Mål och Budget 2020–2022 lyfts värdigt åldrande som ett prioriterat område. Därför kommer det förebyggande arbetet framöver att stärkas med bland annat mötesplatser som möjliggör samvaro, kultur och andra aktiviteter för äldre. En utvecklingsplan för framtida mötesplatser i Södertälje har tagits fram. Mötesplatserna kommer att vara inriktade på att erbjuda fysisk aktivitet, goda matvanor, meningsfullhet och social samvaro.

Kultur och fritid

Verksamhetsbeskrivning

Kultur och fritid svarar för utveckling och drift av verksamheter i kommunal regi, såsom kulturskolan, biblioteken, Torekällbergets muséer, konsthallen, Stads-scenen, fritidsgårdar, föreningsstöd och kommunala idrottsanläggningar. I verksamheten ingår också fritidsverksamhet för äldre samt för personer med funktionsnedsättning. Vi handlägger även ärenden om kommunal tillståndsgivning enligt lotterilagen.

Sammanfattande ekonomisk analys

Verksamhetstal	2019	2018	2017
Nettokostnad mnkr	255	227	219
Nettokostnad/invånare, kr	2 578	2 342	2 262
Bidrag föreningar mnkr	40	38	33
Utlåning bibliotek, antal	293 597	296 640	306 755

Besök, antal	2019	2018	2017
Konsthall	22 058	20 730	20 686
Kulturskola	2 137	2 123	2 029
Fritidsgårdar	87 608	81 156	86 667
Torekällberget	97 661	85 922	99 026
Stadsscenen	122 038	108 720	120 931

Den totala nettokostnaden för kultur- och fritidsverksamheten uppgick till 255 mnkr och är en ökning med 12 procent. Satsningar har gjorts på bibliotek och fritidsgårdar samt föreningsbidrag.

Kultur och fritid utgjorde 4,4 procent av kommunens totala kostnader, vilket är lägre än genomsnittet för kommuner i riket där andelen var 4,6 procent.¹ Nettokostnaden för kultur och fritid per invånare var 2 578 kronor. Genomsnitt i riket var 3 054 (2018).

Väsentliga händelser under året

Att skapa goda livsvillkor för medborgarna är vår främsta prioritet, med särskilt fokus på barn och unga. Under året har biblioteksverksamheten stärkts med målet att anpassa verksamhet till medborgarnas behov och förutsättningar.

Fritidsgårdarna har förstärkts med personal och pedagogisk kompetensutveckling. För att öka andelen tjejer i verksamheten har särskilt fokus riktats mot aktiviteter för tjejer.

En ny gymnastik- och friidrottshall, Södertäljehallen, färdigställdes liksom Södertälje IP. Spontanidrotten utökades med ett utegym i Pershagen och en kombinerad streetbasket och fotbollsplan i Ritorp.

Statsbidrag avseende avgiftsfria sommarlovsaktiviteter möjliggjorde väsentligt fler aktiviteter för barn och unga under sommaren.

¹ Källa: Räkenskapssammandraget SCB 2018.

Verksamhetens måluppfyllelse

Kompassen för hållbar utveckling utgörs i Södertälje kommun av sex målområden med betydelse för långsiktig hållbarhet. Kultur- och fritid bidrar till samtliga men har sin tyngdpunkt i de målområden som handlar om **Södertäljes medborgare** och **Attraktiva Södertälje**.

Under året har särskild uppmärksamhet riktats mot jämlikhet och att tillvarata barns och ungdomars potential.

Besöken på fritidsgårdarna ökade liksom andelen tjejer. I genomsnitt utgjorde tjejer 33 procent av alla besök vilket är en ökning mot föregående års 31 procent. Deltagandet varierar inom kommunens olika områden. I Hölö-Mörkö var besöken jämnt fördelade mellan tjejer och killar, medan fritidsgården i Brunnsäng hade 27 procent besök av tjejer.

Ett annat mål handlar om att öka flickors deltagande i bidragsberättigade idrottsaktiviteter, där flickor i Södertälje varit särskilt underrepresenterade i jämförelse med andra kommuner i länet. Flickornas andel utgör 42 procent, men både flickor och pojkar i Södertälje deltar i lägre utsträckning i jämförelse med länet i övrigt.

Genomförandet av biblioteksplanen för åren 2018–2022 har fortsatt, med syfte att tydliggöra bibliotekets roll i samhället. Biblioteken är en av de mest betrodda och uppskattade samhällsinstitutionerna. Södertälje har sex bibliotek, där tre är kombinerade skol- och folkbibliotek. Samhällets förändringar påverkar biblioteken och demokratin utsätts för allt hårdare prövningar. Digitaliseringen medför nya krav för hela biblioteksväsendet och har varit ett av flera fokusområden under året. Tillgänglighet, bemötande och arbetsmiljö är andra områden som särskilt uppmärksammats.

Bibliotekslånen fortsätter att mattas av och detta är en trend som noteras också i övriga landet. Utlåningen minskade med 1 procent vilket är en lägre minskning än föregående år. En liten ökning syns i barnbokslånen.

Medborgarundersökningar 2019 visade i stort sett oförändrade värden för hur nöjd man ansåg sig vara med kommunens idrotts- och motionsanläggningar samt kulturverksamhet.

Värdet för kulturindex är 61 och i jämförelse med Stockholms läns kommuner ligger Södertälje på femte plats.

Värdet för idrottsindex är 58 och i jämförelse med Stockholms läns kommuner ligger Södertälje på femtonde plats.

Statsbidrag för fria sommarlovsaktiviteter beviljades av Socialstyrelsen och bidrog till att närmare 4000 barn och ungdomar deltog i avgiftsfria aktiviteter under sommaren. Ungefär lika många flickor som pojkar deltog.

Framtid och förväntad utveckling

Södertälje har en rik kompetens som representeras av människors erfarenheter och traditioner från närmare 100 olika länder. Vi ska vara en kommun som präglas av ett kreativt, mångfasetterat och inkluderande kultur- och idrottsliv och möjliggöra för medborgare att delta på sina egna villkor.

Södertälje kommun växer i hög takt och beräknas under senare delen av år 2020 att uppgå till 100 000 invånare.

Utöver befolkningsökningen behöver vi förbereda oss på en ekonomisk avmattning och vara beredda på att ställa om verksamheter för att kunna bibehålla kvalitet i prioriterade uppdrag.

Goda livsvillkor innebär bland annat att ha en god hälsa och en rik fritid. Att erbjuda kultur och idrott på fritiden till barn och unga, oavsett livsvillkor, kommer särskilt att prioriteras i och med att barnkonventionen blivit lag.

Jämställdhetsfrågorna kommer att beaktas i högre grad.

Ändamålsenliga lokaler är en viktig förutsättning för att vi ska kunna bidra till en meningsfull fritid för kommunens medborgare.

Projektering pågår för en ny fritidsgård i Bårsta och på Torekällbergets friluftsmuseum kommer tillgängligheten att förbättras under året.

Arbetet med en ny simhall pågår och den beräknas stå färdig 2028.

Satsningen på biblioteken fortsätter och riktas särskilt

till barn och unga. Andelen medborgare med utländsk bakgrund i Södertälje är 54 procent. En viktig uppgift för biblioteken i Södertälje är att främja språkutveckling och stimulera till läsning där man särskilt uppmärksammar små barns språkutveckling.

Fritidsgårdarna ska utgå från ett främjande perspektiv där de ungas initiativkraft, kunskap och kreativitet tas tillvara. Ung fritid ska även spela en viktig roll för samordning av ungdomspolitiken och utveckling av ungdomsdemokrati.

Kultur 365 fortsätter att skapa nya perspektiv på aktivitet, social tillvaro och kulturellt tänkande för seniorer.

”En viktig uppgift för biblioteken i Södertälje är att främja språkutveckling”

Miljö och hälsa

Verksamhetsbeskrivning

Miljö är ett brett verksamhetsområde som berör kommunens hela organisation. Det innefattar alla aspekter av ekologisk hållbarhet som del i en långsiktigt hållbar utveckling. Kommunens hållbarhetsarbete utgår från Agenda 2030.

Sammanfattande ekonomisk analys

Verksamhetstal	2019	2018	2017
Nettokostnad mnkr	11	11	11

Verksamhetstal avser miljö- och hälsoskydd, alkohol- och tobakstillstånd, naturvård samt miljönämndens övriga arbete inom miljö och hälsa. Nettokostnaden låg 2019 på samma nivå som föregående år. Statliga bidrag på 1,9 mnkr har använts till flera naturvårds- och vattenvårdsprojekt.

Väsentliga händelser under året

Första etappen av den nya vandringsleden Kustleden invigdes i juni. Den 12 km långa ledsträckan går längs Södertäljes kust mellan Farstanäs naturreservat och Yttereneby naturreservat. Den går genom många olika natur- och kulturmiljöer, och passerar bland annat Pilskrogsviken, Ytterjärna kyrka och Ytterjärna kulturcentrum.

Södertälje kommun utsågs till Sveriges djurvänligaste kommun i en ranking som genomförts av Sveriges största djurrätts- och djurskyddsorganisation Djurens rätt. Södertälje fick priset bland annat för satsningen på mycket vegetarisk mat i skolan, samt mycket höga krav kring djurhållning vid upphandling av kött, mjölkprodukter och ägg.

Telge återvinning har tagit beslut om att bygga en anläggning för att omvandla avfall till biokol. Biokol kan fungera som kolsänka, där kol binds i marken istället för att spridas som koldioxid i atmosfären. Biokolet ska användas som jordförbättringsmedel som ökar bördigheten i marken.

Verksamhetens måluppfyllelse

Arbetet med att genomföra kommunens vattenplan har tagit fart, för att förbättra status i sjöar och vattendrag. Åtgärdsprogram utreds för Stavbofjärdens avrinningsområde (inklusive Skillebyån och Åbyån), samt för Tumbaåns, Trosaåns och Mölnboåns avrinningsområden. Insatser har gjorts för att restaurera vattendrag. I dagsläget har 26 procent av kommunens vattenförekomster god status.

Skyddade mark- och vattenområden utgör nu 9,1 procent av kommunens yta. Andelen har ökat 2019 genom ett nytt naturreservat på ön Hamnskär i Mälaren. Arbetet pågår för att på längre sikt utöka arealen skyddade områden.

Södertälje har anslutits till appen Naturkartan, en digital guide till naturupplevelser som ger information om naturreservat och andra utflyktsmål lätt tillgängligt i mobilen.

Röjningar och gallringar för att gynna hagmarker har gjorts i Lövsta, Farstanäs och i Mora Park. En större inventering av fladdermöss har slutförts. Det förekommer minst tio arter av fladdermöss i kommunen varav tre är rödlistade.

En kartläggning av hur naturen ser ut i kommunen har gjorts genom flygbildstolkning där 57 procent av kommunens yta har tolkats. Det bildar en biotop-databas som kan användas för att analysera grönstrukturen och ge underlag i naturvård och samhällsplanering. Arbetet med att ta fram en grönstrategi har pågått under året. Flera inventeringar och analyser har genomförts för att ge underlag till strategin.

Gräsmatta i vägfugger och rondeller har sen tidigare börjat göras om till ängar och blomsterplanteringar, vilket gett drygt 3000 kvm anlagd ängsyta i stadsmiljön. År 2019 tillkom ytterligare 2 770 kvm ängar i Badparken, på stadshuskullen och i Saltskog. Syftet är att skapa mer biologisk mångfald och att gynna pollinerande insekter. En pollineringsplan har tagits fram för att förbättra förutsättningarna för pollinerande insekter att överleva i staden.

Kommunen har underlättat för medborgare och företag att odla mer hållbart genom aktiviteter kopplade till odlingsstrategin. Bland annat har aktiviteter genomförts för odlare inom småskalig grönsaksproduktion, koloniföreningar och lantbruk med ekologisk odling.

Andelen förnyelsebart bränsle i kommunens fordonsflotta har ökat från 60 procent 2018 till 84 procent 2019, genom bränslebyte till HVO100 för dieselfordon. Antalet elbilar har ökat med 15 stycken. Kommunen har nu totalt 35 elbilar och 18 hybridbilar för el/bensin.

Solceller på kommunala fastigheter ger utdelning. Produktionen av solel under 2019 var 62,5 MWh för Telge Bostäder/Telge Hovsjö och 920 MWh för Telge

fastigheter. Energibesparande åtgärder har gjorts i samband med underhåll, till exempel byte till LED-belysning, energieffektiva fönster och bergvärme.

Energi- och klimatrådgivningen har fortsatt att ge råd om potentialen för solpaneler på tak och intresset har varit stort. Kommunen har byggt ut el-infrastrukturen med 12 nya laddplatser för allmänheten, och erbjuder nu totalt 18 stycken sådana. En ny cykelplan har tagits fram.

Södertälje arbetar för att uppnå det nationella miljömålet om lägre radonhalt i inomhusluft. Vid slutet av 2019 hade 67 procent av huskropparna bland flerbostadshus granskats och uppnått godtagbara värden.

Arbetet med kemikalieplanen har påbörjats i kommunala verksamheter. Åtgärds- och skötselplaner för konstgräsplaner har tagits fram för att minska spridning av mikroplaster.

Andelen ekologiska livsmedel i hela kommunens verksamhet har ökat från 57 procent 2018 till 63 procent 2019. Ekologiska livsmedel inom skola/förskola ökade från 63 till 72 procent. Köttkonsumtionen inom skola/förskola i genomsnitt per barn och dag minskade till 46 gram inom skolan och 38 gram inom förskolan. Andelen svenskt kött ökade från 92 till 99 procent. Kaffe, te, chokladdryck och kakao som finns på avtal är Fair trade märkt.

Framtid och förväntad utveckling

Vatten spelar en central roll i Södertälje, med sin kust och många vattendrag. Ökade insatser kommer att göras för att uppnå god status i yt- och grundvatten. Åtgärder planeras i den tätortsnära sjön Måsnaren och flera våtmarker ska anläggas för att motverka övergödning och gynna biologisk mångfald.

Klimatanpassning och värdet av ekosystemtjänster ska ingå i samhällsplaneringen för att säkerställa långsiktigt hållbara lösningar. Grönstrukturen i hela kommunen ska värnas och utvecklas för att stärka ekosystemtjänster samtidigt som det sker ett ökat bostadsbyggande. Fortsatt arbete pågår med att ta fram strategier och planer till stöd för detta.

Södertälje ska i ökad utsträckning bli en cykelkommun. Satsningar görs därför på fler cykelgarage, cykelvägar och andra åtgärder som främjar cykling. Fler laddstolpar för elfordon ska komma på plats för

Foto: Fredrik Sederholm

att ställa om till mer hållbara transporter. Infarts- och pendlarparkeringar ska förbättras och utökas.

Takten i klimatarbetet ska öka. Alla kommunens verksamheter ska vara delaktiga i att minska koldioxidutsläppen, bland annat genom höga miljökrav i sina upphandlingar och i sin verksamhet. Kommunen ska utveckla samarbetet med näringslivet och andra aktörer för att nå klimatmålen.

Alla kommunens verksamheter ska arbeta för att minska plastanvändningen. Ett stödmaterial ska tas fram, till hjälp för nämnder och bolag att genomföra åtgärder.

Spridning av kemikalier ska minska. Bland annat kommer plastglas och plasttallrikar i förskolan att bytas ut mot riktiga glas och lätta porslinstallrikar.

Ett annat exempel är att hetvattenmaskin ska prövas för att ersätta kemisk bekämpning av invasiva arter som Jätteloka och Parkslide.

Södertälje ska fortsätta utvecklas som nod för hållbar livsmedelsutveckling, bland annat genom projektet Matlust. Kommunen ska fortsätta tillämpa måltidskonceptet Diet for a Green Planet, som innehåller riktlinjer för god och näringsriktig mat, fler ekologiska och vegetariska råvaror i säsong samt ett minskat matsvinn. Södertälje ska även sprida konceptet i Östersjöregionen med stöd av medel från Svenska Institutet, i samarbete med Örebro universitet samt organisationer i Finland, Litauen och Polen.

Samhällsbyggnad och offentlig miljö

Verksamhetsbeskrivning

Verksamheten inom samhällsbyggnad omfattar översikts- och detaljplaner, bygglov, kartor, fastighetsbildning, anläggning och drift av kommunala gator och vägar samt skötsel av parker. Även förvaltning, försäljning och exploatering av kommunens egendom ingår i verksamhetsområdet. I det ekonomiska resultatet redovisas också näringslivsfrågor, destination och räddningstjänst.

Sammanfattande ekonomisk analys

Verksamhetstal	2019	2018	2017
Verksamhetens nettokostnad (mnr)	200,8	171,9	143,4
Nettokostnad exkl. exploatering (mnr)	225,9	245,7	185,5
Vinterväghållning (kr/kvm)	10,97	9,99	9,20
Underhållsbeläggning (kr/kvm)	15,77	14,96	9,59
Genomfört beläggingsunderhåll (andel av total gatuyta) i %	7	5	4
Energi (kWh/ljuspunkt)	328	372	396
Driftkostnad (kr/ljuspunkt)	631	558	626

Verksamhetens nettokostnad 2019 var 200,8 mnr vilket är lägre än föregående år som då var 245,7 mnr. Omfattningen av kommunens markförsäljning varierar mellan åren och påverkar nettokostnaden för den sammanlagda verksamheten inom samhällsbyggnad. Nettointäkten inom exploateringsverksamheten är 25 mnr och för 2018 är den 64 mnr. Resultatet har genererats främst genom fastighetsförsäljning inom arbetsområdet Mariekälla 1:29 (McDonalds) samt försäljning av tomtmark för småhus inom området Stora Ritorp.

Exklusive exploateringsresultatet är nettokostnaden 225,9 mnr, en minskning med 8 procentenheter som förklaras av både högre intäkter samt lägre kostnader. Samhällsbyggnadsverksamheten har fått utökade medel till stadsutvecklingsinsatser under året, vilket förklarar de ökade kostnaderna. Arbetet med att ta fram strukturplaner och förstudier var en av många insatser som finansierades inom budgeten.

Kostnaden för underhållsbeläggning per kvadratmeter har ökat jämfört med föregående år. Kommunen har utifrån genomförd vägscanning planerat för ett intensivare underhållsarbete.

Energin per ljuspunkt sjunker i takt med att kommunen byter ut äldre armaturer mot nya LED-armaturer. Detta gör också att driftkostnaden sjunker trots att antalet ljuspunkter i kommunen ökar i absoluta tal dock har verksamheten högre kostnader för nätavgifter och beredskapstjänster för elsäkerhet inom gatubelysningsområdet.

Kostnaderna för vinterväghållning har stor påverkan på verksamhetens resultat och kan variera mycket mellan åren. Nettokostnaden för vinterväghållning landade på 25,7 mnr, 9,8 procentenheter högre utfall jämfört med 2018. Det förklaras av det något hårdare väder under årets första månader, som brukar

vara de mest kostsamma samt ökade kostnader i samband med nytt ramavtal, ökade kostnader för sandupptagning och bortforsling av snö.

Väsentliga händelser under året

Korpuddsparken

Vid Igelsta strand i Östertälje är den nya stadsdelsparken, Korpuddsparken, färdig. Det finns flera olika typer av umgängesytor i parken och längsmed vattnet. Parken inrymmer utomhusgym, grillplatser, blomsterängar, hundrastgård och utsiktsbryggor, liksom öppna ytor för spontanlek, såsom kubb, brännboll och fotboll och lekplats med temat sågverk, efter det sågverk som under många år stod på samma plats. Parken kommer att invigas under våren 2020.

Strukturplan Vasa

En strukturplan för Vasa som ska utgöra underlag i det fortsatta arbetet med områdets planläggning blev klar under året. Detaljplaner för tre områden kommer att upprättas med syfte att utveckla och stärka Vasa som idrotts-, evenemangs och handelsplats men även för att stärka och utveckla näringslivet i Södertälje. Uppdragen innebär också att infrastrukturen i Vasa-området utvecklas och förstärks för att kunna hantera framtida tillväxt. Ett resultat av strukturplan Vasa blir att värdefulla och känsliga naturområden undantas från exploatering. Dessa områden kan istället stärkas och utvecklas som rekreations- och folkhälsofrämjande strövområden.

Cykelplan och vintercyklistkampanj

Under året har Södertälje kommuns nya cykelplan beslutats. Den innehåller strategier för hur kommunen ska arbeta för att öka cyklingen, riktlinjer för utformning, en klassificering av cykelvägnätet med utpekade huvudcykelstråk, samt uppdaterade åtgärdslistor över vilka fysiska åtgärder som behöver göras.

Vid årsskiftet 2019 genomfördes för första gången en vintercyklingskampanj. 40 utvalda deltagare från olika delar av kommunen utrustades med dubbdäck för sina cyklar i gengäld med att de skulle cykla minst tre gånger i veckan under perioden 1: a december 2018 – 31: a mars 2019. Nästan alla deltagare cyklade så mycket som de lovat under hela kampanjen, och deltagarna bedömde att både snöröjningen och vintercyklingen hade gått bättre än förväntat.

Rent, tryggt och snyggt

Ett aktivt arbete har pågått för att förebygga nedskräpning och dumpning av avfall. I centrum har

mätning av skräpnivån gjorts och resultatet för 2019 visar en halvering av skräpmängd sedan start 2010. Även nya avfallsbehållare på Mälarbadet har bidragit till halvering av nedskräpning, ytterligare tre badplatser får sådana behållare. Med hjälp av digitalisering har cirka 160 papperskorgar i centrum kopplats till kommunens nya LoRaWAN nät. En nivåmätare indikerar för tömning vilket bidrar till effektivisering men också till en mycket renare stad.

Implementering av odlingsstrategin

Riktlinjer för odling på allmän platsmark har tagits fram och lämpliga parkytor och grönområden inventerats.

Inom inriktningen komplementodling har odlingsrådgivning utförts för 30 verksamheter, främst förskolor, som under året har kommit igång med odling. I Lina naturreservat har underhållsåtgärder på åkermark som säkerställer att marken produktionsförmåga upprätthålls utförts men också satsningar som gynnar pollinerande insekter. En blomsterrensa på ca 1 hektar har anlagts i Lina och dessutom har flera ängsytor inom stadsmiljön anlagts.

Verksamhetens måluppfyllelse

Medborgarnas uppfattning om Södertälje som en plats att bo och leva på. Södertälje kommun använder sig av Statistiska centralbyråns (SCB) medborgarundersökning Nöjd regionindex (NRI) som en indikator på medborgarnas uppfattning om kommunen som en plats att bo och leva på. För 2019 visar ett värde på 47. NRI har för helheten minskat något men på olika delindex ökat jämfört med senaste mätning som genomfördes 2017. Medborgarna upplever att bostadsmöjligheten blivit bättre liksom rekommendationsindex som ökat flera år i rad. Fler kan tänka sig att rekommendera andra att flytta till Södertälje. Värdena för kommersiellt utbud och kommunikationer ligger i stort i paritet med riksnittet. Kommunen fortsätter sin satsning för att uppnå bostadsmålet om 20 000 nya bostäder. Under kommande år ska en ny översiktsplan tas fram vilket kommer vara vägledande i hur den fysiska miljön ska användas, utvecklas och bevaras, hur kommunen avser att använda mark och vatten i framtiden och hur kommunen avser att på ett hållbart sätt tillgodose behoven hos sin befolkning.

Medborgarna uppfattning om kommunens verksamheter. För att uppnå högre värden inom Nöjd Medborgarindexet (NMI) har insatser gjorts under 2019

för att offentliga miljöer ska kännas tryggare, bland annat utbyggnad av trygghetsbelysning, öka trafiksäkerheten. En nyckelfaktor för ett mer hållbart resande är att det finns goda möjligheter för att cykla. Bra gång- och cykelvägar är tillsammans med bra kollektivtrafik bland de prioriterade satsningarna för kommunen. Arbetet med cykelsatsningen fortgår och i arbetet ingår bland annat att bygga bort felande länkar, skapa säkra cykelparkeringar och knyta ihop gång- och cykelvägar med kollektivtrafiken. Kommunen gör stora investeringsatsningar och genom god planering ska kommunens anläggningskapital, bestående av gator- och vägar, VA-ledningar och andra tekniska anläggningar bevaras och förbättras.

De infrastrukturella dialogerna för att öka tillgängligheten och minska trängseln främst för de som pendlar till och från arbeten i Södertälje fortsätter. Här driver Södertälje aktivt frågorna kring statliga investeringar i takt med att Södertälje och regionen växer. Inom det nationella samarbetet fortsätter dialogen för Södertälje kanal och Ostlänken och inom det regionala fortsätter diskussionerna genom Södertörnssamarbete.

Bostadsbyggandet fortsätter

Under 2019 färdigställdes enligt preliminär statistik 631 nya bostäder inom Södertälje kommun. Därtill tillkommer 34 bostäder som skapats genom ombyggnad av lokaler (t ex förråd eller källare). Antalet nytillkomna bostäder uppgick sålunda till 665 stycken. Av dessa är 533 stycken flerbostadshus och 98 stycken småbostadshus. Området Glasberga står fortfarande för en stor del av byggnationen,

där har 66 bostäder i flerbostadshus fått startbesked. Järna och Kallfors utvecklas också och där har byggnation i etapp 2 på Kallfors höjder fått startbesked med ytterligare 43 lägenheter. Många småhus byggs runt om i kommunen, 111 startbesked för småhus har givits under året.

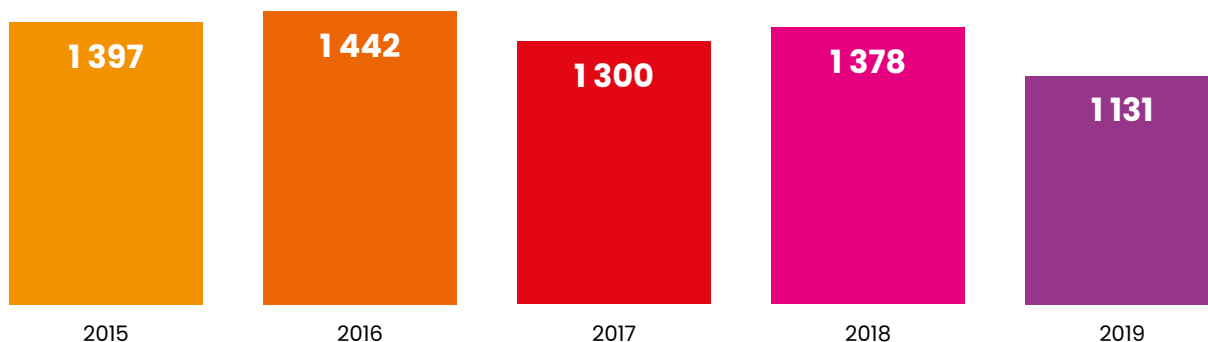
Under 2019 inkom 1 131 ärenden, en minskning sett till året innan, en bidragande anledning kan vara att många byggrätter i detaljplaner är exploaterade samt att det är en nedgång generellt sett vad det gäller byggandet i Sverige.

Prognosen är lite svårare att bedöma för kommande år men tyder på att antalet bostäder kommer att öka något. Den satsning som gjorts inom stadsutveckling med fokus på strukturplaner och utbyggnadsstrategi skapar förutsättningar för att öka antalet bostäder i Södertälje framöver.

Tjänster och uppdrag uppfyller i stor utsträckning svars- och garantitider

Vid ansökan om bygglov ska skriftligt svarsmeddelande lämnas inom 5 arbetsdagar enligt kommunens tjänstegaranti. I enlighet med plan- och bygglagen ska alla sökanden meddelas beslut om bygglov eller förhandsbesked inom 10 veckor från det att en komplett ansökan inkommit. Andelen ärenden som uppfyllt 10-veckorsgarantin har ökat under året.

Inkomna ärenden bygglov 2015–2019

Södertälje (totalt)	2019	2018	2017
Uppfyllt 5 dagarsgaranti (bekräftelse på ärendet inkommit) i %	100	100	100
Uppfyllt 20-dagarsgarantin (begäran om komplettering eller återkoppling till sökanden via brev, mejl, telefon eller besök inom 20 arbetsdagar) i %	97	97	97
Uppfyllt nämndens 10-veckorsgaranti (beslut inom 10 veckor från att ärendet är komplett) i %	93	91	78

Framtid och förväntad utveckling

Bostadsbyggandet och stadsutvecklingen är en fortsatt prioriterat område och intresset för att bygga och köpa mark i Södertälje är fortfarande stort trots en vikande marknad närmare Stockholm. Södertälje kommun står inför en stor expansion och ska växa snabbt under de närmsta åren. Att nå målsättningen om att expandera med 20 000 nya bostäder, som är blandad, hållbar och som har tillgång samhällsservice, kollektivtrafik och grönområden samtidigt som det är en allt högre efterfrågan på mark, kräver en framsynt och hållbar stadsplanering med tydliga strategier, program och planer. I takt med att kommunen växer behöver även den kommunala infrastrukturen utökas och anpassas. Utvecklingen av Södertälje innebär stora behov av investeringar framöver, som då också behöver finansieras av kommunen. Utvecklingen av norra delen av stads kärnan är fortsatt central i arbetet att skapa bra förutsättningar för Södertälje Science Park, KTH och de kunskapsintensiva företagen som finns.

Framtagande av ny översiktsplan

Under kommande år ska nämnden arbeta fram en ny översiktsplan vilket kommer bygga på sammanställningar och analyser av viktiga förutsättningar, förändringar och trender i omvärlden, fysisk struktur och allmänna intressen. Översiktsplanen är kommunens viktigaste styrdokument som vägleder hur den fysiska miljön ska användas, utvecklas och bevaras, hur kommunen avser att använda mark och vatten i framtiden och hur kommunen avser att på ett hållbart sätt tillgodose behoven hos sin befolkning. Översiktsplanens funktion utgör också underlag vid prövning av plan-, lov- och tillståndsärenden, men också för företag som letar lämplig plats för sin verksamhet.

Digitalisering av samhällsbyggnadsprocessen

Digitalisering av samhällsbyggnadsprocessen är fortsatt en viktig utvecklingsfråga. Det finns ett nationellt uppdrag från regeringen på Boverket om en obruten digital samhällsbyggnadsprocess. Förslaget innebär krav på digital planerings- och bygginformation, standarder med enhetlig struktur och ett enhetligt innehåll och gränssnitt mellan olika samhällsaktörer. Parallellt arbetar Boverket också fram föreskrifter så att kommande detaljplaner och tillhörande planbeskrivningar ska tillgängliggöras digitalt. Till att börja med handlar det om att klarlägga vilka "digitala byggstenar som finns på plats och vilka som saknas. På sikt leder det till stor nytta för medborgare och andra verksamma aktörer och för verksamheten innebär det en effektiv och rättssäker samhällsbyggnadsprocess.

”Intresset för att bygga och köpa mark i Södertälje är fortfarande stort”

Revisions- berättelse för år 2019

Revisionsberättelse

Till fullmäktige i Södertälje kommun

Vi, av fullmäktige utsedda revisorer i Södertälje kommun, har granskat den verksamhet som bedrivits i kommunstyrelsen och nämnderna och vi har som lekmannarevisorer granskat verksamheten i kommunens företag.

Styrelse och nämnder ansvarar för att verksamheten bedrivs i enighet med gällande mål, beslut och riktlinjer samt de föreskrifter som gäller för verksamheten. De ansvarar också för att upprätta rättvisande räkenskaper och att det finns en tillräcklig intern kontroll samt återrapportering till fullmäktige.

Revisorernas ansvar är att granska verksamhet, kontroll och redovisning och pröva om verksamheten bedrivits i enlighet med fullmäktiges uppdrag.

Granskningen har utförts enligt kommunallagen, kommunens revisionsreglemente, och god revisionssed i kommunal verksamhet. Granskningen har genomförts med den inriktning och omfattning som behövs för att ge rimlig grund för bedömning och ansvarsprövning.

Ernst & Young AB är vårt sakkunniga biträde.

God ekonomisk hushållning

Kommunstyrelsens uppföljning och bedömning av god ekonomisk hushållning sker i årsredovisningen utifrån uppföljning av åtta mål samt en uppföljning av särskilda satsningar, uppdrag och åtgärder. I årsredovisningen gör kommunstyrelsen sammantaget bedömningen att kommunkoncernen har en god ekonomisk hushållning för året 2019. Vi delar endast delvis denna bedömning då tre av åtta mål som ligger till grund för utvärdering av god ekonomisk hushållning "har brister". Resultat för kommunen samt för koncernen ligger lägre än föregående år. Även nämnderna budgetföljsamhet har försämrats.

Balanskravet uppgår till 47 mkr.

Ansvarsprövning

Vi har ansvarsprövat styrelser och nämnder utifrån de ansvarsprövningsgrunder som utgör god sed i kommunal verksamhet.

I 2018 års revisionsberättelse riktade vi anmärkning mot Tekniska nämnden då granskningen visat på väsentliga internkontrollbrister vad gäller investeringar i parkeringshus (Pilen 2). Ett stort spektrum av brister noterades. Av nämndens protokoll framgick inte vilken information nämnden fått, vilka åtgärder som vidtagits och vilka beslut som fattats med anledning av bristerna. I revisionsberättelsen för 2018 skrev vi att "nämnden behöver säkerställa att den interna kontrollen stärks".

Granskningen 2019 visar på fortsatta brister i den interna kontrollen kopplat till investeringarna i parkeringshuset. Trots vår anmärkning i föregående års revisionsberättelse kan vi av nämndens protokoll inte förrän i oktober 2019 se att parkeringshuset tas upp i nämnden. Detta görs då och på efterföljande möten under punkterna "ordföranden informerar" och "kontoret informerar". Bland annat framgår att investeringarna blir betydligt dyrare än vad som beslutats av fullmäktige. Detta noteras även i kommunstyrelsens internkontrollrapport per oktober 2019 där kommunstyrelsen anger att tekniska nämnden skyndsamt ska begära utökad investeringsram hos fullmäktige mot bakgrund av budgetöverskridandet.

Utgifterna har ökat kraftigt och prognosen per oktober 2019 var att utgifterna skulle uppgå till 41 mkr jämfört med tidigare budget om 25,5 mkr (uppgift om budget kommer från nämnden i tidigare rapportering). Av nämndens årsrapport framgår att utgifterna totalt uppgår till 45 mkr per 31 december 2019 och att slutprognosen ökat till 46 mkr. Den sena prognos som lämnades i oktober 2019 till nämnden om 41 mkr jämfört med den prognos som lämnas nu om 46 mkr indikerar att kontrollen över utgifterna varit undermålig även i projektets slutfas. Avvikelsen mot budget är väsentlig (enligt kommunstyrelsens uppsiktsrapport per oktober 2019 är den av kommunfullmäktige beslutade budgeten 20 mkr). Att nämnden trots vår anmärkning i 2018 års revisionsberättelse, som kommunfullmäktige också ställde sig bakom, inte tidigare på ett tydligt dokumenterat sätt följt upp projektet i nämndens protokoll finner vi anmärkningsvärt. Den utredning och oberoende kostnadskontroll som vi i revisionsberättelsen för 2018 uppmanade nämnden att göra har lett till att stadsdirektören tillsatt en oberoende granskning vars resultat och slutsatser bekräftar våra iakttagelser och slutsatser.

Sammantaget har bristerna även under 2019 fortsatt varit så omfattande att vi riktar en anmärkning mot nämndens interna kontroll kopplat till hanteringen av parkeringshuset.

Liksom föregående år uppmanar vi nämnden att förstärka den interna kontrollen kopplat till investeringar.

Revisorernas ställningstaganden

- Vi tillstyrker att kommunens årsredovisning för 2019 godkänns.
- Vi tillstyrker att fullmäktige beviljar ledamöterna i kommunstyrelsen och nämnderna ansvarsfrihet.
- Vi riktar anmärkning mot Tekniska nämnden.

På grund av Corona har underskrifter av samtliga revisorer inte skett fysiskt. Samtliga revisorer har dock beslutat om revisionsberättelsen utom Lill Kindgren som inte var närvarande vid mötet.

Södertälje den 15 april 2020.

Till revisionsberättelserna hör bilagorna:

- Revisorernas verksamhetsredogörelse och revisions skrifter med de sakkunnigas rapporter 1–12.
- Granskningsrapporter från lekmannarevisorerna, Auktoriserade revisorernas revisionsberättelser i bolagen.
- Revisionsberättelse för Samordningsförbundet Södertälje.

Christer Björk

Elisabet Kornheden

Erik Andersson

Ackad Barsom

Bó Fredriksson

Lena Haapala

Severios Halef

Lill Kindgren

Sören Lekberg

Ester Rudolfsson Mattsson

Simon Simonsson

Karin Westin Granat

Södertälje kommun

Besök: Stadshuset, Nyköpingsvägen 26, Södertälje

Tel: 08-523 010 00 (kontaktcenter)

E-post: kontaktcenter@sodertalje.se

www.sodertalje.se